

ДАБАР

ЕПАРХИЈА ДАБРОБОСАНСКА
БИЛТЕН МАНАСТИРА УСПЕЊА ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ У ДОБРУНУ

БОГ

Бог се не може познати у суштини, али се познаје по лепоти Његових творевина и своме прошиљању о њима. У њима, као у огледалу, видимо Његову бескрајну доброту, премудрост и силу (Максим Исповедник).

Једна је природа воде, а различито делује. У винској лози претвара се у вино, у маслини у уље, у пшеници у хљеб.. Погледај на различиту боју цветова: код руже првено, код крина белу. Обадвије из исте кишке и исте земље произлазе, али ко их учини различитим? Ко их створи?... (Кирил Јерусалимски).

СЛУЖБЕНИ ДЕО

КАНОНСКЕ ПОСЈЕТЕ ЊЕГОВОГ ВИСОКОПРЕОСВЕШТЕНСТВА МИТРОПОЛИТА ДАБРОБОСАНСКОГ ГОСПОДИНА Г. НИКОЛАЈА

ЈУН

8. Учествовао на Светој литургији у цркви Светог пророка Илије у Сокоцу.
15. Служио свету литургију у цркви Светог Николе у Србију и произвео у чин протојереја о. Ранка Билинца и о. Данила Џрногорија.
16. Освештао земљиште за аеродром у Сокоцу. Истог дана освештао команду Петог корпуса Војске Републике Српске.
17. Присуствовао промоцији за доктора богословских наука Епископа америчког Господина Митрофана.
19. Предао 100 комада врата прогнаним из Општине Српско Горажде - дар Добротвора Митрополије Дабробосанске.
21. Посетио цркву Светог Василија Остршког у Вељинама - Српско Сарајево и прегледао досадашње радове.
22. Учествовао на Светој литургији у цркви Светог Николе - Љубовница код Тополе и чинодејствовао на сахрани блаженопочившег Епископа Иринеја Ђорђевића приликом преноса посмртних остатака из Лондона.
23. У Сарајеву се сусрео са америчким конгресменом Г. Бобом Долом.
27. Осветио погон специјалних возила у фабрици ФАМОС у С. Сарајеву.
- Увече присуствовао свечаној академији у Сокоцу поводом Крсне славе В. Р. Српске и отварању умјетничких слика и радова романијских умјетника.
28. Служио Свету Архијерејску литургију у Романијској Лазарици.
- Извршио помен погинулим српским војницима на Српском војничком гробљу у Сокоцу.
- Пресекао славски колач са официрима и војницима Петог корпуса у 13 сати и у 15 сати извршио Славски обред и честитао Крсну славу јенералштабу, те јенералу Перу Чолићу, свим официрима и војницима српске војске.
29. Служио Свету литургију са свештеницем Митрополије дабробосанске у цркви Рома-

нијска Лазарица на Романијском Косову и бесједио на Духовној академији.

ЈУЛ

2. Присуствовао свечаности 27-е генерације матураната у богословији Света Три Јерарха у Србију поводом завршетка школовања и матуре.
3. Вишеград - саставо се са предсједником општине г. Александром Савићем.
7. Служио Свету литургију у цркви на Палама из Ивањдана.
10. Учествовао на сједници СЕНАТА Републике Српске у Зворнику.
- испред Добротвора Митрополије дабробосанске дојељио 100 врата С. О. Вишеград за прогнана и расељена лица.
11. У владичанском двору у Сокоцу доче-као Његову Светост Патријарха Српског Господина Павла са епископима: далматинским Господином Лонгином и захумско-херцеговачким Господином Атанасијем, те чланом трипатитног предсједништва БиХ Мр. Момчилом Крајишићем и Др. Драганом Калинићем, предсједником Народне Скупштине Републике Српске.
12. На празник Св. апостола Петра и Павла, а поводом славе цркве и општине Рудо служио са Патријархом Српским Г. Павлом и Епископом далматинским Г. Лонгином Свету литургију и извршио славски обред.
20. Служио Свету Арх. Литургију у цркви у Бијелој код Херцег Новог.
27. Служио Свету литургију у манастиру Савина код Херцег Новог.
29. Чинодејствовао на сахрани блаженопочившег епископа миљевшевског Василија у манастиру Миљеви.

АВГУСТ

1. Присуствовао вечерњем богослужењу у цркви Светог пророка Илије у Сокоцу.
2. Служио Свету архијерејску литургију у цркви Св. пророка Илије у Сокоцу и извр-

шио славски обред поводом Крсне славе Општине Соколац и храмовне славе.

3. Освјештао новосаграђени храм у Блаца-ма код Вишеграда и служио Свету литургију.
- одликовао граматом признања заслужне вјернике и домаћине и Црквени одбор, свештеника о. Рајка Џвјетковића произвео у чин протојереја.
9. Осветио темеље за цркву Св. Пантелеј-иона из Вучијој Луци (општина Стари Град) и служио Свету литургију. - истог дана учествовао у раду Скупштине Кола Српских Сестара Епархије Дабробосанске у Србију.
10. Осветио обновљену цркву брвнару у Штрпцима и служио Св. литургију.
11. Служио Свету литургију у капели Духовне академије у Србију, отворио Семинар вјероучитеља Епархије дабробосанске и одржао предавање.
12. Учествовао на Семинару вјероучитеља Епархије дабробосанске у Србију.
17. Служио свету литургију у цркви Св. апостола Петра и Павла у Какњу.
19. Служио Свету литургију у храму Светог Преображења и пресекао славски колач за храмовну славу у Новом Сарајеву.
20. Присуствовао Светој литургији у цркви Св. пророка Илије у Сокоцу.
27. У манастиру Доброну присуствовао бденију уочи манастирске славе Успења Пресвете Богородице.
28. Служио Свету литургију и извршио сечење славског колача за храмовну славу и Крсну славу Општине и града ПАЛЕ.
- послије подне у Челебићима код Србија извршио освећење генерално поправљеног храма Успења Пресвете Богородице.
31. Служио Свету литургију у капели Духовне академије у Србију и призив Светог Духа пред почетак школске године у богословији Света Три Јерарха.

Еванђеље по Св. Јовану почиње са мистеријом Сина Којега назива **Логосом**. Превести то име са **Реч** или **Глагол**, то значи осиромашити смишоја тога израза на грчком који је, у ствари, бескрајно богатији. **ДАБАР** Ђеврејска реч Ђеј је по смислу блиска појму Мудрости, живога Присуства Божјег и које избија у Прологу четвртога Еванђеља као Светлост и Живот.

ГЛАСНИК СПЦ (бр. 11, новембар 1970.)

БОГ

Свакодневно искуство сведочи нам да ниједно биће не живи само собом и од себе, већ много штошта позајмљује од других бића око себе. Травка, да би постојала, храни се светолошћу и топлотом сунца, ваздухом, водом и свим осталим силама природе. Што важи за травку, важи за све биље, за све животиње, и за сва бића редом: од протоплазме до човека. Исти закон влада и у свему ономе што постоји у космосу. Тако, земља живи сунцем и свим силама нашег сунчаног система; наш сунчани систем живи космосом; космос пак мора живети неким бићем које је веће од њега и представља собом Свебиће. То Свебиће може бити само Бог. Нема сумње, сва су бића главним нервом свога постојања везана за Свебиће, које им, посредно или непосредно, даје све што им је потребно за постојање. Отуда, основна истина, на којој стоје и помоћу које постоје све остале истине живота и света, јесте истина о Богу. Ма којим путем ишла људска мисао кроз тајanstvство и загонетке овога света, мора на крају крајевадоћи до сазнања: да иза овако тајанственог, загонетног, чудесног и огромног света постоји неко свемоћно Биће, које држи у постојању све што постоји и даје живот свему што живи.

Ако се логички мисли до краја, човек доћи до оваквог закључка: све стваралачке сile у овоме свету долазе, и морају долазити, од неког бића које је и веће, и дубље, и моћније, и мудрије, и трајније од овога света. Сам живот је нешто несравњено шире, јаче, независније и огромније од човека. Значи, живот је нешто што човек није могао ни измислiti ни створити, стога стваралац и давалац живота мора бити неко биће несравњено веће и моћније од човека. Оно што ми људи називамо светлју осећањем, толико је тајанствено, загонетно и сложено, да се не може произвести ни у једној лабораторији људске науке. То мора бити дар неког бића које је несравњено умније и савршеније од човека. А то биће може бити само Бог.

Човек је личност и најсавршеније биће у сferи земаљских стварности. А ми људи знамо да човек не може додати себи једно ново чудо, а камоли измислiti и створити свет, сазнање, савест, осећање, и из свега тога саставити личност. Судећи по свему, личност није творевина ни чове-

ка ни неког бића нижег од човека. Свим својим бићем, личност указује на неко биће које је као личност несравњено савршеније и моћније од човека. Та савршена личност, то савршено биће јесте Бог.

О БОГУ

Затворите очи, уморне од вешара живота и погледајте у себе, видећете Бога у срцу своме. Отворите одморне очи и погледајте по сајму живота, видећете Бога широм целе васељене. Пошалјите своју мисао, као зубљу светлости, по свемиру и појмићете да је све постало разумно по Божјој вољи. Повратите заблуделу и у пространствима изгубљену мисао к себи, и схватићете да сте и ви део тога простра-

крају. То је једно животворно црево, пре која добијам снагу (кисеоник) живота. То је пролазност венчана са вечношћу. Јер, гле, „Ако је на силу, гле, Он је најсилнији; ако на суд, ко ће му сведочити“.

Векови пролазе један за другим, светови настају и нестају, а да и не дођу до схваташа свога постојања и задатка. Но чија то волја руководи сменом светова.

Генерације људи умиру једна за другом, генерације људи се рађају и умиру у овом земном долу, а да и не схвате, и себи апсолутно не објасне вечне загонетке живота. И све то не чине по својој жељи и вољи. Но, чији то ум поставља вечне ребусе човечанству и животу? И чија то волја руководи сменом генерација?

На овој забаченој и од Бога отуђеној планети, смењују се и господаре, засташујуће сile и закони. Но, одакле сила долази? И где је Законодавац свега? Где је центар око кога се креће своје време и сав простор? И ко је стожер о коме све виси постојеће?

Време, јурећи муњевитом брзином, ствара и руши у исто време; ствара оно што је хомогено, а руши оно што је одрођено. али, питање је, ко унапред даде основу стварања и целисноду моћ рушења? Ти, Господару времена и светова, генерација и поколења. И своје време, речено просто и јасно, и своје време, од свога почетка до свога завршетка, говори о Теби, пево о Теби, снева о Теби, и само о Теби. „О громна књига коју време пише јесте биографија Бога“. Без Бога не може ни време корачати, ни сунце сijати, ни космос опстати. Бог је центар свега кретања и стожер о коме све виси, и извор који све напаја животом. Зато, без Бога не можемо ништа, без Бога неможемо ни Бога схватити. Док нам сунце не позајми Његову светлост не можемо видети ни Њега ни себе.

КАКАВ БОГ?? Зар Он може постојати, када га нико није видео и када га нико неће видети? Зар то није илузија каквих на претек има код људи? Зар Бог није „чивилук“ на који се веша све наше не знање, сва наша немоћ? Зар то није тра жење азила када не можемо да побегнемо од тајни света и живота. Овако се правдају људи, и овако крију себе од лица Божијег, и овако заклањају преступ свој од присуства Божијег.

о. Ж. Г.

ног света, и да сте и ви постали по Његовој светој вољи. Гле, застаните мало од трке живота и ослободите се, макар и на моменат, буке кретања тог вратоломног живота и послушните, па ћете чути дивну музiku свемира, која велича свога Створитеља. Та хармонична бука кретања и жагор живота, тај жубор небеских тела и комете, та хука свемирских слапова и акорда, тако је фина и величанствена, да је грубе уши човекове не могу да чују, да је набусита и самоуверена мисао не појима, да је горопадна и извитоперена осећања људска не осећају. Гле, моја мисао о Богу је само врпца којом се повезујем за вечно биће у вечној понору, да не пропаднем у ништа, да се не изгубим у бес-

ДОКАЗИ

КОСМОЛОШКИ ДОКАЗ

Желећи да познаду Бога, људи су створили космоловски доказ о постојању Бога. Он се састави на логичкој поставци: *nullus effectus sine causa* - нема последице без узрока. Свака ствар и свака појава у свету има свој узрок. Према томе, и овај космос мора имати свој узрок. Изма свих узрока свији ствари и појава у космосу мора постојати неки Праузрок. Тај Праузрок ијесте Бог. Космос је нешто несравњено веће, јаче и моћније од свега што човек види у себи и у свету око себе. Стога и узрок космоса мора бити неко биће неизмерно веће, јаче и моћније од човека. То биће може бити само Бог.

ТЕОЛОШКИ ДОКАЗ

За људски разум је очигледна чињеница: у висини влада поредак, ред и хармонија. Нека мудра целиснодност и неки логички план опажа се у свему: од највећег до најмањег, од бесконачно великог до бесконачно малог. Та целиснодност и тај план примећују се не само у сличним системима и звезданим јатима, него и у свима бићима и стварима, од највећих до најмањих. Очигледна је нека чудесна целиснодност и у органском и у неорганском, и у психофизичком и у психичком свету. Људски разум стоји запањен пред целиснодношћу устројства и рада не само једне челеље него и једног атома, не само човекове свести него и човекових чула. Та чудесна целиснодност не потиче од човека, нити од неког нижег бића. Јер човек, иако разумно биће, нема ни толико памети ни толико моћи да може створити једнога мрава или један листић љубичице, а камоли чудесну целиснодност која влада васионом и свим што је у њој. Нема сумње, целиснодност, која влада свуда и свиме, указује људском духу на неког творца и уметника, несравњено мудријег и моћнијег од човека. Такав творац и уметник може бити једино Бог.

МОРАЛНИ ДОКАЗ

Човек има у себи силу којом разликује добро од зла, којом процењује вредност добра и зла, и којом хвали једно и осуђује друго. Та сила јесте савест. И у њој - морални закон. Сама по себи, савест је нешто што не постоји код бића нижих од човека. Алије ни сам човек није могао створити, јер јача од човека: мучи га када зло чини, испуњује га радошћу када добро чини. То показује да је човеку могао дати савест само Бог као биће савршено праведно и савршено мудро. Наше људско искуство сведочи нам: човек није у стању ни да достојно награди човека за добро ни казни за зло. То може учинити само свезнајуће, свему-дро и свесавршено биће. А такво биће јесте само Бог.

Св. ВАСИЛИЈЕ ВЕЛИКИ О ПСАЛМИМА

Познато је да је Псалтир најчитанија библијска књига у богослужењима Цркве још од апостолских времена. Неки се читају или певају у целини; тако, на пример, 103 (Предначинателни псалам) и 140 (Господи вазвах) на вечерњу, а на јутарњу се читају псалми: 3, 37, 62, 87, 102, 142 (Шестопсалмије) и 50. Неки псалми се делимично певају као прокимени и алилујари. Полиујелеј се састоји од изабраних стихова из 134. и 135. псалма. У почетку Литургије певају се 102. и 145. псалам. У манастирској пракси прописано је да се у току једне седмице прочита цео Псалтир (то су катизме на вечерњу и на јутрењу).

Св. Василије наводи из Светог писма: Све је Свето Писмо богонађануто и корисно за учење (2. Тим. 3,16), зато што је написано духом Светим, да би се читањем те књиге лечиле душе, свака од своје сопствене болести. Наиме, речено је: Исцељење ће загладити грехе велике (Проповедник 10,4). Различито поучавају пророци, а другачије приповедачи. Први дају поуке о Закону божијем, а други дају савете у облику прича. Књига псалама (Псалтир) садржи у себи корисне поуке које су расуте у свим осталим књигама Библије. У њој се налазе пророчанства о будућности, сећања на прошлост, она даје правила за живот и законе друштва. Укратко речено, ова књига је општа ризница добрих савета, свима на корист. Она лечи старе ране душе, као и новодобијене озледе на души. Она изгони страсти из човековог срца. И при томе она уноси у човека неко тихо задовољство, које га уздиже да мисли целомудрено.

Свети Дух зна да је тешко повести човечански род на пут врлине, јер он више воли нижа задовољства на кри-

вом путу. Зато је Он уредио да се у цркви пријатно пева, тако да заједно за благозвучном насладом појања ми примамо неприметно уз музику и ону корисну садржину у речима песме. Тако су и мудри лекари горке лекове обмазивали медом...

Псалам је струјање тишине у душу, извор мира. Он смирује метежне и узбуђујуће помисли. Он умањује раздраженост душе и уцеломудрује неуздржање. Псалам је посредник пријатељства, зближење међу удаљеним, помирење завађених. Ко може сматрати за непријатеља онога с ким једногласно пева Богу? Певање псалама даје нам највеће добро, то је љубав, јер заједничко појање објединава људе у један хор сагласа.

Псалам је склониште од демона, уточиште под заштитом анђела, оружје против ноћнога страха, одмор од дневних замарања, безбедност за младе, украс у зрелом узрасту, утеша старицама, најлепши накит за жене. Псалтир је глас Цркве: он из каменога срца извлачи сузе. Ангели непрекидно певају псалме. То је њихов духовни тамјан. Псалтир је мудри изум Божанског Учитеља, који је спојио истовремено лепо и корисно. Зна Он да оно што се научи на силу не остаје дуго у памети, а оно што се прима са задовољством и распевањем, то дубље продире у душу.

Шта све човек може да научи из псалама! - величину храбрости и мужанства, строгост правичности, поштење целомудрија, савршенство разумности, начин покајања, веру трпљења и многа друга добра... У Псалтиру је савршено богословље... Све је, као у великој и у заједничкој разници, сабрано у Књизи псалама.

М. П.

СПОМЕН БЛАЖЕНОГ НИКИТЕ

ЈЕДАН благочестив свештеник и један богојајљив ђакон љубљаују један другог божанској љубављу. Али по дејству ѡавоље сile њих захвати мржња и непријатељство, и они дugo времена остадоше у таком непријатељском расположењу. У том се догодио те свештеник умре у тој мржњи. То веома смути и ожалости ђакона, коме беше име Созонт, и он неутешно туговаше што се не помири са свештеником док беше у животу и што гњев не уклонише опроштењем. Мучен савешти ђакон исповеди своју муку неколицини угледних отаца, и они му саветоваше да иде у пустињу и тамо нађе монахе пустињаке, исповеди свој грех и добије лек. Са великим готовошћу ђакон послуша овај савет и крену проходећи пустињска места и тражећи лекара за рану срца свог. И нашавши једног старца великог у врлинама и светог, он му исповеди свој грех гњева и непријатељства, које је гајио према свештенику, и молаше га да му отпусти овај грех. А старац му рече: Брате, сваки који са вером иште, добија; и који усрдно куџа, томе се и отварају врата, по нелажној речи Господњој. Стога ће Господ и тебе, мили, разрешити те муке, само ако то будеш искас од Њега истрајно и са болом срца. Зато иди сада откуда си дошао, у Цариград. И тамо отиди нону к Великој Цркви, стани код Красних Врата храма, и кога прво видиш да дође пред та врата, поклони му се, поздрави га од мене и предај му ово запечатено писмо, и тај човек ће те не сумњиво ослободити од греха твог.

Извршујући наређење овог светог старца, свога духовног оца, ђакон се врати у Цариград, и нону око поноћи стаде код врата цркве Свете Софије, и очекиваше долазак непознатог лица. И убрзо се појави означен од старца божанствени човек. Ђакон му се поклони, поздрави га и предаје му старчево писмо. У исто време ђакон му исповеди грех свој, муку своју. А божанствени муж тај, слушајући ђаконово казивање, и читајући старчево писмо, и размишљајући о томе, сузама заливаше себе и говораше: Ко сам ја ништави да се дрзнем на тако велико дело? Али уздајући се у молитеве светог старца који те посла ја ћу се осмелити на оно што је изнад мојих сила.

Рекавши то он, како стајаше пред закључаним вратима, подиже руке своје к небу и молаше се шапнући. Затим клече, положи главу на земљу и тихо се молаше Богу. И после мало времена он устаде и рече: „Отвори нам врата милости Своје, Господе!“ - И одмах се спољна врата паперте храма отворише сама. Тада он узе ђакона, уђе у паперту; и приступивши к сајмим црквеним дверима овај свети човек рече ђакону: „Стој ту и не мичи се!“ а сам начини уобичајени поклон на прагу црквеном, и двери се отворише, и он уђе унутра. А кад уђе, показа се диван призор: одозго са свода храма спусти се над главу овог чудесног човека упаљени светњак и осветли цркву, и куда он иђаш светњак га праћаше; а кад дође светом олтару, и тамо се двери саме отворише; и преклонивши и тамо

главу и помоливши се, он затим тихо изађе к ђакону, и одмах се сва врата сама од себе затворише.

Видећи све то, ђакон се препаде и не смејаше се приближити к тако чудесном човеку, и сав стешићаш од страха; осим тог ђакон виде где лице овога човека биста у слави, као лице анђела. И помисли у себи ђакон: „Није ли ово анђео, а не човек?“ - Међутим тај чудесни човек, видећи помисли ђаконове, рече ђакону: Зашто те смущују помисли о мени, човече? Ведрју, и ја сам човек земљан, састављен од душе и

свети хартуларије се пред вратима њеним помоли Богу, и одмах се и ова врата сама отворише. Поставивши ђакона на вратима и наредивши му да пажљиво посматра унутра, овај свети муж уђе у цркву, клече на колена и топло се молаше. А ђакон стојећи на вратима цркве и посматрајући виде сву цркву обасјану светлешћу; затим јасно виде једног лучезарног ђакона који са кадионицом изиђе из светог олтара и окади сву цркву; а после мало времена виде лик свештеника, обучених у веома блистава одјејања, сви они изађоше из олтара, стадоше у два хора, и певању веома слатке и чудесне песме, од којих ђакон ништа не могаše запамтити сем „Алилуја“.

А када чудесни хартуларије заврши своју молитву, изиђе к ђакону и рече му: Уђи у цркву без икаквог страха и разгледају леви хор свештеника, види да није међу њима свештеник са којим си био у непријатељству. - Ђакон уђе у цркву са страхом и трепетом, разгледа леви хор, па оде к Божјем човеку и рече: Не могох да нађем свештеника са којим бејах у непријатељству. - Тада онაј земаљски анђео рече ђакону да поново уђе у цркву и разгледа десни хор. Ђакон поступи по наређењу и угледа тамо траженог свештеника, онда изиђе к божанственом хартуларију и каза му то. Овај онда рече ђакону: Ако си сигуран да је то свештеник кога ти тражиши, или к њему и реци му: Никита хартуларије стоји напољу и зове те.

Ђакон поступи по наређењу, узе свештеника за десну руку и доведе га к Божјем човеку, а овај погледа благо на свештеника и кротко му рече: Господине презвите, помири се са братом ђаконом, пошто за живота на земљи ниси стигао да се помириш. - И одмах свештеник и ђакон, направивши један другоме метаније, помирише се, и тако уништише непријатељство. После тога свештеник уђе у цркву и стаде на своје место у хору; а човек божји Никита сатвори на прагу цркве молитву, и Божја сила одмах затвори врата. Затим узвиши ђакона крену натраг путем којим бејах дошли. Пошто прођоше један део пута, блажени Никита стаде и рече ђакону: Брате, спасавајући спаси душу своју; а светоме старцу који те посла мојој ништавности, кажи: Чистота молитава твојих и слобода коју имаш к Богу, могу и мртве вакрсавати, а камоли браћи измирити.

Рекавши то, блажени Никита нестаде испред ђаконових очију. А ђакон, поклонивши се месту на коме стајају свете ноге божјега човека, сав узбуђен и радостан оде к светом старцу пустињаку, свом духовном оцу, и исприча му све, спавећи и благодарећи Бога што га удостоји да се на диван и чудесан начин помири са преминулим свештеником, молитвама тајног слуге божјег Никите хартуларија, који толико угоди Богу усред народа и вреве.

тела, као и остали људи; по занимању сам хартуларије у једној благочестивој кући, и од тог рада се издржавам. Али благодат Божја која све мудро управља, има често обичај да кроз ништавне чини велика чудеса. Него, брате, хајдмо даље путем који нам ваља прећи.

И он са ђаконом крену ка тргу. Када стигоше тамо пред цркву Пресвете Богородице, он се ту опет помоли Богу, и молитвом својом отвори врата, уђе у храм, оде до светог олтара, сатвори уобичајену молитву, па се врати к ђакону који удивљен говораше: Господе, помиљу! - И врата се опет сама затворише. Затим се упутише к Влахернској цркви, допније пак ђакону казивање, да је ово њихово идење по црквама било тако брзо, да је личило на птичије летење. А кад стигоше к Влахернској цркви,

Житије Светих
за сејшембар

ЈУРОДИВИ - Св. НИКОЛАЈ ПСКОВСКИ

Град Псков поштује га као чудотворца и свога заступника пред Богом и прославља га као похвалу и утврђење граду Пскову и свима христољубивимљудима. (кондак). Псковски летописи средњег века помињу тешки подвиг јуродивости (то је подвиг тајног угађања Богу постом и молитвом, а сем тога, јуродиви се правидаје луд с циљем да добровољно трпи презир и гоњење од људи). Јуродивост као начин светачког подвизавања била је позната још у Византији, али је нарочито процветала у 16. веку у Русији. Јуродиви су намерно чинили неразумне поступке да би под маском безумља сакрили своје духовне дарове и да би се са својим настрамим понашањем отргли из нормалних рационалних оквира друштва. На тај начин они су ослобађали своје социјално ја и духовно се уздизали над својим савременим друштвом.

Јуродиви нема ни породице ни дома, не брине се ни за своју свакодневну храну. Живог јуродивог противе на градским улицама и у црквеним портама. Један странац који је посетио Русију у 16. веку пише о јуродивима које је он видео у Москви: Они иду потпuno голи, чак и по највећој зими. Само неке рите везују око бедара.

Кроз подвиг јуродивости постаје јасан раскорак између идеала хришћанске правде, с једне стране, и сујетног рационализма у друштву, с друге стране. Прекидајући са светом, јуродиви стално подсећају хришћане на пролазност и непостојност овогемаљских вредности. Јуродивост је често крунисана ретким даровима Светога Духа, као што је чудотворство и пророчтво. У житијама о јуродивима описује се како су настрами поступци јуродивих изазвали подсмех, а некада су их деца и груби људи тукли и гонили. Тако је трпење било саставни део подвига ових светаца, који су се правили људи Христа ради".

Православни Руси много су поштовали светост и пророчки дај јуродивих. Њих су са страхопоштовањем примали и у си-

ромашним избама, као и на двору за царским столом. Један странац је забележио да поред монаха, руски народ нарочито поштује јуродиве. Познато је да московски јуродиви Василије Блажени разобличавао цара Ивана Грозног, а јуродиви Јован Колпак отворено је говорио на мо-

својим гардистима-пљачкашима пред Псков са великим војском жељећи да разори град Псков, као што је учинио са великим Новгородом, дође цар са великим јарошћу ричући као лав тако пише у Псковском летопису. Но кад је цар видео икону Божије Матере Умиленије омекшао је срце и он нареди својим војницима: Отупите мачеве о камен, нека престану убиства. Приликом царевог свечаног уласка у град из једне псковске улице истрачао је цару у сусрет блажени Никола. Он је јахао на једном штапу, као да јаше на коњу, како то раде мала деца, и повика цару: Иванушко, Иванушко, окуси хлеба и соли, а не хришћанске крви! Цар је наредио да ухвате јуродивога, али он је ишчезао. Јако је забранио убијање Ивана Грозног је ипак намеравао да опљачка град. Када је ушао у Свето-тројични храм и целивао мошти и иконе, појавио се блажени Никола Јуродиви и покарао цара многим страшним речима да цар не сме да се усуди да пљачка свете Божије цркве. Међутим, цар Иван га није послушао, него је наредио да се скине звоно са Саборне цркве у Пскову. У том моменту угинуо је најбољи царев коњ. Онда је сам цар дошао у ћелију блаженог Николе Јуродивог, који је упозорио цара: Не дирај нас, пролазниче, и иди од нас. Иначе нећеш имати на чему побећи. А затим је Никола Јуродиви понудио царском госту парче сировог меса. Ја сам хришћанин и не једем месо уз пост, одговорио му је Иван. На то му је Никола Јуродиви одговорио: Ти пијеш крв човечију. Уплашен овим што се десило, као и прекором за његове злочине, Иван Грозни је наредио да се прекине пљачка и побегао је из града.

28. фебруара 1576. г. скончаша је блажени Никола Јуродиви и био погребен у Свето-тројичном храму града Пскова. Такве части су се удостојили само кнезови псковски и архијереји града Пскова. Мошти блаженог Николе Јуродивог чувају се у Свето-тројичном храму, саборном храму Пскова.

сковским улицама о злочинима цара Бориса Гудонова. Тако је кроз глас јуродивих избијала истина хришћанске свести. Савест јуродивих изражавала се утолико слободније и ауторитативније уколико је она мање била везана за овај свет. Блажени јуродиви указивали су на недостатке владајућих о којима други нико није смео да говори.

Тако су и у Пскову много поштовали Николаја Јуродивог. По месном предању, Св. Никола Јуродиви живео је недалеко од Свето-тројичног храма у Пскову, под звонаром. Он је заштитио свој родни град од пљачкашког похода цара Ивана Грозног, када је 1569. г. Иван Грозни разорио је Новгород и Твер, где је убио св. митрополита Филипа московског, стигао је са

ДУШМАНИН

(Породице Игњата Симеуновића и Петра Крсмановића нису се добро слагале. Али кад се Игњат оженио девојком, коју је Петар просио, онда се љуто завадише. Петар и Игњат гонили су, колико су могли, један другога, па се и село поделило због њих у две групе. Кад се Игњат опасно разболео, Петар се у први мах радовао томе. Али се поступно та радост претворила у жалост што умире један истакнут човек. Петар је легао на пољу и сача...)

Ноћ беше тиха. Не беше месечина, али се небо осуло звездама. Он је гледао ону звезду сјајну и лепу...

Наједаред осети да се диже са земље, па полете у небесне висине. Као да га носе нека крила... Он је осећао неку милоту пролазећи поред оних звездица. Очи му засенуле од сјаја његовог, али ни једна није сијала као она његова звезда! И он се упути право њој...

Наједанпут се трже... Та сјајна звезда као рече му: куда ћеш?... Он уздрхталим гласом одговори: Рад сам да до тебе дођем! - Не можеш ти овамо - А што? пита он. - Црни си; душа ти је црна!... Радујеш се смрти туђој... - Али кад га мрзим!... - Натраг! рече му звезда и просу ватру на њу....

Он се трже... Чело му обли зној, а он се беше снисао с постелье на траву...

Срце му је силно лупало. Баци поглед нада се: зорњача отскочила високо, а на истоку избила белина. Петли почеше јављати зору...

Он седе и прекрсти се. Затим зарони главу у руке и поче размишљати о своме чудном сну.

Јошједном погледа нада се не били видио ону чудну звезду, али је не могаше видети...

(Отишао у сеоску механу и тамо је чуо разговор о Игњату који је на сарти. То га је смутило.)

Осећао је нешто тешко на грудима; ваздух механски гушио га је... Диже се и изиђе пред механ...

Лепо јесење сунце грејаше му кожу на телу. Овај лепи дан као да га мало разглели. Он је шетао по оном простору пред механом...

Па му дође воља да шета... И он се диже селом... Ишао је оном дугачком улицом која, сем нешто дече, беше готово празна...

Он је ишао даље... Изиђе из села и уђе у потес... Почеке врљати. Сишао с пута, па

удари преко стрњика... Марве беше доста, јер је потес био пуштен. Он се спотицаше и падаше у роваче што су свиње изриле... али је ишао даље...

Нешто чудно беше у души његово... Свога века није био тако празних груди, али је та празнина била ледена... Осећао је да ветар дува у грудној шупљини као у каквој лубуру...

Бежао је од те празнине, а она иђаше уза њу као сенка...

(Дошао је кући тек увече, али није хтео ништа јести. Наредио је да му спреме постельју у соби.)

С юкајничког јућа - Јерусалим

И... заспа...

Таман укућани полегали; таман тишина рашири крила над домом; таман попак у запећку утапа чио своју песмицу, а он се трже...

Учини му се да нешто силно лупну... Он погледа око себе - нигде никог... Све је било у најдубљем сну...

Срце му је лагано лупало а зној проби чело његово... Он гледаше кроз прозор у ноћ... Нигде једног шума; није чуо ни шушња лишћа - све беше тихо, мирно...

Он поседе мало слушајући како срце лупа. Онда се опет спусти на постельју и окрете главу зиду...

Али санак му не хте доћи...

Он се окрепу на леђа, руке забаци изнад главе, па лежаше тако очекујући санак, али му санак и опет не дође...

Осећао је умор. Тело му се лено кретало, али санка нема, те нема!...

Окретао се сад на једну сад на другу страну... Намештао се, али се не може наместити: све га нешто жуљило, све му нешто сметало.

Викују жену. Она се одазва.

- Прости ми напољу!

Она послуша без поговора...

Он леже, али се санак сасвим разби. Ама око на око!... Он се диже...

Почеке ходати онако бос авлијом, али му неки непознати терет и на телу и на души, па га тај терет притеже к земљи, и душу му пригњечио толико, да већ не може да дахне...

Зловоља нека овладала њиме, па би чупао своје рођене косе... Куд погледи, све му јад и чемер пред очима...

У таквом расположењу и зорудочека.

Био је неки свечаник. Жена му изнесе чисто рубље и рече да се обуче.

Он се обуче, па се диже механи.

Људи се разговарали о разним стварима и препирали се. Он их је чуо, али није слушао... Сви му нешто изгледају врло ситни; њихови разговори не могаше га оживети нити отргнути од његових зловољних мисли...

Он је ћутао. - Пред очи му наједаред изиђе Игњат... Њему се чинило да чује речи његове... А те речи некако се чудно разлегоше у души његовој. Оне му бише као неки мелем...

Погледа око себе...

Наједаред скочи и јурну као махнит из механе... Дође му да мора видети Игњата! Он мора с њим проговорити реч-две, или црни!... Овај народ био му је досадан; разговори празни... Једини Игњат умео је да рекне реч, па ако и окорну, опет је реч!...

И изишао из механе, обузет тим мислима и том жељом, он окрете шором... Ишао је врло брзо, бојећи се да, ако буде мало издангубио, неће Игњата жива затечи...

Чудом се зачудише суседи, чудом нечувеним!...

Четрдесет година нога Петрова није корачила Игњатовом страном, а данас Петар пређе на Игњатову страну, упути се поред плота, приђе малој капији, отвори је је и уђе у авлију!...

Назва Бога.

Укућани се убезекнули.

- Је ли жив? упита он.

- Још мало... рекоше му.

Он корачи преко прага, уђе у собу, приђе постельји болниковој и наднese се над њу.

Болесник отвори очи. И ако беху мутне и крваве, у њима се виде искра свести. Он их избуљи и загледа се у Петра...

- Ти?! Простења.

- Ја.

- Ама ти?

- Што си дошао?... Да видиш моју смрт!...

- Не!...

- Ја што?...

Петар слеже раменима

- Не знам! рече

Затим додаде:

- Ако ти је криво - ја идем!

То рече тако жалостивим гласом, да Игњат почне тражити његову руку. Он пружи, Игњат је прихвати својом врелом руком и прошапута:

- Седи!...

Он се спусти на столичицу и зајутише.

Болесник склони очи, а Петар саже главу. Није знао зашто, али се осећао тако миран и задовољандржећи руку Игњатову... Остало се све скаменило...

Игњат је тешкодисао. Петар је чуо како му шуште цигерице, као кад рушти промрзнут снег под ногама.

Да ли ће му се моћи помоћи? помисли он.

И дође му нека воља да га он гледа и негује. Њему се учини да ће га само он можи спаси. Зато се придиже и наје над њ.

Игњат опет отвори очи:

- Хоћеш воде? упита Петар.

- Хоћу! рече Игњат.

А ватра из његових уста запахну лице Петрова.

Он се окрете, изиђе у кућу, и врати се с пуним котлом воде... Придиже болесника и запоји га.

Пошто га поврати у постельју, Игњат га опет погледа:

- Што то радиш? прошапута.

Петар опет слегну раменима... Онда му метну руку на чело. Оно је горело.

- Хоћеш хладну крпу?

Игњат трену оком.

Он дохвати један убрус што је о дувару висио, изиђе у кућу и накваси га.

Укућани дођоше мало себи од чуда. Потрчаше да му помогну, али он махну руком.

- Нека, нека! рече.

И метну убрус на чело Игњатово... Мутан поглед болесникова гледаше га некако чудновато; бар га Игњат није тако погледао... И ако беше тај поглед помућен, он је годио души Петровој. Неко мило осећање пројма га.

- Бил' јео шта?

- Не! прошапута болесник.

- Како би било да те метнем на пару?... ја ћу...

- Допкан... прошапута Игњат, а суза се сврте у очима његовим...

И Петра обујмише сузе. Он их брише, а оне лију... Игњат окрете главу зиду...

А Петар још брише сузе. Оне су му сметале да види сузу у очима Игњатовим. Та је ли могућно да је Игњат пустио сузу?... је ли могућно да и он осећа тугу што се раставију?...

Он није веровао... Зар му је могао бити прњи душманин од Игњата!... Па он плаче?...

Не не!... То није истина!...

Игњат јекну... Он му притрча и окрете га. Гледају се очи у очи.

- Ту је крај!... прошапута Игњат.

А Петру се нешто заколута пред очима. Он хтеде проговорити, али се језик свезао...

Игњат напреже снагу и диже се.

- Петре, рече полугласно. Петре!... Са... сасвим сам... се... опро... стио... Прости и ти!...

- Богом нека ти је просто!... Прости и ти мени!...

- Већ сам... рече Игњат.

Па се опет загледа у њега... И опет заја суза... Петар је виде... Она му се учини велика и сјајна као она звезда, па се прелива као драги камен... Он подухвати главу Игњатову, наје се па пртиште полубаца на ону сјајну сузу и осети влагу на уснама...

Онда се трже погледа... Игњат се смеши као детешће... На другом оку сјајаше се онака иста суза. А те очи отворене, бистре, гледе га неким небесним погледом.

Светоилик П. Ранковић

О ЦРКВИ И ДРЖАВИ

„Уколико држава злоупотреби своју власт, онда је сваки великолестојник Цркве дужан да се томе одупре легалним путем, путем моралне осуде или пасивним отпором. То је препоручивао и практиковао свети Јован Златоусти, патријарх цариградски. Ово начело спроводило се у дело током целе Византијске историје о чему сведоче свргавања и претеривања у изгнанство више од 145 цариградских патријарха, јер су се ови успротивили византијским ца-

ревима који су се мешали у унутарње послове Цркве. Тако је то било и за време владавине Турака и, у неким црквама, до данас. Православна Црква, у својим односима са државом, увек спроводи начело обостраног разумевања, сарадње и „симфоније“. Међутим, она увек најлашава разлику између двеју власти, као и слободу и аутономију Цркве, по апостолском ставу да се треба „више покоравати Богу него људима“. По учењу Новог завета и Светога Преданаја само међусобна помоћ, сагласност, „сарадња између Цркве и државе на путу остварења узвишеног идеала, то јест стварне среће и будућег блаженства свих чланова Цркве и Државе, то је са православног становишта прави идеал односа између ове две установе“.

Др Јован Кармирић

ЗАКОН И НАСИЉЕ

Христос је био послушан закону и против насилја. Он је учио своје ученике да исто буду. Ово не значи да је Христос поштовао сваки закон или да је био пасиван у односу на зло. Али на сваки начин он није проповедао анархију, социјалну или грађанску револуцију; Он је учио да се треба противити злуједино чинећи добро, чак и страдањем до смрти.

Хришћанство је увек тврдило да световне власти имају право да одржавају праведно друштво путем закона и да кажњавају злочинце ради заштите и напретка заједнице. Силу државне принуде употребљавали су и хришћани, чак и канонизовани светитељи, у циљу заштите живота и права других, нарочито невиних.

Међутим, употреба силе, пошто је увек на над-личном друштвеном нивоу где се укључују и други осим нас лично, а која се увек правда неким „добрим разлогом“ (на пример, кажњавање преступника, одбрамбени рат, устанак против угњетавања, итд.) - увек је била схватана према црквеном учењу као уступак искварености овога света, уплатиће и учествовање у неизбежној грешности овога света који још „у злу лежи“ и који никад не може постојати „хришћанска“ употреба насиља било које врсте, без обзира што споља и са људског гледиша не може да изгледа „праведно“. Насиље ма у којој околности мора бити окајано; никада глорификовано и преузено. Када је и предузето, увек је изведен као неки „изузетак“, као „ванредан случај“ претпостављајући посебно приволевање савести за које се непосредно одговара Богу с надом у Његову милост, а у име постигнутога добра које би иначе било неоствариво; или у име побеђеног зла које би иначе било неукроћено. Насиље је увек морални ризик, увек је на нивоу овоземальске стике. Оно је увек елеменат туђу Царству Божјем.

Што се тиче нарушавања неправедних закона, хришћанског учења јасно говори да човек треба да се покорава Богу више него људима, Божјим законима више него људским законима, уколико они дођу у сукоб. Међутим, такође је хришћанско схватање да с обзиром да је свету неопходан друштвени поредак и да га може имати једино преко законодавства, они који се реше да прекрши оно што они лично сматрају за рђаве законе, морају уз то да сносе и последице прекршаја. Проповедати кршење неправедних закона, а у исто време позивати на не-кажњавање, значи водити у анархију, која је

очигледно зло у животу људског друштва у овом злом свету.

Закони су намењени за опште добро. Закони треба да су праведни, а хришћани би морали да раде и да се помуче да би они и били такви. Али хришћани, као и сви остали људи, морају да виде потребу за неким друштвеним редом у друштвеном животу на овом свету и стога морају да на сваки начин избегавају револуцио-

нарно насиље у безакону анархију, настојећи да остваре промену путем законитих и ненасилних средстава. Још једном да нагласимо, о употреби насиљних метода, уколико нема другог излаза, суди једино сам Бог, али свима мора да је јасно да је та употреба потпуно несагласица са представом о хришћанском савршенству. На то питање пружају савршен пример хришћански мученици, који су се противили законима незнабожачке Римске империје, али који су се и молили за своје прогонитеље као што су и добровољно подносили казну, по примеру Самога Христа који је вољно поднео страдање на Крсту које му је наметнуо неправедним законима како од стране старозаветне религије тако и од стране световне власти.

МАЛО И МНОГО

Ко се не задовољи малим добром, тај верује у веће добро, и тражи веће добро.

Ко се не задовољи већим добром, тај верује у највеће добро, и тражи највеће добро.

Но ко се не задовољи највећим добром, тај не верује ни у какво добро, и не тражи никакво добро.

Ко се не задовољи нижим моралом, тај верује у виши морал, и тражи виши морал.

Ко се не задовољи вишим моралом, тај верује у највиши морал и тражи највиши морал.

Но ко се не задовољава највишим моралом, тај не верује ни у какав морал, и не тражи никакав морал.

Ко се не задовољи светлим лицем истине, тај верује у светлије лице истине, и тражи светлије лице истине.

Ко се не задовољи светлијим лицем истине, тај верује у још светлије лице истине, и тражи још светлије лице истине.

Но ко се не задовољи најсветлијим лицем истине, тај не верује више ни у какву истину, и не тражи никакву истину.

Овим се објашњава, зашто међу онима, који су примили хришћанску веру, понекад има више неморалних и више безбожних него међу хришћанима, који нису поседовали све и изгубили све.

Причали су о Авви Зинону како сједећи у Скиту изиђе ноћи из ћелије до баре. И залутавши, хоћаше три дана и три ноћи. И кад му неста снаге, изнемогавши, паде да умре. И гле, стаде пред њега младић, држећи у руци хљеб и бокал са водом. И говораше му: -Устани, једи. А он, уставши млађаше се мислећи да је привид. Рече му младић: -Добро си урадио. А он се опет помоли, по други и по трећи пут. Рече му: -Добро си урадио. И тек тада старац уставши узе и једе. После тога рече му: -Колико си путовао, толико си далеко од своје ћелије. Него, устани и пођи са мном. И оног момента се нађе код ћелије. Тада старац рече младићу: -Уђи помоли се за нас. Кад пак старац уђе, онај поста невидљив.

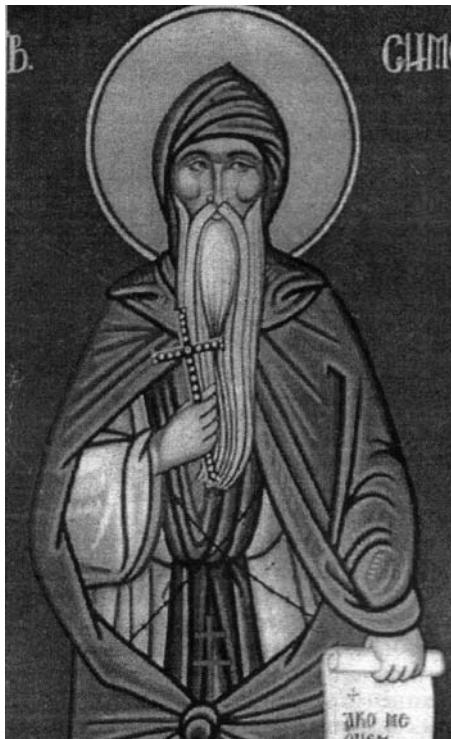
(Старечник).

ПОУКА СТЕФАНА НЕМАЊЕ СВОЈИМ СИНОВИМА ВУКАНУ И СТЕФАНУ

(По „Списима Св. Саве и Стевана Првовенчаног“)

„Синови, не заборављајте мојих закона, а срце ваше нека чува речи моје, а дужина живота и године живота и света додаће вам се. Милостије и вера нека вас не остављају, привежите их о свој врат и напишите (их) на таблици срдаца својих, и наћи ћете благодат. И помишљајте добро пред Богом и људима. Уздјајте се свим срцем у Бога, а не величајте се својом премудрошћу. У свима путевима својим знајте да вапши путеви (треба да) буду прави и ноге вапше неће се спотицати. Не будите мудри за себе, а бојте се Господа и уклоните се од свакога зла, тада ће тело ваше имати исцељење (здравље) и кости ваше одмор. Поштујте Господа од својих праведних трудова и дајите му првине од својих праведних плодова, да би се испуниле житнице ваше мноштвом пшенице, а пивнице ваше (да би) вино точиле. Синови, не губите снаге у казни Господњој, нити клоните обличавани од њега. Јер Господ кара онога кога љуби, а бије свакога сина, кога прима. Блажен је човек који је нашао премудрост и онај смртни, који је видео разум. Јер боље је њу куповати (премудрост), него (имати) ризнице злата и сребра; а скупља је од драгоценога камења; њој се не противи ништа лукаво, а слатка је свима који јој се приближују. Свака (друга) драгоценост недостојна је, јер дужина живота и године живота су у њезиној десници, а у левици њезиној је богатство и слава. Из уста њезиних излази правда, а закон и милост носи на језику. Путеви њезини су путеви добри, и све стазе њезине су у миру. (Она је) дрво живота свима који се држе ње и који се ослањају на њу, као на Господа тврда“ (Приче Сол. 3, 1 - 18). Јер ја вам дајем ову заповед: да љубите брат брата, не имајући међу собом никакве злобе. Овоме, као и од Бога и од мене посађеном на престолу моме, ти се покоравај и буди му послушан. А ти опет влађајући не врећај брата свога, но га имај у почасти. „Јер ко не љуби брата свога, Бога не љуби. Бог је љубав. Зато ко љуби Бога, нека љуби и брата свога“ (1 Јов. 4, 20, 8, 21). Јер овом сав закон апостоли научише, мученици венчани бише и пророци висе (Мат. 22, 40). „Зато ако хоћете и послушајте мене, добра земаљска уживаћете; ако ли нећете и не послушате ме, оружје ће вас појести“ (Исаја, 1, 19-20). А вапа синови моји љубљени, нека вам буде мир од Господа Бога и Спаса нашега Исуса Христа и

Дух Божји нека почива на вапа, крпећи и покривајући вас од свију видљивих и невидљивих непријатеља и водећи вас у миран пут. Мир буди и вапа, властело моја и бољари! Мир буди и вапа млађи, које вас отхраних од рођења матерја вапа. Мир буди вапа свима, умно стадо Христово, које ми Бог предаде, и пасавши вас сачувах (вас) неповређене, као добар пастир полажући душу своју за вас. Зато вас молим, чеда моја љубима, богати и убоги, стари и млади, држите упутство моје, оца вашега. „Бога се бојте, цара поштујте“ (И Петр. 2, 17) просвеђујући цркве, да и оне вас просвете, слушајући епископе, јереје имајући у част и ка монашком

чину имајући част, да се моле за вас. А ви имајући међу собом правду и љубав, не заборављајте милостиња. И, „благодат Господа нашега Јисуса Христа и љубав Бога и Оца и заједница светога Духа нека буде са свима вапа. Амин“ (II Кор. 13, 13).

И после овога, као што и напред писамо, предаде им да међу њима царује вазљубљени

син његов Стефан Немања, и уклони се од народа. А они плакаху и ридаху, гледајући како се растају од таквог господина и пастира, и тако плакаху и ридаху, као што се „чуо и глас и у Рами: Рахиља оплакујући децу своју, није се могла утешити“ (Мат. 2,18). Ваистину у неодумици сам како да га назовем. Да ли господин? Да ли учитељем праве вере? Добрим оцем? Пастиром, који вером напаса предано му стадо? Просветитељем цркава и учитељем добрих обичаја и који вазда пребива у молитвама? Да ли преизобилним служитељем и љубитељем ништих? Да ли наставником праве вере и учитељем добре вере и чистоте, светилом васељене? Да ли наставником пуним вере и узором кротости и поста? Да ли наставником премудрости и смислодавцем и укротитељем несмислених? Да ли чуваром стада свога и премудрим бранитељем свију оних који живе око њега? Јер ваистину ово све догоди се на њему, „Јер беше пун премудрости и разума, и благодат Божја беше на њему“ (Лук. 2, 40).

Превео: Л. Мирковић

БИТИ ЧОВЕК ТО ЈЕ МАЛО

Учини добро и закопај под камен, оно ће од камена начинити себи језик и објавити се.

Ако си у тамници због правде, све зvezде ће сијати над твојом тамницом и радити за твоју слободу.

Ако си на вешалима због правде, сва небеса ускомешаће се, и радиће да твоју смрт обрате у живот.

Буди човек, то је мало речено.

Будите богови, вели Свето Писмо

Буди човек, то је кратак програм.

Будите богови, то је највиши програм.

Огладнели, ни један вас програм неће настити осим највишега.

Ожеднели, ни један вас програм неће напојити осим највишега.

Они, који вам руморе у уши: будите људи - у ствари, руморе вам: будите то што је сте мало друкчије.

А Бог вам, с вером у вас, шапће највишу и најмилију тајну: будите богови!

И више од овога ништа се не може рећи. Изнад овога речи се губе, и ћутање постаје речито.

О ЗАПОВЕСТИМА ЗАКОНА БОЖИЈЕГ - ЉУБАВ

Хајде да размотримо, браћо, трећу хришћанску врлину - ЉУБАВ. Знате ли колико је важна и неопходна хришћанска љубав? Апостол Павле сматра је важнијом и од вере и наде. „А сад остаје вера, нада, љубав - ово троје; али од њих највећа је љубав“ (1 кор. 13,13). Тачно тако: Љубав је суштина и вере и наде и без љубави не само нада, него ни вера - ништа не значи. Апостол Павле говори: „Ако имам сву веру, да и горе премјештам, а љубави немам, ништа сам“ (1 кор. 13,2). Исто сведочи и апостол Јаков: „Као што је тијело без духа мртво, тако је и вјера без дјела мртва“ (1 Јакова 2,26). Сами просудите, браћо, шта би наша вера била када не бисмо љубили. Да ли бисмо могли рећи да верујemo у Бога, да верујemo да је Бог творац и Спаситељ наш, ако Га не бисмо љубили. Да ли бисмо могли рећи да верујemo у Господа и Спаситеља нашег Исуса Христа, ако не бисмо љубили своје ближње? А Он нам је заповедио да љубимо. „Ово вам запобедам: да љубите једни друге“ (Јев. по Јов. 15,17). Таква љубав је сведочење вере и сама по себи је врлина толико велика колико и неопходна за сваког хришћанина. Шта је то љубав? Чисто и добро расположење срца према предмету тога достојном. Само то? Зар је за наше спасење довољно да имамо такво расположење, да имамо љубав у срцу? Не, браћо! Истинска љубав не може остати само у срцу; она се неизоставно појављује у свим поступцима и делима, у целом животу човековом. Чујте како Господ наш назива оне који Га љубе: то су они који испуњују заповести Његове. Он каже: „Ко има заповијести моје и држи их, то је онај који ме љуби“; (Јев. по Јов. 14, 21). И, зар то није стварно тако? Ако ми неког љубимо, зар се не трудимо да му желимо и за њега чинимо све што је добро и корисно? И зар можемо рећи да волимо некога за кога не чинимо ништа добро, или му чак причињавамо неку штету? Истинска љубав се, дакле, обавезно изражава и сведочи добрым и светлим делима.

Која су то добра и свeta дела у којима се изражава хришћанска врлина љубави и која смо ми дужни да чинимо да бисмо испунили љубав? Опет послушајмо апостола Павла. Он каже: „љубав је пуноћа закона“ (Рим. 13,10) Ког закона? Оног, који

је Бог дао преко Мојсија народу Израиљском и који се састоји из следећих десет заповести: „Ја сам Господ Бог твој; немој имати других богова осим мене. Не гради себи лика резанога, нити живе слике од твари које су горе на небу или које су доље на земљи или које су у води испод земље; немој им се клањати, нити им служити. Не узимај узалуд имена Господа Бога својега. Држи дан од одмора и светкуј га, као што ти је заповједио Господ Бог твој; шест дана ради, и свршуј све послове своје, а седми је дан одмора (рус. судбома) Господу Богу твојему. Поштуј оца својега и матер своју, да би се продужили дани твоји и да би ти добро било на земљи. Не убиј. Не чини прељубе. Не укради. Не сведочи лажно на ближњега својега. Не пожели же не ближњега својега, не пожели куће ближњега својега, ни њиве његове, ни слуге његове, ни слушкиње његове, ни вола његовог, ни магарца његовог, ни ти ишта шта је ближњега твојега. Кажете, то је стари закон? Закон дат Израиљцима, а не хришћанима? Но, један је Бог и Израиљцима и хришћанима, и једна је света Волја Његова. Спаситељ наш Исус Христос заповедио нам је да испунимо исте те заповести за спасење, када је на питање једнога: „Шта да учиним па да задобијем живот вјечни?“, одговорио: „Заповијести знаш: Не чини прељубе; не убиј; не укради; не сведочи лажно; поштуј оца својега и матер своју“ (Јев. по Лук. 18; 18; 20). Разлика је само у томе што је Он учио да схватимо и испуњавамо тај закон савршеније. На пример. Он је учио не самода не чинимо зло, већ и да чинимо добро, да љубимо не само оне који нас љубе, већ и оне који нас мрзе, и непријатеље; да не згрешимо само телесно, већ ни у срцу ни у помислима (Јев. по Мат. 5; 40, 44, 28) О том закону говорио је Господ и законику који га је купаш, и на његово питање: „Која је заповијест највећа у Закону?“, одговорио је: Љуби Господа Бога својега свим срцем својим, и свом душом својом, и свим умом својим. Ово је прва и највећа заповијест. А друга је као и ова: Љуби ближњега свога као самога себе. О овим двјема заповијестима виси сав Закон и Пророци.“ (Јев по Мат. 22, 36 - 40). Како то да овде Господ говори о љубави, а указује само на две заповести? Управо из

тога се и види да Закон није ништа друго до унутрашње изражавање љубави. Господ овде показује унутрашњу силу закона, а унутрашња сила закона и јесте љубав. Попшто Закон садржи у себи љубав двојаког вида, љубав према Богу и према ближњима, то Господ и именује само две заповести, једну која се односи на Бога и другу која се односи на ближње. Због тога је закон и био дат на две камене плоче: на прво су биле написане прве четири заповести, које се односе на љубав према Богу, а на другој - осталих шест, које се односе на љубав према ближњима.

Могли бисмо се запитати: зашто није била и трећа камена плоча на којој би биле заповести о љубави према самим себи? Зар не треба да волимо и сами себе? Али, зашто би заповедали да љубав када људи и без заповести воле сами себе, чак и више него што треба. Довољно је било показати им да они воле себе и да не треба да воле једино себе, већ и друге тако исто као себе. „Љуби ближњега свога као самог себе“. Боље је рећи, браћо, да је у том случају била потребна другачија камена плоча, супротног садржаја. Она је и дата. Од стране кога? Сина Божијег, Спаситеља нашег Исуса Христа. Ево је: „Који воли живот свој изгубиће га, а ко мрзи живот свој на овоме свијету, сачуваће га за живот вјечни.“ (Јев. по Јов. 12,25). „Ко хоће да иде за мном, нека се одрекне себе“. (Јев по Марк. 8,34). Зачуђујућа заповест, али најприкладнија и најправничија. По нашој грешној природи, ми имамо вишак самљубља, јер заборављамо Бога и ближње и бринемо се само како себи да угодимо. И шта је друго преостало да бисмо ограничили љубав према самима себи, него да нам буде заповеђено да љубимо првенствено Бога, а ближње наше као себе same. Претерану љубав према самима себи гасити, искорењивати страсти, умртвљавати лесне грешнене жеље. И већујте, браћо, да ћемо само онда љубити себе истински, љубављу чистом, светом, када почнемо да на прави начин волимо Бога и ближње наше. Јер ћемо тада испунити Закон Божији, а испуњењем Закона добићемо и живот вјечни... Амин.

(с руског Р. Б.)

ТЕОЛОГИЈА РАДА

Схватања св. Јована Златоустог о раду за снивају се на Светом Писму и представљају важан допринос за једно хришћанско схватање рада. Св. Јован Златоуст проповеда, у тадашњем робовласничком друштву, да је позив и намена человека, као лика Божјег, да настави Божју творевину и да је украпава.

Као цар Божје творевине и као свештеник за цео космос, човек влада природом и ставља је у своју службу. У рају рад није био тегобан, него је служио као средство за морално усавршавање. После пада у грех, умор и рад су постали сапутници. Међутим, иу том замору од рада св. Јован Златоуст види лековито средство за побољшање человека. Достојанство рада даје човеку његову личну самосталност, тако да плод његовог рада може бити и другима од користи. Као закон природе, рад је човекова обавеза, како за богате тако и за сиромаће. После рада долази одмор, као после дана ноћ. Рад не само да разједињава људе него их и једињава у општем благостању. Јер пошто је Бог једини поседник свих добара, онда морају служити у сврху милосрђа према сиромашним, као што је Бог земаљска добра разделио свима људима света.

Занати се развијају постепено према потребама људи, и св. Јован Златоуст је направио редослед по вредности међу њима, при чему искључује расипничка занимања, која служе луксузу.

Својом природом уметнички рад за разлику од обичнога рада, захтева више памети, којом се човек уздиже до правога господара створенога света.

С друге стране, рад има племениту улогу међу људима и у свету, јер преко њега човек може да васпитава и целу творевину у њено идеално стање, у њену првобитну рајску лепоту.

Уколико је рад земнога човека неопходност у овоме свету, утолико је он везан за време. Стога људи не би смели да се посвете једино материјалним интересима овога света, него треба да одвоје један део свога слободног времена и за духовни рад, за богослужење, молитву и празновање. Пошто је рад у плану божанског промисла, он ће бити благословен плодовима, иначе изван тога плана он служи грешном свету. Уколико људски рад зависи од божанског промисла, утолико је он нераздвојив од молитве, којом се и задобија небески благослов у раду.

Бакон Константин Војку

МАЛА ВРЛИНА ИСКРЕНОСТИ

„Нека буде ваша реч: да - да; не - не, а што је више од овога од зла је“ (Матеј 5, 37), каже Спаситељ Својим ученицима.

Нема живота у заједници ако се човек не може ослонити на туђу реч. Кад варамо некога, значи да га сматрамо за непријатеља. Тада и себе срамотимо и доказујемо да смо недостојни туђег поверења. Разумљиво је, онда, што Спаситељ не трпи лаж на уснама хришћана. Једноставно говоримо истину без околишћа и довијања. „Нека буде ваша реч: да - да; не - не“!

У хришћанској породици нема места лажи. Кућа у којој се лаже може споља и личити на дом, али његови зидови су напукли и пропаст му је близу. Волети се може само тамо где влада истина; у љубави лаж је равна превари.

Али, кад је у питању мала врлина искреноности, свака породица, и она најсложнија, има много шта да научи.

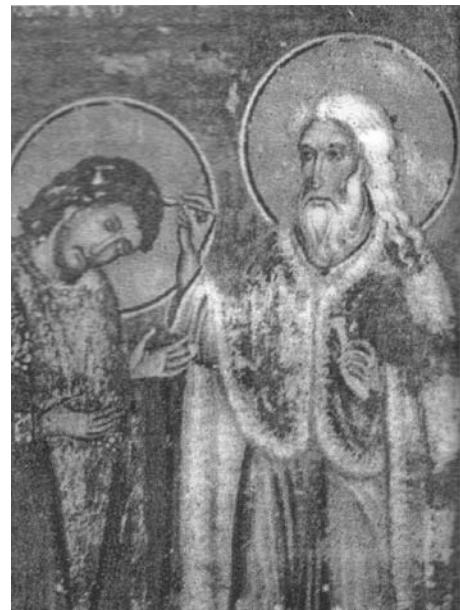
У свакој кући се дешава да дете преприча неки свој „подвиг“ и да притом накити догађај у своју корист. Ова мана није само деци својствена; њој су склони и одрасли. Допадало се то нама или не, али искривљавање истине је једна врста злоупотребљавања поверења наше околине. Уз то, оно отвара врата крупним неистинама. Забранимо то себи!

Искрено се састоји у томе да се увек само истина говори. Дакле, не морамо по сваку цену бити истог мишљења с оним који је последњи говорио нити се морамо покоравати сваком ко самоувереније од нас износи своја схватања. Многи, само да би сачували свој мир све прихватају изговарајући се на своју „доброту“. Оваква узмицања пред истином далеко су од врлине. Поштеније је на леп начин рећи своје мишљење. Доброта нас не обавезује да усвојимо сва чије мишљење, већ да не повредимо ближњег износећи му свој став.

Мала врлина искреноности се не односи само на оно што мислимо, него и на оно што смо доживели и видели. Бити истинит сведок није лако. Обично препричавамо догађаје онако како верујемо да смо их видели или чули; онако како смо их ми схватили. Зато ћемо изнаћи олакшавајућу околност да бисмо оправдали пријатеља, а пронаћи рђаву намеру и тамо где је нема, ако је у питању особа која нам није симпатична.

Ствар постаје још тежа када о себи говоримо. Треба имати прилично храбрости па говорити без претеривања о оном што нам служи на част и не ублажавати чињенице неповољне по нас. Преувеличана или окрњена истина није ништа друго до обмана.

А ко од нас не претерује? Претерујемо да бисмо неку причу учинили духовитијом. Претерујемо из разметљивости да бисмо себи дали што лепшу улогу - што је већ мање наивна ствар. А ако искривљујемо истину да бисмо се

неком додворили - то је већ сасвим рђаво. Ласкати је исто што и варати.

Боље је строго о себи говорити, јер када сами себе оптужујемо други нас правдају. И обрнуто - ко себе правда, други га оптужује.

Неискрено нагриза породицу. Почиње се од ситница и дотера се обично дотле да људи живе под истим кровом а туђи су један другом.

Отворите искрено врата свог ума и срца онима које волите; узајамно преносите своја искуства, размишљања и жеље; имајте поверења један у другог. Нека се никад не посумња у ваше речи, него нека ваше да буде да и не - не.

Ж. III.

О ОСУЂИВАЊУ

Људи су веома склони осуђивању других. Ако слушамо разговоре око нас, чућемо како се шапатом или гласно препричавају негативне ствари из живота наших познаника. Ако проверимо та оговарања и прека осуђивања, обично се испостави да то није истина.

Зашто и верујући и неверујући људи, када говоре о другоме, увек, или скоро увек, обрађују своју пажњу прве-нствено на лоше особине људи.

Међутим, у сваком човеку постоје и добре и лоше особине. И било би природно да се најпре говори о добрим особинама познатих нам људи. Нажалост то није тако. Осуђивање других је веома распострањена духовна болест. То је свуда присутан грех, на који смо толико привикли да смо и престали да га сматрамо за грех. Међутим, на много места у Еванђељу јасно је осуђен тај грех. Ево једно такво место:

„...Књижевници и фарисеји доведоше Христу једну жену, ухваћену у прелуби, па је поставише у средину и рекоше му:

Учитељу, ова жена је ухваћена баш кад је чинила прелубу.

А Мојсеј нам је у закону наредио да та кве (жене) камењем убијамо: шта Ти кажем на то? Јован VIII, 3-5.

Свето Еванђеље нас суочава са фактом очевидне греховности ове жене прелубнице. По јеврејском закону, прелуба је повлачила за собом смртну казну. А и с наше хришћанске тачке гледишта, греховностовежене била је ван сваке сумње.

„Но Исус се саже доле и писаше прстом по земљи. Али како су Га и даље писали, исправи се и рече им:

Ко је од вас безгрешан - нека први баџи камен на њу. И опет се саже те писаше по земљи" (Јован VIII, 6-8).

Господ не одриче да је Њему приведена жена тешко згрешила. Међутим, Он истовремено ставља питање о највећој моралној одговорности ових који су њу осуђивали. Али право на осуђивање, ако

је оно уопште могуће, имају само они који стоје на веома узвишену моралној равни и који су, такође, достигли до стања безбедности. Зато је Спаситељ рекао „Ко је од вас безгрешан - нека први баџи камен на њу“.

Али, строго говорећи, безгрешних људи нема. Стога и немамо право да осуђујемо своје ближње, јер сви ми имамо своје недостатке који су за осуду. Уствари и не може човек, оптерећен својим гресима и манама, правилно оценити грехе и недостатке других. Ту је објективност немогућа. А како можемо да неког осудимо ако и сами подлежемо осуди? Стога је осуђивање других увек лицемерно.

Људи који су купали Господа Исуса и осуђивали жену прелубницу, чули су у својој души глас пробуђене савести и ниједан није бацио камен на прелубницу.

Исус се тада исправи и рече јој:

„Жено, где су? Ниједан те не осуди!“
Она рече: „Нико, Господе.“

На то јој Исус рече: не осуђујем те ни Ja; иди и од сада не греши више“ (Јован VIII, 10-11).

Господ њу није осудио, јер јој је оправдио њен грех, а само је Он то могао учинити. Он јој је оправдио под условом да се она поправи и да никад више не понови исти грех. Он је хтео да нас научи да не треба да икога осуђујемо. Наше није да осуђујемо, него да праштамо, не да трубимо о манама других, него да их прикривајмо нашим смирењем.

Пошто је Господ оправдио прелубници, из тога се не може изврши закључак да ми можемо мирне душе грешити као та жена. То би водило потпуном разврату. Одговорност за наше грехе и недостатак ми носимо пред Богом и пред људима. Ту одговорност Господ не скида с нас ни у ком случају, а наша греховност може нам бити оправдана само уколико се искрено кајемо и трудимо да исправимо наше недостатке.

P. A. B.

РАТ

У односу на рат, треба нагласити да је Православна црква начелно против сваког убиства, које се сматра за највећи грех. Убиство учињено у самоодбрани или у одбрани својих ближњих разматра се донекле другачије, али се не губи из вида да је насиље највеће зло.

Рат је највеће зло које треба избегавати свим могућим мерама, а Православна црква је увек била, јесте и биће против рата. Међутим, Православна црква не може не подржати рат који се води за добро многих милиона људи који су устали да заштите свој народ од ропства. У то име, Руска православна црква подржавала је борбу руског народа против татарског јарма, против најезде римокатолика у доба Велике Смуте, против Наполеона и осталих непријатеља националне независности.

Али, иако Црква благосиља одбрамбени патриотски рат, треба ипак нагласити да је национална страна црквеног живота другостепена по своме значају, јер на првом месту стоји чисто духовна вредност црквене делатности и васељенска улога Православља. Никада не треба заборавити да је национална условљеност Цркве само уступак духовној младости и недораслоти човечанства. У принципу, Црква је наднационална, свесветска, тако да њена национална обоженост јесте површинска појава, а не дубинска садржина њене суштине.

Историја је забележила случајеве када се читав један народ дизао у рат да би заштитио мање народе у опасности. Такав је пример рата Русије са Турском у XIX веку. Има случајева када је повод рата такав да Црква мора остати по страни, неутрална. Православна црква, у том случају, не забрањује својим верницима да учествују у рату који не противречи њиховој хришћанској савести, али се може десити да Православна Црква забрани својим верницима учешће у рату који би био уперен против Христа и Његове Цркве. То би био случај ако би рат био завојевачки и, стога, неправедан.

Све што је досада речено на ову сложену тему оправдава само главне линије разумевања односа Православне Цркве према рату.

P. A.

КОНЧИНА СВЕТОГ СЕРАФИМА

Последњи период у земаљском животу светог Серафима беше отварање његове ћелије за све и свакога, а не само за монахе. Сама Богородица је наредила старцу Серафиму да отвори своју ћелију за све посетиоце манастира. „И био је благи саветник унезвереним, утешитељ ожалошћеним, кратки уразумитељ заблуделим, исцелитељ болесним“. Он је могао да чита шта се налази у дубини срца оних који су му долазили. Он је имао дар да проникне у душе људи. Могао је да предвиди будућност као пророк. Стога је број посетилаца издана у дан све више растао, а он је за сваког имао љубазну реч и мудрисавет. Он је свакога примао с љубављу и радошћу, благосиљао их и захваљивао на посети. Некима се до земље кланјао. Увек је био радостан и светао, а свакога је поздрављао ус克ликом: „Христос воскресе, радости моја“!

Често је он умро да назове правим именом непознате људе и одмах им у лице говорио о њиховим тајним гресима, за које су се они стидели да их исповеде. Исцелио би болеснике пре него што му покажу своје ране. Најчешће је говорио људима „радости моја, труди се да стекнеш дух мира“. Многа чудеса је, Божјом помоћу, учинио свети Серафим.

Године су пролазиле. Приближио се крај и конац земнога живота овог дивног духовника-старца Серафима. Он се духовно све више усавршавао алије телесно изнемогао. 25. марта 1831. године, за време молитве њему се јавила Мати Божија у пратњи светога Јована Претече и светог Јована Богослова. Пресвета Богородица благословила је светога старца, овим речима: „Ускоро ћеш, љубимче мој, бити с нама“. То је билодванаесто јављање Пресвете Богородице светом Серафиму.

Уочи свог одласка на други свет - 1. јануара 1832 - преподобни Серафим се молио у болничкој цркви и причестио се Светим Тајнама на литургији. Затим се он опростио са братијом манастира, благосиљајући свакога и говорећи: „Спасавајте

се, не будите малодушни, него бодри. У овај дан венци вам се плету на небу“.

Рано изјутра 2. јануара преподобни Серафим је клеао пред иконом Божје Мајке са рукама крстообразно сложеним на грудима. На аналоју била је отворена

књига са акатистом светом Димитрију Ростовском. Очи су му биле затворене, лице пуно молитвенога спокоја. Праведник је био без даха. И мртав је клеао на молитви.

Са свих крајева Руске земље сјатио се народ православни у Саровски манастир да би изразио своје поштовање великим подвигнику и молитвенику. Збили су се пророчке речи преподобног Серафима: „Говорите са мном као са живим, и ја ћу увек за вас бити жив“.

Седамдесет година после кончине светог Серафима видело се да му је тело остало нетрулеживо. Над његовим светим моштима празнована је свечано канонизација светога Серафима, 19. јула 1903. Велики кнезови и синови руског цара сматрали су за велику част да понесу на својим раменима ковчег са моштима ве-

ликог духовника и чудотворца православне Русије - преподобног Серафима Саровског.

Духовно наслеђе светог Серафима је безграницично. Његове мисли о Богу и о хришћанским врлинама нарочито су корисне за православне људе. Свети старац је говорио: „Бог је огањ, који греје срца и утробе... Ако ли осећамо у срцу своме хладноћу, која је од ћавола, онда треба да призовемо Господа и он ће загрејати срце наше савршеном љубављу не само према Њему, него и према ближњем“.

„Ако ти не знаш Бога, онда је немогуће да се у теби јави љубав према Њему. Не можеш волети Бога, ако Га не видиш. А виђење Бога постиже се кроз познање Бога“.

У једној од својих поука о светлости Христовој, преподобни Серафим говори, ако човек очисти душу своју покајањем и погрузи ум свој у дубину срца свог, призывајући Име Господа Исуса Христа, онда ће засијати светлост Христова у њему и осветлiti храм душе човекове божанским сјајем.

Своје учење о Богу као Свемилостивом и Свеблагом Промислитељу, свети Серафим је повезао са учењем о искупљењу. „Има неколико узрока за долазак Исуса Христа Сина Божјег на овај свет. Први је: Љубав Божја према роду људском. Други је: Васпостављање у палом човеку лица Божијег. Трећи је: Спасење човјечијих душа“.

„Љубав је принудила Врховног Пастира да се разапне на крсту“. Тако је тумачио свети Серафим највећу хришћанску догму о спасењу и искупљењу рода људског. Он се својим тумачењем разликовао од тада веома распрострањеног погледа на Христов подвиг спасења, који је долазио са Запада. Насупрот тадашњим професорима теологије, свети Серафим се држао традиције светих отаца од Истока“.

Тумачећи највеће догме хришћанске вере, свети Серафим је упозоравао људе да се чувају дрских рационалистичких по-

кушаја да продру у недокучиве тајне Божје.

За дубље богоопштовање неопходно је, по речима св. Серафима, стећи у срцу свом три хришћанске врлине: веру, наду и љубав. Ове три врлине чине суштину хришћанског живота. Уз помоћ благодати Божје оне уздижу человека на духовну висину до самог неба.

Вера је основа за угађање Богу и почетак сваке врлине. Она враћа человека његовом бесмртном и блаженом извору, Богу, од којега је он грехом отпао. Хришћанска вера није апстрактно прихватање Откривења, него жива и делотворна сила која пружима целога человека. Само таква вера када је да твори дела хришћанске љубави. А дела вере, говори преподобни Серафим, јесу љубав, мир, дуготрпење, милост, смирење, ношење крста и живот у духу. Само таква вера може се урачунати у правду. „Мртва“ вера не спасава человека.

Хришћанска нада састоји се у уверењу да се Бог непрестано стара о нашем спасењу и да ће нам даровати обећано блаженство. Истинска нада тражи једино и пре свега Царство Божије и уверена је да ће јој Бог дати све што је потребно за привремени живот на земљи.

Трећа хришћанска врлина - љубав - већа је од првог две „Ко воли само себе, тај не може волети Бога. А ко не воли себе из љубави према Богу, тај воли Бога“..„Онај који заиста воли Бога сматра себе за странца и путника на овој земљи... Душа, испуњена љубављу према Богу, у време свога исхода из тела неће се уплашити кнеза ћаволског, него ће са ангелима узлетети, као из туђе земље према својој Отаџбини.

Која су средства за стицање трију хришћанских врлини? Најглавније је благодатна молитва. Преподобни Серафим је учио не само монахе него све хришћане: „За време свога рада, говори у себи непрестано молитву: Господе Исусе Христе, Сине Божји, помилуј ме грешнога. У почетку изговарај ову молитву само твојим умом, пазећи на сваку речте молитве. Затим, када Господ загреје твоје срце то-плотом Његове благодати, тада ће у дубини твога срца да тече та молитва непрестано, хранећите и наслажујући. Та „Ису-

сова молитва“ је „светионик стазама на-шим и путоказна звезда ка Богу“..„Ако се деси да за време молитве будеш расејан, онда се мораши смирити пред Господом Богом и просити опроштај, говорећи: “са-греших, Господе, речуј, делом, помисли-ма и свим мојим чулима“.

Свети Серафим је нарочито упозоравао вернике од расејаности за време молитве у цркви. Он је саветовао: „У цркви за време молитве корисно је затворити очи и скон-центрисати пажњу према унутарњој обла-сти душе“. Очи треба отворити само онда када те напада сан и дремање. Тад отвори очи и гледај на свећу пред иконом. Као што сагорева свећа пред иконом Божјом, тако са сваким тренутком скраћује се живот наш, приближавајући се крају. Та мисао може да нам помогне у борби против расе-јаности у храму и да се пламените молимо, старајући се да живот наш пред Богом буде налик на свећу од чистога воска, не ширећи никакав задах“.

Поред молитве, свети Серафим је пре-поручивао и читање Светог Писма с разу-мевањем.

Св. Серафим, као јеромонах, био је па-стир који се старао за душе своје пастве. Његово пастирско душестаратељство слу-жи за пример непрестане борбе против греха у телу и против ћавола. Иако се на њега устремила нечиста сила, св. Серафим ју је победио мушким држањем неустраши-вог борца. Зато се он удостојио да буде „са-беседник ангела“ и светионик Руске и целе Православне Цркве.

Преподобни Серафим, мада је био строг према самом себи, то није био пре-мадругима. Он није уливао страх и трепет онима који су му долазили. Напротив, он је био пун љубави, сав је сијао духовном радошћу. Љубав преподобног Серафима била је уствари Христова љубав. За њу су нарочито драги они који су немоћни и слаби. Чудотворна је моћ те љубави. Бес-коначно милостив и саосећајан, преподобни Серафим Саровски жури се и данас да помогне свима ко га замоли за његово заступање и ходатајство пред Престолом Господњим. Као дивна, неугасива лучка он нам осветљава пут ка Христу.

„Ж. М. П.“

ЧУВАЈ СЕ ЗАБЛУДЕ

Не дозвољавај да ти машта и осећање по-мраче разум. Све што је неразумно, није од Бо-га. Али се чувај да ти хладни разум не угаси твоје великородушје.

Нека твоје одлуке буду коначне и непоко-лебиве.

Љубав према истини и стремљење ка прав-ди - то су основни стубови хришћанског начина живота.

Главно је остварење замисли. Многи не остваре ништа зато што желе оно што не могу; а оно што могу, то не желе.

Не тежи нечemu необичном; старай се да испуњаваш обичне послове са необичном усрд-ношћу. Бог од некога изискује и необичне ствари; али када то изискује, Он о томе јасно и категорички изражава Своју вољу.

Нека твоје стремљење буде доследно: не устреми се истовремено на многе циљеве. Ко жели да одједном погоди сто зечева, неће пого-дити ни једнога...

По чистоти срца остани дете кроз цео живот. По устремљености и одушевљењу за иде-ално добро остани увек младић; а по чврстини племените воље буди зрео муж. Старац можеш бити само по жељи за покојем, и то кад ти дође време.

Не веруј много у своје снаге. Кад год се колебаш запита се, како би поступили у моме случају поштени људи. Свети ап. Павле је зато и рекао „Браћо, подржавајте мене и угледајте се на оне који међу вама примерно живе“ (Фил. 3,17).

Али, за светлост озга обратите се најпре самоме Христу.

Митрополит
Јосиф Варненски

Посети Авва Евперије у почетку свог монашког живота једног старца и рече му: -Авво, кажи ми слово, како да се спасем?

А он му рече: -Ако желиш да се спасеш, кад идеш некоме у посјету, никада не гово-ри први, док те не упита. Њему се веома до-падне старчева поука, па му направи по-клон говорећи: Многе књиге прочитах, али такву мудрост никадје не нађох. И оде много окоришћен.

КУМЧЕ

У некаква сиромашка сељака родио се син. Сељак се обрадује и пође да тражи кума. Али, сви га одбију. Сиромашном сељаку нерадо се и за кума примају. Паша у друго село, у путу срео некаква намерника и овај се прихвати да му буде кум. Сутрадан крстише младенца. Тек што је дете крштено, кум изиђе и оде; нису га ни запитали ко је он, нити су га после видели.

Расло дете на радост родитељима, а било је снажно и вредно, паметно и кротко. Већ дете напунило десет година. Дође светли празник Васкрса и дете запита:

- Је ли татиће и мајчице, где живи мој крштени кум? Хтео бих отићи да му честитам Васкрса.

Родитељи не знаше да му кажу и кумче поће путем. Ишао је пола дана и сртне путника.

- Како си, мали? Куда ћеш, ако Бог да?

Исприча дете кога тражи и куда иде. А путник ће на то:

- Ја сам твој крштени кум.

Обрадова се дечко, пољуби се и поздрави с кумом; па га позва да наврати њиховој кући у село. Не могаде кум, него рече да он њему сутра дође.

- А како ћу те наћи, куме?

- Па, ето овако: пођи на исток сунца, иди све право док не стигнеш у једну шуму и усеред ње на пољаницу. Седни на ту пољаницу, одмори се и гледај шта ће тамо да буде. Кад изиђеш из шуме, видећеш један врт и у врту дворац под златним кровом. То је моја кућа. Приђи капији, ja ћу те тамо срести.

Ишао је дечко као што му је казао кум. Ишао и ишао док не дође у шуму. Изиђе на пољаницу и види на средњем бору, а на бору обешен дубов маљ, тежак преко стотину ока, а под маљем стоји корито меда. Тек што је помисио дечко шта ће му маљ и корито меда, нешто стаде да се крши по шуми и он спази како наилазе медведи: напред мечка, за њом медвед, а за њима троје мечића. Гурну мечка нос у мед, позва мечиће и навалише на мед. Залуља се онај обешени маљ, врати се назад и удари мечиће. Мечка то виде и удари маљ шапом. На то се маљ поново врати и удари мечиће. Замумлаше мечићи и одскочише од корита. Ровну мечка, дохвати обема шапама онај маљ изнад главе и баци га од себе даље. Маљ узлете високо, притрча кориту медвед, завуче њушку у мед и стаде цократи. Стадо се и други приближавати кориту. Они још не стигоше, а маљ се поврати

и свом тежином удари мечвада по глави и умлати га. Сад стаде мечка да робе још јаче него малопре и дохвати ону маљину, па је баци из све снаге у вис. Маљина је узлетеала, застала па се вратила и ударила свом тежином мечку по главурди. Мечка се прврте и липса, а мечићи побегоше оданде.

Зачуди се дечко и пође даље. Прилази великом врту и у њему види високу палату са златним кровом. Код капије стоји кум и осмењује се. Поздрави се с кумчетом и уведе у врт. Ни у сну дечко такве лепоте није видео. Кум уведе кумче и у дворац. Дворац је био још лепши. Проведе га кум по свим одајама, не зна се која је од које дивнија и веселија; и доведе га до једних запечаћених врата.

- Видиш ли ова врата - рече кум? - Браве на њима нема, само печати. Она се могу отворити али, ја ти то не велим. Живи ту и шетај куда хоћеш и како хоћеш, само на ова врата не улази. А ако и уђеш, а ти се сети шта си у шуми видео.

То рече кум и оде. Остаде кумић сам и стаде живети. И тако је био весео и радостан да му је изгледало да нема три сата од како је ушао у двор, а оно прошло много више. Онда приђе кумче запечаћеним вратима и помисли: „Зашто ли је кум рекао да не улазим у ову одају? Дај да видим шта је тамо“. То рече, гурну врата, пукоше печати и кумче уђе унутра. Одаја лепша и већа од свих, а на средини златни престо. Узиђе кумче уз степенице на престо и седе. Опази поред престола скриптар и дечко га узе у руке. И тек што је узео скриптар и пчезнуне сва четири зида. Кумче погледа око себе и виде цео свет и све што људи у свету раде. „Дај - помисли дечко - да видим шта се код нас код куће догађа, дали је добро код нас жито родило?“ Погледа на своје поље и виде где стоје крстине. Кад спази како се прикрада лопов. Криво беше кумчету, па викну:

- Бабо, на пољу спонове краду!

Пробуди се његов отац ноћу па вели: „Приснило ми се као да ми спонове краду“. Узјаше на коња и пође. Дође у поље, спази Василија лопова, сазове сељаке, те истуку Василија, вежу га и поведу у тамницу.

Погледа кумче још на своју мајку и спази где она спава, а разбојник ушао унутра, дохватио секиру и замане њоме на мајку да је убије. Кумче није могло да се уздржи него потегне сикиром, удари разбојника право у слепоочнику и убије га.

Тек што је кумче убило разбојника, кад се зидови саставише опет као што су били. Врати се отворе и уђе кум, приђе своме кумчету, узе га за руку, сведе га с престола па му рече:

- Ти ниси послушао моје наредбе и много си увећао зло на свету; да си само још један сат седео на престолу, искрварио би половину света.

И кум уведе опет кумче на престо и узе скриптар у своје руке. И опет нестаде зидова. И рече кум:

- Погледај шта си урадио. Василије је одседео годину дана у тамници и научио се тамо свим злочинима. Гледај, он је већ од твог оца шест коња украо и кућу му запалио. Ето шта си свом опу учинио. А сад види шта си о мајке учинио.

И виде кумче своју мајку како плаче због грехова својих и говори: „Болье да ме онда разбојник убио - не би толико грехова учинила“.

Показа кум наниже и виде кумче разбојника пред тамницом. И рече му кум:

- Овај човек је девет душа погубио; требало је сам своје трехе да окаје, а ти си га убио и на се примио све његове грехе. Ево шта си од себе учинио. Кад је мечка први пут маљину гурнула, само је мечиће узнемирила; кад је други пут гурнула, медведа је убила, а кад је трећи пут гурнула сама је погинула.

И поучи кум своје кумче како да искупи своје грехе и рече:

- Иди право на исток сунца. На путу ћеш сретати људе и научи их томе што знаш. Четвртог дана у шуми ћеш наћи на хелију и у хелији старап. Учини све што ти старап каже и опростиш се својих и разбојничких грехова.

И послуша кумче и отиде. Ишао и ишао и дошао у поље. На пољу израсло жито - добро и густо. Види кумче где је ушла кравица у жито. Видели је људи па стапи да вичу и да је гоне с једног краја на други. Уплашила се кравица и никако из жита. Кумче посаветова сељаке да изиђу из жита, па нека сама домаћица зовне своју кравицу. Људи то послушају. Приђе жена, позва умилјато кравицу, ова дике уши, слуша и слуша, па потрча жени. И сељацима било мило, и жени мило и кравица весела.

Пође кумче даље. „Видим ја - мисли он - да се злозим умножава. Није могуће злозим лечити. А чиме да се лечи, не знам. Да кравица није послушала газдарницу, како би је истерали?“

У некој кућици замоли да преноћи. Виде жену како је опрала сто, па почела да га брише прљавим утирачем. Једна се прљавотина скида, друга се већа хвата. Најзад рече кумче: „Па испери прво ту крпу, па онда бриши њоме сто“. Учини домаћица како јој би речено и брзо опра сто.

Сутрадан виде кумче како сељаци праве обруче. Обрћу, а обручи се не праве. Погледа

боље и виде како у сељака кружи цело дрво јер нигде није учвршћено.

- Па зашто, браћо - рече кумче - прво не утврдите то седиште, него се и оно креће заједно с вама?

Послушају га сељаци и посао им одмах пође за руком.

Кумић опет ишао даље, ишао и дошао до чобана, а они ложе ватру. Узели сухе граничце, запалили па и не чекају да се суво грање распали, него набацали озго сирово, оно почело да пиши и ватру погаси. Дуго су се тако мучили док им кумче не рече:

- Немојте хитати са сировим грањем док се суво добро не распали. А кад се суво разгори, онда сирово мечите.

Чобани тако и учине и распали се велика ватра.

Ишао кумић и даље и дошао у некакву гору. У гори виде ћелију и у ћелији старапа. Стариц га лепо примио и кумић му испричала како је велики грешник и како је још и туђе греше на себе навалио.

- Разумео сам ја - вели кумче - да се зло злим не може искоренити, а не знам како треба да га лечим, па те молим, научи ме.

Одвео стариц кумче у шуму, рекао му да пресече мало дрво на троје, па да спали пањеве и остави само три огореле главице. Онда нареди стариц кумче да закопа сваку од три главице до половине и да сваког дана доноси у устима воду из реке и залива их. Учини кумић све како је стариц казао. Онда ће стариц:

- Е, лепо. Кад се све три главице приме и из њих израсту три јабуке, тада ћеш дознати како ћеш у људи зло истребити, тада ћеш се и од грешова оправити.

Кумић почeo да ради како му је стариц рекао. Уморило се кумче, било је гладно, пође у ћелију, кад тамо стариц лежи мртав на клупи. Разгледао кумић, нашао мало сувог хлеба и мало се прихватио, нашао и ашов и почeo старицу раку копати. Дознадоше људи да је стариц умро и благословише кумића да остане на његово место. И остале кумић да живи где је и стариц живео. Попојана је носио воду у устима и заливао огореле пањине, а другу половину одмарao се и свет примао.

Седи он тако једном у ћелији, и чује иде човек на коњу и пева. Заустави га кумић и запита ко је.

- Ја сам разбојник - одговори он - идем по шуми, срећем људе и убијам, и што се више људи наувијам, то веселије песме певам.

Уплаши се кумић и помисли: „Како ћу сад у таквом човеку злу искоренити?“ Најзад рече разбојнику:

- Овде мени долази свет, не да се хвали својим злочинима, него да се каје и да се моли за своје греше. Покаж се и ти, ако се Бога бојиш; а ако се нећеш покајати, иди одавде и не одвраћај народ од мене.

- Не бојим се ја - вели разбојник - Бога, а ни тебе нећу послушати. Убио бих те, али ме mrзи руке да прљам.

Попрети тако разбојник и оде.

Заливао кумић огореле пањеве, па се врати у ћелију да се одмори; седи, гледа на путању да ли ће народ да се појави. Али, тога дана нико не дође. Преседео кумић сам до вечери, и би му досадно, и мишљаше он о свом животу. „Не живим ја - вели кумић себи - како ми је стари говорио. Толико ме је саблазнила слава људска да ми је досадно кад ми свет не долази и не хвали ме. Раније грешове нисам искупио, а нове сам навукао“. Помисли тако кумић, па узе торбицу са хлебом и ашов, и оде даље од ћелије према понору и настани се у земуници на пустом mestu.

Кумић нађе на разбојника и овај га запита када ће и кумић му испричала како се уклонио од света на такво место да га нико не може наћи. И опет опомену кумић разбојника:

- Ваља тисе покајати. Од Бога нећешумани.

Наљути се разбојник и замахну ножем на кумића и кумић утече у шуму.

Разбојник га није гонио, само довикну:

- Двалупт сам ти опростио, старче; али трећи пут убићу те.

Тако је живео кумић далеко од народа и са-
мо му је једна брига била: бојао се разбојника. Чим га чује одмах се крије... „Убиће ме“, мисли кумић, „а нећу ни успети да окајем грешове“. Проживео он тако још десет година. Једна ја-
бука расте, а остале две огореле пањине, као и пре што су биле.

Заливао кумић и даље земљу око пањева. Једном кад се вратио с посла, сео да се одмара и мисли: „Згрешио сам што сам се почeo смрти бојати. Ако Бог то хоће, нека и смртју своје греше окајем“. Таман тако помислио он, види иде разбојник а за собом носи на седлу некаква човека везаних руку и уста. Разбојник хтеде да прође, али кумић га и не пусти, дохвати коња за узде и држи:

- Пусти овог човека.

Разбојник се наљути на кумића и замахну на њу. Али кумић се не уплаши. „Не пуштам - рече - не бојим се ја тебе, само се ја Бога бојим. А Бог не каже да те пустим; него, ослободи тог човека.

Намргоди се разбојник, истрже нож, пресече уже и пусти заробљеника. „Одлазите обоји-

ца - рече затим разбојник - и не излазите ми други пут пред очи!“

Сутрадан дошао кумић да залива огореља-
ке, кад тамо а оно примио се и други пањ, изби-
ла младица и расте јабука.

Прође још десет година. Једном седи кумић, ништа не жели,ничега се не боји, а у њему се срце радује и мисли у себи: „Колика је људи-
ма од Бога благодат! А они се узалуд муче. Кад живе, да је да живе у радости.“ И сети се он све-
га зла људског и како они себе муче. И жао му беше људи. „Узалуд ја тако живим - мисли кумић - требало би ми поћи међу људе да им каж-
јем што знам“.

Тек што је он то помислио, ето ти разбојни-
ка. Беше му и њега жао, притрча и ухвати за
кона.

- Драги брате, пожали своју душу! Та и у те-
бе је душа Божја. Мучиш се и ти и друге мучиш
и још горе ћеш се мучити. А Бог те воли; још
какву ти је награду спремио! Не убијај себе,
брате. Помени свој живот.

Намргоди се разбојник, окрете се и само
што рече:

- Остави ме!

Али кумић још јаче обгрли колена разбој-
ника и обли се сузама. Подиже очи разбојник
на кумића. Гледа га и... паде пред кумића на ко-
лене.

- Победио си ме, старче - рече разбојник. -
Двадесет година сам се борио с тобом. Надвла-
дао си ме. Нисам ја више свој. Чини са мном
што хоћеш. Када си ме први пут наговарао, ја
сам се само више разазлио. А почео сам мисли-
ти о твојим речима тек онда кад си ти од људи
одлазио, и видео сам да ти од људи ништа не
треба.

И сети се кумић тек тада да је жена опрала
сто тек кад је пешкир испрала: престао је он о
себи старати се, очисто срце своје и почeo је ту-
ђе чистити. И рече разбојник:

- А мени је срце сасвим омекнуло тек кад си
ме пожалио и преда мном се заплакао.

Обрадова се кумић и поведе разбојника
оном mestu где су биле огореле пањине. Кад
тамо, оно и последња пањина олистало листом
јабуке. И сети се кумић да су се и сирова дрва у
чобана распалила тек кад се развила већа ватра.
Распламтelo се у њему срце, па од њега и
туђе запламтelo.

И обрадова се кумић томе што се грешова
опростио. И све је то рекао разбојнику и умро.
Разбојник га је сахранио, па је сам почeo да жи-
ви и чини и учи свет како му је кумић рекао.

(народна прича)

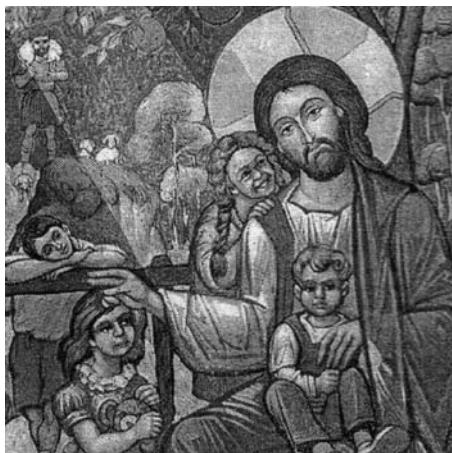
ШТА БИВА СА ДЕЦОМ КОЈА УМРУ НЕКРШТЕНА

Велики руски писац Ф. М. Достојевски у свом делу „Браћа Карамазови“ кроз уста старца Зосиме о умрлој деци говори овако: „Колико су смели и слободни такви младенци пред престолом Божјом. И нема никог смелијег од њих у царству небеском. Ти си нам Господе даровао живот, - кажу они Богу, - и тек што га угледасмо а Ти нам га одузе. - И тако смело ишту и моле, да им Господ одмах даје ангелски чин“. Ово је на уметнички начин исказана вера великог писца заснована на темељу љубави Господа Исуса Христа према деци. Господ каже: „Пустите децу нека долазе к мени, и не браните им, јер је таквијех царство Божје.“ (Мк. 10, 14) Те Господње речи апостолирају се у молитви „Господе Исусе Христе Божје нап...“ која се чита на опелу деце, али се одмах указује да се то односи на децу рођену од воде и духа, односно, крштеној, док судбина некрштене деце остаје тајна у дубини Промисла Божијег. У Светом писму се о томе не говори, али Господ, по своме човекољубљу преко светих Отаца открио је онолико колико нам је потребно.

Прво мишљење, да таква деца трпе муку, мада најлакшу, заступа Блажени Августин. Разлог за овакво строго мишљење треба тражити у његовом схватању првородног греха: „Требало је да сви људи буду осуђени због природног греха, и та би осуда била праведна.“

Друго мишљење можемо наћи код Св. Григорија Ниског, који каже: „Не треба сматрати да деца која заврше живот превременом смрћу бивају стављена у муке, а затим им бива једнако са онима који су се очистили сваком врлином у овдашњем животу. Шта више Св. Григорије вели да дете „не учинивши зло“ није задобило никакву болест духовних очију, која би ометала да не би могло видети светлост“. Слично и Св. Григорије Богослов (Беседа 40 23) каже: „А оне (који нису примили крштење или што су били деца или због преране смрти) нити ће прославити, нити ће мучити праведни Судија као незапечаћене, а незлобне, него ће више осећати штету него што ће им се чинити, јер није самим тим достојан награде онај који није достојан казне“. Такође и цариградски патријарх Кирило са својим синодом поводом Великог Иконома (Константина екс Иконо-мона) који је писао у свом Катихизису да се новорођенчад не муче, изнео је 1815. године о судбини новорођенчади следеће: „Некрштена новорођенчад не кажњавају се, будући чиста од хотимичних грехова, али се не удостојавају

ни небеског царства, као неочишћена Божанском бањом од прљавштине прародитељског греха и не постигла духовно обновљење“. (Икономатихиз. 15) Исправност овог мишљења потврђује и пракса Цркве дозвољавајући у случајевима нужде да могу крштавати ђакони па чак и световњаци (Требник П. Могиле 1946. г. стр. 8). Ово потврђује и 45. правило Никифора Исповедника. Због важности, наиме, тајне крштења и неопходности за улазак у царство небеско, број вршилаца се про-

Христос и дејца

ширује на све оне који су крштени, а знају да правилно изврше радију и изговоре молитву. Неопходни „разлог и оправдање овога, што немамо ни код једне друге тајне, је у томе, што је крштење главни услов за наше спасење према речи Спаситеља: „Ако се ко не роди водом и Духом, не може ући у царство Божје“. (Јн. 3,5) Када, дакле, према томе спасење човека зависи од крштења као неопходног услова, то се мора пружити свакоме човеку где год се он налазио и могућно да се може крстити“.

Овом васељенском поимању Цркве треба додати и мишљење Св. Исидора Пелусијота који, расправљајући о узроку „због кога се новорођенчад будући безгрешне крштавају“ сматра да она у крштењу „спирају прљавштину која је природно дошла преступом; али карактерише овај разлог мање важним, а највећи значај ставља на то што крштењем „нашој природи много се више даје благодати“ јер кроз Христа „не примам само лек одговарајући нашој болести него и лепоту и част и славу и

достојанство“. Исти свети отац каже: „Узевши на себе природу људску, али не подвргнувши се падовима људским, Господ је роду људском повратио првобитну красоту и у самој природи унишио силу проклетства“. То потврђује молитвена распеваност свете Цркве, јер Господ Исус Христос доноси благослов свеколикој природи људској и постаје „разријешеније кљавти“ и као једини моћан, вратио човека у првобитно постојање. Отац православља, Св. Атанасије о томе мисли да Богочовечанским спасењем људска природа се враћа у своју некадашњу безгрешну Богочовечанску лепоту. „Господ во царија, в љепоту облечеја“ (Пс. 92,1). Господ се „као безгрешан крстио, да би онима који се крштавају подарио божанску благодат и достојанство“, каже Св. Кирил Јерусалимски.

Постоји свеопшта грешност и нико није слободан од ње макар и један дан поживео на земљи.

Света тајна крштења је неопходна за спасење „јер ко се не роди водом и Духом не може ући у царство Божје“. Њена неопходност је последица свеопште грешности.

Деца која умру некрштена не бивају кајњена јер немају хотимичног греха, али не бивају ни награђена јер су у власти првогрденог греха. Чак „Бог показује симпатије према онима који нису остварили на делу наклоноста греху наслеђену од прародитеља“. Ако нема слободе избора не може бити греха, а самим тим и казне. У овом случају је баш тако. Разуме се да се ово односи само на децу, а не и на одрасле који нису крштени. Они су већ лично одговорни.

свешт. Милутин С.
ТИМОТИЈЕВИЋ, проф.

* * *

Мислиј да не можемо изједначити децу некрштеној, умрлу после рођења, са децом убијеном пре рођења - абортираном. Док је код првих постојала, макар и најмања могућност крштења, која је нечијом кривицом пропуштена, дотле код других те могућности није ни било. Можда ће им Господ такву смрт урачунати у крштење крвљу јер, како нису свесно пострадала за Господа Исуса Христа, ипак су пострадала за дар Божији - живот и заповест његову о рађању.

(I Mojc. 1,28).

ДУЖНОСТИ КУМОВА

Приликом крштења детета, кум се у његово име одриче Сатане, сједињава се са Христом и исповеда веру Православне Цркве уместо детета. Зато је кум за нас најближи духовни рођак кога имамо после наше породице. Али као што „племство обавезује“ тако и кумство обавезује пред Богом и пред људима, јер кум има за дужност да васпита своје кумче у духовном животу. У стара времена кум је био обавезанда се стара о своме кумчету ако би његови родитељи умрли. То духовно сродство између кума и кумчета веома је значајно, јер обавезе кума нису само друштвене и економске. Некимиследа се одговорност кума своди једино на држање детета приликом крштења и присуство вање као сведока на венчању. Некада је био обичај у малим градовима да понеки богаташ крсти и по стотину деце само да бикасније имао гласачку машину. На жалост, и православни родитељи су тражили богатије и угледније људе за кумове из финансијских побуда. Данас, међутим, православни би требало да траже за кумове - ако их већ немају од старине - људе који иду често на причешће и који истински живе по учењу Православне Цркве.

Не смо заборавити ни обавезе које кумче има према своме куму. Оно треба да приликом сусрета са кумом да га топло поздрави (у старо доба целивало се руку куму), да му честита крсну славу, Божић, Ускрс, да иде са њим на Литургију нарочито на велике празнике, и поклони који се разменjuју међу њима не би требало да буду новчане природе, него да имају верски карактер.

Духовно сродство створено кроз свету тајну крштења и кроз свету тајну венчања треба да се започне и усаврши кроз свету тајну причешћа. Хришћани постају права браћа и сестре у вери једино кроз Јевхаристију. Приликом причешћивања ми постаемо једно у Христу, и стога наш политички и друштвени положај ту више уопште није важан. Не постоје веће и узвишење споне него духовне споне у Христу. Искрено говорећи, много су нам духовно ближи наши парохијани православни верници него наши рођаци по телу који се не причешћују заједно с нама.

O. B.

О ВЛАДАРИМА

Знајте, љубазни, да због наших грехова снalaže нас разне беде као: земљотреси, разне елементарне не-погоде, болести, ратови, побуне због којих и невини страдају. Све то долази отуда што се ми не покоравамо Божјем закону. Бог нам је даровао слободу, а ми злоупотребљавамо ту своју слободу. Неумерени у пију и јелу ми скраћујемо свој век, навлачимо разне болести на себе, па их преносимо и на своје потомство. Зато је Спаситељ рекао: „Чувате се да ваша срца не отежавају у ждерању, пијанству и бригама овога света, и да вам смртни час не дође изненада“ (Лука 21, 34). „Због похлепности, сребрљубља, властољубља, сластољубља, охолости и частољубља и јављају се међу људима разни начини живота, а због задовољења страсти и настају разни пороци: разврат, блуд, убиства, непокорност старијима, непотовање власти, мржња, завист, пакост. У борби против страсти обуцимо се, браћо, у Божје свеоружје, а то су: милост, кротост, доброту, трпљивост“ (Кол. 3,21).

Ко није милостив и дарежљив према своме ближњему, како може да захтева од Господа Бога да буде милостив и дарежљив према саможивцу; зар није речено: Благо милостијима, јер ће бити помилованi!?

Знајте да све нас очекује Страшни Суд, где сви треба да дамо одговор за сваја дела. Бог је милосрдан али је и праведан; не могу се грешници уздаћи у његово милосрђе, Божји суд према немилосрдним биће без милости. О томе се јасно говори у Светоме Јеванђељу из речи праоца Аврама упу-

ћене богаташу: „Опомени се да си ти примио своја добра у своме животу на ономе свету, а Лазар зла, сад се он теши, а ти се мучиш“: Чувајмо у чистоти своја тела, јер су она Божијихрамови наших душа; строго пази да својим прљавим и поганим делима не разрушиш свој храм. Моли се непрестано Богу, јер шта је молитва до наш разговор с Богом, преко ње ми се поверавамо Богу, њоме се уноси душевни мир; молитва треба да буде света и искрена, а таква ће молитва да нам отвори рајска врата. Подражавајте светитеље, јер су они наши молитвеници и заступници пред престолом Свевишијега. Ако у животу имаш за вођу Божји закон нећеш се плашити смртног часа, већ ће ти бити радост што из овога света пуног зала прелазиш у нови свет у вечно царство, где влада вечна доброта, правда и истина. Поменух и Страшни суд на коме ће праведни Судија свакој души доделити награду или казну тј. према делима која је она учинила за време свог земаљског живота: и тада ће праведницима доделити вечно блајженство, а грешницима вечне муке.

Св. Јефрем СИРИЈАНАЦ

У стеци руској један раскала-ши син привеза своју мајку пред шатор, а он под шатором пијанчаше са поквареним женама и људима. У том хајдуци наиђоше и видевши мајку везану рекоше да ће је осветити одмах. А везана мајка викну иза гласа и тиме даде несрћноме сину знак да је у опасности. И син се спасе, а хајдуци место сина исекоше мајку.

О ФАНАТИЗМУ

Фанатизам је спремност на употребу насиља у наметању свог убеђења. Највише је било фанатизма у верским ратовима. Православна Црква уважава слободу савести, и зато никада није имала насиљничку установу - инквизицију. Она је увек разликова-ла јунаштво мученика који су умирали за своју православну веру, с једне стране и убиствени фанатизам насиљника, са друге стране.

До недавна, у нашој Цркви, у Недељу православља, ђакон је гласно читao „синодик“, одлуку Седмог ватиканског сабора у којој се анатемишу лажна учења против поштовања Светих икона.

Некима се чинило да је изрицање анатеме нека врста фанатизма, и да је то „застарело“ у овом добу „екуменизма“. Међутим, треба објаснити народу који не зна грчки да „анатема“ не значи „проклетство“. Грчка реч „катара“ значи „проклетство“, док „анатема“ значи „издавање“, „искључење“, „недодиривост“.

Видимо да и у светом Евангелију нема компромиса између истине и неистине, између светлости и таме. Тако свети Јован Богослов, апостол љубави, пише „Ако неко долази к вама и не доносиово учење, не примајте га у кућу и не поздрављајте се, јер ко се поздравља с њим учествује у његовим злим делима“ (П посланица Јованова 1:11-12). а и свети апостол Павле пише: Ако би ја или ангео с неба проповедао вам некакво друго Евангелије него ово које смо вам ми проповедали, нека буде анатема“. Ни сам Господ Исус Христос није правио „екуменски“ компромис са неправославним Самарјанима, када је рекао жени Самарјанки: „Ви се клањате

ономе кога не знате; а ми се клањамо ономе кога знамо“ (Јован 4:22).

Значи, ми православни треба да знамо да анатеме, бачене против верских заблуда ван Православља, не извиру из фанатизма, ни мржње, нити нетрпељивости него из дубоке забринутости и братске љубави према онима који су се удаљили од истините Ве-

ре. Свети Јован Златоусти то јасно каже за све векове: Ја сам подигао оружје у одбрану Вере „да разорим логиком Евангелија јеретичке мудролије у сваку горду уображеност која се диже против познања Бога (2. Коринћанима 10:4-5). Ја нисам потегао ово оружје да пролазим и оборим на земљу своје противнике, него да их подигнем, јер су они већ немоћни лежали на земљи. Јер ово моје духовно оружје има истовремено моћ да порази упорнога и да подигне онога који има памети да чује. Ово моје оружје не задаје ране, него лечи оне који су болесни. (О непојмивости суштине Божије, Беседа 1., 39).

О. В.

О ГОРДОСТИ

У Светом Писму пише: Бог се противи гордима, а смиренима даје благодат.

Свети Антоније Велики учио је монахе око себе: Сви су греси мрски пред Богом, али од свих најмрскији је гордост срца.

Горди човек воли једино самога себе, живи само за себе и удаљава се од Бога. Душа гордога је бесплодна пустинја. Ум његов - исушено корито реке по којем не тече више вода живота.

Љубав према Богу и ближњем даје мир, радост и спокојство у души, док међутим себичност рађа у души страх, неспокојство, злобу раздражење.

Себљубиви човек ужива у сазнању своје даровитости, своје ванредности и учености. „Ја нисам као остали. Ја сам другачији“ тако мисли о себи човек заражен гордошћу.

Људи који пате од гордости не само да не могу смиreno да поднесу лажну оптужбу против њих, него губе равнотежу чак и кад им се укаже с правом на њихове грешке. Ако им се упути и најмања критика они кипе од гнева и желе да се освете. Значи, тек је онај слободан од гордости ко с раздошћу прима критике, потсмехе, укоре и неувиђавност према њему.

Може имати лепоту тишине и смирења у души само онај који не осуђује ближњега, него осуђује самога себе. Треба молити Христа Бога да нам отвори духовне очи да видимо сву дубину нашега пада и удаљености од Бога, - све због гордости наше, којом ми врећамо Светога Духа и ближње своје.

Треба да идемо за Христом, који је рекао: Научите се од Мене, јер сам Ја кротак и смирен срцем, и наћи ћете мир душама вашим. (Матеј 11, 29).

Владимир И.

О ВОЉИ БОЖИЈОЈ

О тајни усаглашавања волje човекове са вољом Божијом. Основна идеја књиге изражена је у окретању сунцокрета према Сунцу, што представља окретање човека према Богу. Наше Сунце је воља Божија. Сунце се понекад не види од облака али сунцокрет је ипак окренут према сунцу. Тако и наша љубав према Богу као Сунцу треба да буде јака да би и наша воља била јака и извршавају заповести Божијих.

У 1. глави се говори о Промислу Божијем: све у овом свету се дешава по вољи Божијој, чак и оно што је наизглед зло (болести, невоље и др.), све - сем греха. Грех не настаје по вољи Божијој, него из побуне палих ангела и из самовоље човекове. А човекова страдања - као последица греха - Бог је допустио у циљу поправљања човековог. Бог не кажњава него очински кара. Караве Божије извире из љубави Божије. Бог, у својој љубави, може чак да промени зло које је ћаво нанео људима у добро за њих, ако то смирено подносе као свој крст. У томе се састоји велика тајна Божанског Домостроја.

Неко би могао запитати: ако је тачно да нас све невоље систижу по вољи Божијој, зашто бисмо се онда противили Његовој светој вољи? Онда не треба да узимамо лекове када се разболимо, нити да дајемо оружани отпор освајачу, нападачу на нашу Отаџбину. Св. Павле нам даје одговор: „Не треба размишљати о тим стварима без целомудрија (то значи, не треба мислiti по начину овога света, него по смиреном увиду у виши поредак Промисла Божијег) (Рим. 12, 3).

Дакле, тачно је да су невоље и ратови допуштени вољом Божијом, али то не значи да се ми не морамо борити против нападача, нити да не узимамо лекове када се разболимо. То је јасније, на пример, у болести. Ако је болест настала повољи Божијој ми не знамо на меру Божију, дакле, природно је да болесник мора да прибегне различитим средствима за исцељење своје болести. Међутим, ако се он не излечи, онда треба то да прихвати као вољу Божију и да подноси ту дуготрајну болест. Чак и ако та болест треба да траје до смрти, неће бити против воље Божије узимање лекова као олакшања и утеше. Нема, дакле, греша у самоочувању, у одбрани живота.

Св. Јован Тоболски

„НЕУСЛИШЕНЕ МОЛИТВЕ“

Зашто Бог не испуњава сваку Молитву којом се ми обраћамо?

Сваком вернику је познато оно стање напетости када нас лично или наше рођаке задеси нека невоља или болест. Одмах се молимо Господу да све те тегобе отклони и да би Господ што пре испунио нашу прозбу ми. Му се заветујемо на велика лишавања и на жртве захвалности... Ако се та наша молитва убрзо испуни, ми смо веома радосни и благодарни Богу. Али у противном случају, када молитва није донела очекивани плод, када Господ није услишио нашу молитву?

Многи су доживели оно тешко осећање напуштености и самоће, када се чинило да је Господ „морао“ притећи у помоћ, а Он „није притео“, иако је молитва била искрена и топла... Онда се неки у својој савести буне и ропћу у себи, па кажу: Сам Господ је обећао да ће испуни молења наша, рекавши: „Иштите, и добићете... куцајте и отвориће вам се“ (Матеј 7:7). Зар Господ може да не одржи своје обећање? Не, то никако! Тако не сме да мисли православни хришћанин.

Бог, као наш Небески Отац, воли свакога од нас више него што земаљски отац воли свога сина. И управо у тој Његовој љубави налази се кључ за разумевање тајне зашто је једна молитва испуњена, а друга није.

Често мала деца са сузама и виком траже неки поклон од својих родитеља. Али родитељи, баш зато што воле своју децу, нежно их убеђују у неостваривост или штетност онога што траже. Но деца, не схвативши разлоге старијих, упорно траже да им родитељи испуне жељу. И ми, одрасли, често личимо пред Богом на такву размажену децу... По свом незнанju, као деца, тражимо од Бога оно што нам није неопходно и корисно. Није случајно св. Јаков написао: „Иштите, и не добијате, јер зло иштите“ (Јаков 4:3).

Услов да би Бог испунио нашу молитву је овај: човекова воља мора да се поклони са вољом Божијом. А шта је воља Божија у односу на нас? Господ жели „да се сви људи спасу и достигну у познање истине“ (І Тим. 2:4). Али пут ка спасењу, по речима Доброг Пастира Христа, води управо кроз те болести и тегобе, које ми желимо да избегнемо. Међутим, све те недаће су потребне за преобразај и каљење наших душа, јер у духовној борби стра-

дања узводе душу на виши степен достојанства.

Значи, главни разлог да наше молитве „није чуо Бог“ - је несклад између наше воље и воље Божије.

Али постоји и други разлог: често нисмо морално достојни ни да се приближимо Богу са било каквом прозом. Чак и ако је та проза у складу са вољом Божијом!

Св. Јован Златоусти објашњава да се морамо подићи на високи степен моралне чистоте да бисмо добили оно што тражимо у молитви. И заиста је наиван и недорастао сваки онај који, немајући моралну базу, захтева од Бога да му одмах испуни све жеље.

Тачно је да је Господ увек спреман да испуни сва чију молитву, али ми, на жалост, нисмо увек спремни ни достојни да Његов дар примимо. Зато је у Светом Писму речено о грешницима: „Тада ће викати ка Господу, али их неће услишити, него ће сакрити лице Своје од њих“ (Михеј 3:4).

Зато, када се молимо Богу и било шта да иштемо од Њега, треба смирено да додамо на крају молитве: „Ако је све ово, Господе, по Твојој светој вољи!“ И одмах покајнички дојајмо: „Опрости ми, Господе, сва сагрешења моја и помози ми да очистим душу моју помоћу Твоје благодати!“

Зато, када се молимо Богу и било шта да иштемо од Њега, треба смирено да додамо на крају молитве: „Ако је све ово, Господе, по Твојој светој вољи!“ И одмах покајнички дојајмо: „Опрости ми, Господе, сва сагрешења моја и помози ми да очистим душу моју помоћу Твоје благодати!“

Зато је велики руски духовник, епископ Игњатије Бранчанинов, говорио: „истинска молитва је глас истинског покајања“. А епископ Теофан Затворник је дао свима који се моле овакав савет: „Када у молитви иштемо од Господа било какво земаљско добро, треба одмах уз то да додамо: Ти видиш, Господе, ако је то корисно за моје спасење, онда ми то дај“.

Таква обазрива и мудра молитва не само да ће бити испуњена, него ће нам она бити од помоћи у моралном очишћењу и у постепеном остварењу хришћанског идеала - сједињења са Богом.

Еđ. Пимен

ГДЕ ЈЕ ХРИСТОС БИО ОД СВОЈЕ 12-ТЕ ДО 30-ТЕ ГОДИНЕ?

Свети евангелисти у свом описивању земног живота Господа Исуса ништа не говоре о периоду између Његове дванаесте и тридесете године. То је многима дало повода за разна нагађања. Неки су чак почели да испредају роман о томе како је то време Христос провео у Египту, или у Индији, где је тобоже изучавао тамошње науке и вештине магије... Противових измишљотина говоре јасне чињенице.

Пре свега, треба рећи да евангелисти нису имали за циљ да опишу цео Христов живот, него да укратко изложе Његово јавно служење (Дела Ап.) и да обележе само

најглавније моменте Његовог детињства:рођење, обрезање, доношење у Храм (Срећење), бегство у Египат, и случај када је као дванаестогодишњи деčак разговарао са веоучитељима у Храму јерусалимском.

Св. Матеј бележи да је Христос провео Своје детињство у Назарету. Ту је провео и младост, повинујући се родитељима (Лука 2:51). Једно време је живео и у Капернауму, који је сматран за Његов град (Мат. 3:13). Христос је био познат

својим суграђанима. Они су добро знали Његове укућане и сроднике (Мат. 13:56; Марко 6:3). Они су знали да Христос није ишао у школу, да није изучавао Свето Писмо код рабина. Зато су се они и питали у чуду: „Како Овај зна књиге, а није се учио? (Јован 7:15).

Да је Христос уопште учио нешто у иностранству, видела би се нека сличност. Међутим, Он је проповедао Своје, ново учење. Он је дао нову заповест „да волимо један другога као што је Он волео нас“ (Јован 13:4), а та Његова љубав је несебична и жртвена зато је дођао: „од ове љубави нико веће нема, да ко душу своју положи за пријатеље своје“ (Јован 15:13). Ако је Христос уопште нешто узајмио, онда је то из Старог Завета, дакле из домаће, а не из индијске литературе.

Што се тиче Христових чудеса, нарочито Његових исцелења, она немају ништа заједничког са „чудесима“ индијских јогина, ни са опсенама египатских чарабњака. Христова чудеса су излив Божанског моћи и имају за циљ вечно спасење душе и тела. Мађионичари се размеђују са својим триковима, а Христос твори чудеса више у тајности и ненаметљиво. Када је цар Ирод тражио од Њега да начини некакво чудо. Христос је то одбио (Лука 23:8). Чинио је чудеса само у атмосфери вере и да јави Божанску састрадалну љубав.

Значи, Христос је провео Своју младост и све до Своје тридесете године у Назарету и Капернауму где је радио дрводељски занат, чекајући „Своје време“ када се јавио пред људима као Месија. Њему, као Сину Божијем, нису биле потребне земаљске школе, јер је Он добио Божанско СВЕЗНАЊЕ од Оца свог Небеског.

Макарио Јољски
Ейсиской др. Николај

ЛЕПОТА ЂЕ СПАСТИ СВЕТ

Хришћани треба да буду „со земље“ да се њихова духовна љубав изражава кроз савладавање своје себичности и самољубља. То је благодатна љубав Христова. Врховна врлина и савршеноство хришћанске љубави испољава се као лепота Бога у светом човеку. Та лепота Духа Светога зрачи у самом начину хришћанског живота, у делатности искрених хришћана, па чак и у ликовима светаца, који сијају посебном светлошћу. Али ту духовну лепоту човек постиже кроз пост и молитву, кроз аскетику. За свете оце аскетици није била сматрана за науку, па чак ни за духовни рад над самим собом, она је сматрана за „уметност над уметностима“... И заиста, аскетика не изграђује само „доброга“ човека него духовно „лепога“ богољубивог човека. Свети подвижници имали су не само врлину доброте (коју су поседовали и многи други људи, који се нису бавили аскетиком) него и дар заједништва лепоте; то су биле личности озарене Божанском светлошћу одозго, што је недостижно за телесне људе осредње доброте.

Зато је велики руски писац Фјодор Михаилович Достојевски, као верни син православне Цркве, могао да напише ову чуvenу поруку:

Лепота ће спасити свет.

Духовна лепота човека, као знак у њему дејствујућега Светога Духа, израђује се у Цркви. То се постиже употребом дара Светога Духа, нарочито светим тајнама, које постоје једино у Цркви. А врховна тајна над тајнама је свето Причешће.

М. Алексеј

Један француски светитељ запитао је неког сељака зашто сатима седи у цркви кад се не моли. Сељак је одговорио: „Бог гледа мене, ја гледам Њега и обојица смо задовољни што смо заједно“. Ето тај човек је научио да разговара с Богом, а да при том не наруши речима тишину интимности. Ако то постигнемо онда се можемо молити и на било који други начин.

СИЛАЗАК ИСУСА ХРИСТА У АД

- Свети апостол Петар назива „затвор“ оно место где су се налазиле све душе умрлих људи од Адама до светог Јована Крститеља. Он је избегао реч „пакао“ и „рај“, јер је рај био отворен тек на Велики петак када је Својом смрћу Христос победио смрт. Први који је ушао у рај био је покајани разбојник коме је Господ на Крсту рекао: „Данас ћеш бити са Мном у рају“ (Лука 23, 43).

До силаска Христове душе у Ад праведне и светитељске душе и у томе мрачном „затвору“ осећале су присуство Божије и имале су наду у вакрсење. Када је душа Христова на Велики петак сишла у то тамно место Ада, Христос је ослободио све душе праведника из ћаволовог затвора и одвео их је у рај. Значи, после вакрсења Христовог свака праведна душа одмах иде у рај, а Ад (пакао) је место када иду само душе грешника.

О „рају“ и о „паклу“ може се говорити као о месту једино у том смислу што људске душе нису свуда присутне, али се не може замислiti као географско место у простору и времену, пошто су људске душе бессмртне и нематеријалне.

Свето Писмо помиње само два „места“: Рај или „педра Аврамова“ (Лука 16, 22), „Небо“ или Царство Божије (Матеј 25, 34), - као место за праведнике. Спомиње се још и „Ад“ (пакао), мрачни Тартар или гехена, као место неправедних који су осуђени заједно „са ћаволом и анђелима његовим“ (Матеј 25, 41).

Православна Црква уважавајући Свето Писмо и Свето Предање говори о само два места: рај и пакао. Пакао је привремен за неке душе које се тамо налазе после свог изласка на појединачни суд у четрдесети дан после смрти. Пакао је привремен зато јер ће многе душе, приликом општег вакрсења, на Страшном суду бити ослобођене и отићи у рај. Пакао постаје вечан за непокајане људе тек после Другог доласка Христовог и Страшног суда. Међутим, рај ни сада није привремен за оне душе које се у њему већ налазе. Приликом Другог доласка Христовог и њихово тело ће вакрснути и тако ће цели, душом и телом, ући у вечно блаженство вечноја раја.

Јован Мирча

КЛИНИЧКИ СПЕЦИЈАЛИСТ

Одувек је било тешко живети на хришћански начин. Свети Григорије Нисијски је говорио да је прави хришћанин веома редак човек. Јер бити хришћанин значи бити подвижник, испосник, несебичан. Сваки дан он мора да се нада, да се радује у очекивању Царства небеског. Он увек може да каже: „Ако нисам ослобођен данас, бићу ослобођен сутра“. Другим речима, хришћанин, иако је већ искупућен и ослобођен испод власти ћавола Христовом победом на крсту, они надаље води свети рат против искушења тако да му је цео живот заливен сузама на путу ка савршенству.

Светост не припада природном човеку. По светом Кирилу Јерусалимском „Ми постајемо свети кроз благодат; постајемо свети не по својој природи него кроз причест, молитву и испосништво“. Морамо духовно непрестано стражарити и чувати се самопоуздања. Уз Божју благодат и ми сами морамо чинити напоре у чувању унутарње чистоте.

Свети Макарије Египатски рекао је о томе сликовито:

„Човек треба да обрађује своје срце као земљорадник своју њиву - са много напора и зија, али опет ништа не вреди земљораднику ако се не појаве облаци на небу и ако не падне благодатна киша. Само света сила Божија може да искорени грех и његове зле последице. Немогуће је да човек својом сопственом снагом победи у себисклоност ка злу. Кад бион то могао, онда не би било разлога да Христос долази на свет“...

Нови Завет стално указује на неизбежност борбе са Сатаном, који је наш заклети непријатељ. Хришћани воде рат са демонима, са духовима злобе под небом. Господ Исус Христос буквально се бори са Кнезом ћа-

врским када је постио четрдесет дана и четрдесет ноћи у пустини.

Данас је модерно да се не верује у постојање ћавола. То долази отуда што данас људи избегавају да се суоче са било којом непријатном стварношћу. Све непријатне ствари се прећуткују. Постоји завера ћутања о телесној смрти, па тако и о извору зла, Сатани.

Тачно је да се микроскопом не може видети ћаво. Али то још не значи да је еванђелски опис Сатане само бајка или мит. Јер ко год сумња у постојање ћавола, неизоставно сумња и у постојање Бога.

Највише добија Сатана када људи не верују да он постоји. Стара мудрост у рату гласи „Упознај свог непријатеља“. Ако се непријатељ прикрије, он може лакше да извођује победу. Тако и данас ћаволи се радују што многи људи не верују да они постоје. На тај начин они, као пета колона, могу несметано да уђу у тврђаву човечанства и да изнутра разарају.

Православна Црква у оваквој ситуацији савременог човечанства мора да проповеда истину, свијало се то људима или не. Она мора да учи своје вернике како да се бране од исконског душемрзитеља и човекоубица - Сатане. Ми морамо бити увежбани у самоодбрани против његових замки и превара, као што морамо бити убеђени у нашу коначну победу. Ђаво зна да је он већ изгубио битку са Христом Разапетим на Голготи. Хришћани треба само да жању плодове те спасоносне победе Христове на Крсту и у Вакрсењу.

Ђаво је опасан само ако му не дајемо отпор, само ако се не бранимо Кристом Христовим.

Ф. Ж.

ОТВОРЕНО ПИСМО БРАТУ

Србине брате,

Пишем Ти, јер другог избора немам. Не знам где живиши и где да те нађем.

Кажу ми да те је тешко срести, осим на улицама, у кафани или на некаквом политичком скупу. Незгодно ми је да те пресрећем на улицама, у кафани не залазим, а и на те Твоје политичке изборове не идем.

Не виђам Те у цркви, чујем да не славиш Крсно име, а и код других те нема о слави. Тражио бих те на радном месту, али сазнајем да си на неком „чекању посла“, ваљда си привремено пензионисан? Има, изгледа, ова држава пречка посла него што си Ти; кад постане „правна“ за коју деценију - видеће шта ће са Тобом, сем ако и она не оде до тада у пензију. А и ти живиши некако старачки иако си у пуној снази: мало радиш, више шеташ, затвараш се у кућу кад почне „Дневник“, а деца Ти излазе у дискотеке и кафиће негде пред поноћ. Кад их виђаш, Србине брате?

Причају ми да си лоше воље. Стално си нешто уморан, све Ти као досадило, да ти је да одеш некуд или, ако не можеш, да Те бар оставе на миру да до миле воље гледаш телевизију! Све сам добро разумео осим ово с телевизијом?! Не знам у ком сте сродству - Твој деда никад није ни чуо за њу, али видим да једно без другог не можете.

Неко време сам мислио да си одлучио да предремаш тај један живот који имаш, па сам ођутоа. Шта ћу, велим није му баш неки велики циљ, али је бар лако остварљив. Лептири живи само један дан, не може да се наигра, не зна шта ће са собом од среће што је жив, а Ти брате умириш од досаде.

Сретао сам Тебе јутром, буновног и одсутног, с подочњацима.

Питам: - Шта је сад?

- Ништа - кажу ми - гледао синоћ неку седницу, а вечерас чека наставак.

- Шта ће му седница, какав ми је он политичар и ко су ти људи што заседају ноћу и препадају народ? Имају ли уопште појма да мој брат постоји на овом белом свету и да се секира због њих?

Не знају да ми одговоре, а додуше можда ни ти не би знао.

Радовао сам се Божићу!

Божић дође - Ти не дође!

- Где је Србин, питам, шта ми је са братом, да није болестан, где станује да га обиђем?

Кад, чујем, не примаш посете!

Што?!

- Па, тако, поручио си ми: Божић је мали породични празник, објаснили Ти ови Твоји с телевизије, то је више „славље онако за укућане“ не излази се нигде, па не мора ни у цркву!

Како „славље онако“, Бог с Тобом, цео свет се радује, Васиона бруји од песме анђела, веселе се и звери по горама, а Ти... Спустио ро-летне, закључуја се са својима као да ће ваздушни напад. Разумем ја, брате, да нити Ти ви-

ћаш децу нити деца Тебе и да је ред да једном годишње будете заједно, али како то да за Божић, твоја кућа буде пуна, а Божија празна?!

После видим да Ти и то средила телевизија. Отиша телевизија уместо тебе у цркву! Лепо је и пажљиво од ње - али није лепо од Тебе. Кад Ти је кум крстио, није Ти онако малог, однео на телевизију, него у цркву, човече!

У зрејим си годинама, размисли и сам: ожењићеш и удаваћеш децу, на телевизији или у цркви? Доћи ће унучад, ваља их крстити, зваћеш цркву; умреће стари родитељи - где ћеш, брате, него у цркву?

Па - иде и старост! Дуго се живело, много грешило, треба се измирити с Богом и људима, а где, ако не у цркви? И од смрти се не утече:

зашастили где ћеш вековати, шта чека не само тебе, него и мене и све људе.

Немој ми одмахивати руком! Читај даље, хоћу да братски поразговарамо. Моје би писмо да бациш, а „Дневник“ кад гледаш четворе очи отвориш! Е, мој, брате..

Сазнао сам да си се одао неким неприличним стварима - што су пред Богом и људима и срамота и грехота.

Не само ти, него и чељад Твоја! Кад је ко у кући болестан или ако деци не иде школа, жена ти трчи код врачара и гатара. И Ти се чудиш: она редовно трчи, ви редовно побољевате, а онај најмлађи, већ ти други пут понављао!

Види и себе: ишијас си лечио и таблетама и инјекцијама. Кад није помогло, путовао си два дана до неког „исцелитеља“. Тај ти је, брате, све покупио, осим ишијаса! Набавио си и запис од неког хоће, али тек од тада пође на горе! Сад си се искривио као гудало! Е, мој Србине, дедови су нам од Турака тражили једино слободу - а ти тражиш лек!

Шта је с Тобом?

О Вајску Ти није било у цркви, јавио си ми да си пронашао неку „своју цркву“. Да знаш да си ми најрадоснији Празник покварио. Просто не могу да верујем: прво си био комуниста, па националиста, мало уз ове на власти, мало уз опозицију - сад си секташ! Кад се све сабере и одузме - немаш два дана стажа православног Србина, човека хришћанина! То што си био два дана - Твоји стари су били целог века. Да су мењали, као ти, партије и секте не би сад представу имао чији си заправо потомак, као што ни Твоји потомци неће знати ко им је предак, ако се ти не опаметиш!

Претпостављам да си у некој од ових многоbrojnih секта што хајају Србијом и душе српске поробљавају. Претпостављам да су Ти објашњавали да и није важно ко су ти преци. Њима брате, није ни важно јер нити их имају нити их знају. Читао си ваљда ову причу о томе како су краљевић и просјак, због велике сличности заменили места: просјак доспео на двор, а краљевић међу просјаке. На двору, просјак се згрању због пажње на коју није навијао, а краљевић прве батине још исте вечери добио од шљама у који је запао. Сироти мој краљевићу, не знам у којој си то секти, преплавили земљу као скакавци. Мисир: има јеховиста, адвентиста, сатаниста, некаквих индијских мудраца што поучавају „највеће“ знанје: како да сатима гледаш у једну тачку и не мислиш ништа. ако си код њих отишао, онда си се добро

припремио зурећи у телевизор. И душа ти је добила ишија!

Сазнао сам да се многа српска деца (дај Боже, да нису и Твоја) окупљају по кућама и становима и моле Баволима. Па кад си Ти зрео човек, отишао у секташе, у неку Твоју „цркву“, а деца призывају пакао, питам и Тебе и себе - какви ли ће нам тек бити унуци и праунуци!

Србија ће за пола века, каже наука, бити земља претежно старих људи (опет ишија!), а ја ти кажем да ће, ако се овако настави, њени становници бити и једини незнабожачки народ у Европи и у свету. Оно, има сада безбожничких народа - али још нема незнабожача. Е, ти први незнабожни биће Срби, биће наши унуци и дај Боже, ако до тога дође - да се и не сећају српског млека. Неће бити у Европи дамачирије - али од Драгаша до Хоргоша простираће се не-ка Патагонија, Српска Република Чађ, а можда и светска сила СССР (Савез српских секташких република).. Сумњаш да претерујем: нимало! Зар Ти мислиш, стварно, да ће се нешто сачувати? Шта „нешто“? Српство? Православље? Како да се сачува? Па зар Ти први побегао, а неко други да чува оно до чега ни теби нијестало? Што би рекао један наш писац: „Тешко гробовима на којима плачу политичари и споменицима на које они положу венце“ Ја бих још додао: тешко народу који мисли да ће му веру и историју сачувати музеји!

У тим сектама пуно се чита Библија и тумачи на своју руку. Теби не треба ни да се много тумачи ни да се много мудрује, видећеш и сам шта је Бог радио незнабожачким народима, како их је збрисао са лица земље.

А доста смо се и ми Срби пренемагали: те били комунисти, безверници и безбожници, идолопоклонци који јуре за политиком и естрадом! Гледали смо и како нам се деца описују и дрогирају, а ми остајали по страни бавећи се „некаквим важнијим стварима“, мучили се да ухватимо „корак са светом“, да „свет“ не примети да смо „заостали“. Стидели смо се „примитивизма“ да се Богу помолимо, а видиш ли коме се моле ови млађи.

Шта кажеш? „Пусти, то је само тренутна мода“! Није, брате, ова мода је почела код Срба пре педесет година - нема моде с роком трајања од пола века!

Отпали смо од Бога и - Бог нас је поразио! Човече, отпали смо од Бога и Православља, од Светих отаца наших, од Светог Саве, светог Мученика косовског Лазара, од Крсних слава наших, од светих Владика и Монаха наших - отпали смо од Истине и пали у лаж.

А лаж је тата!

Данас смо само маса света што је ушла у тунел и на његовој средини угледала брзи воз ка-којој лети у сусрет. Мука је толиком народу са возом у тунелу, тешко је сваком јер ће побе-снела ајдаја смрвти многе без оклеваша! Али шта ћеш у тунелу, народе Божији?! Зар поред толиких стаза, путева и друмова - ти изабрао да идеши кроз тунел?! Не желиш никоме да будеш спичан, и поред тога што нема никог кога ти ниси подражавао - ето, то је логика која те је одвукла у тунел! То што мислиш да има времена - нема! Воз је ушао у тунел, а излаз је затрпан. Из те јаме избавља само Живи Бог и Живи Светитељи наши предај им и Твоје и моје

поклоњање, а не неко чудо коме се потајно на-даш.

Србине брате, са Богом је мука ратовати! Он Ти је Видовдан позлатио, иако си Ти после причао како је то Твој највећи пораз, а све ти је измишљене победе посрамио. Устани, човече, прени се, расани, види на шта Ти личе јуче, данас и сутра! Јуче си био неко, данас си нико - су-тра ћеш бити ништа!

Дрхтиш пред Миљом Вујановић - срам те било! Срце ти лупа кад читаши хороскоп! Баволима се молиш - а волиш кад ти кажу да си „златна пчела“ Немањина! Ти и Немања.. Нема у Теби љубави према ближњем - ни колико воде у сувој дреновини! Нема кога ти волиш и све си учинио да Ти нико не воли! Ти читаши Библију са секташима?! Па кад читаши, нађи оно место где Христос Господ каже: „Без Мене не

можете чинити ништа!“ То је рекао Теби и на-роду твом.

Иди - плачи! Отплачи себе пред Богом да ти сузе скину крљушт са очију. Мислиш лако ми је да те грдим? Срце ми цепаш, братом Те зовем, како да живим без Тебе - а Ти измислио „цркву“, открио Америку! Оставио си Србију без наде, без будућности, оставио је без Хри-ста! Кome? Још причаш како си родољуб, ни стопу земље не даш! Боље би ти било да душу ниси дао - остала би ти и земља.

Писао бих Ти још, али биће прилике. Надам се и Твом одговору. Хоћу да те чујем, хоћу да зnam шта је с Тобом. Откад си у тој секти - као да си ми у болници или на робији. Обишао бих Те, али посета није дозвољена.

Ево и Видовдана, брате! Спремам се у Цркву - на службу Божију. Идем да молим чести-тога Кнеза да Ти спасе сараценског ропства. Не, немој мислити да сам се што најљутио и да Ти не волим. Да је то - куд бих оволовик трошио хартије. Само, хладно мије око срца, бринем се пуно! Полетела ти памет, а то је код Срба најопасније, нарочито кад памет и није велика! Размисли добро о свему и пиши.

С нестриљењем чекам Твој одговор.

Воли Те Твој брат - Благоје

*Из православног
„Благовесника“*

Уједном граду живљаше богат трговац са три сина. Беше трговац вредан и гомилаше благо на товаре. И кад га упиташа, на што ће му толико благо и толико мука, он одговори: „Мучим се да би синове осигурао, те да се они не би мучили“. А то чуше синови, и олењише се, и напустише сваки посао, и по смрти оца почеше трошити благо на товаре. Пожели отац да дође из оног света и да види како му синови живе без муке и зноја. И Бог га пусти, те он сиђе у свој град, и дође својој кући. Но кад закуца на врату, неко непознат отвори. Упита отац за своје синове, и доби одговор, да су његови синови на робији због нерада који их је довољио пижанству, и због пижанства које их је одвело свађи, и због свађе која их је одвела паликућству и убиству.

- Ах, уздахну луди отац, ја сам мислио створити рај за своју децу, међутим, ја сам им створио пакао.

Па зађе луди отац по граду и поче учити све родитеље:

- Не будите луди као што сам ја био. Из љубави према својој деци ја сам их бацио у пакао. Не остављајте деци, браћо, никаква имања. Научите их раду и то им оставите у наслеђе. Све остало, богаташи, раздајте сиротињи пред смрт своју.

ПРВИ ПУТ С ОЦЕМ НА ЈУТРЕЊУ

(Митар је добар трговац и поштен човек. Но рђаво друштво намамило га је да игра карте на велике новце. И губио је и добивао, али његова добра и ваљана жена стрепила је да му се не додоги несрћа. И једно вече би се картао до зоре. После је био брижан и ћутљив. Друге ноћи, пред саму зору, ево шта се дешава:)

Врата се отворише и мој отац уђе. Обрте се једном два по соби, па онда, не палећи свећу, скиде се и леже. Дуго сам слушао како се преврће по кревету, па после сам заспао.

Не знам колико сам тако спавао, кад осетих нешто мокро на целу. Отворим очи и погледам: пут месец гледа управо у собу, а његов паучинаст зрак пао на лице моје мајке. Очијој затворене, лице као у каквог тешког болесника, а груди јој се немирно дижу.

Више ње стоји мој отац. Упро поглед у њу и не миче се.

Мало после приђе нашем кревету, гледа нас све, гледа моју сестру. Дође опет на сред собе, опет погледа у округ, па прошапута:

- Спавају! - Али се трже од свог шапата, и као да се окамени на сред собе. Дуго је тако стојао не мичући се, само што опазим, покат-кад, како му сену очи, гледајући час на нас, час на матер.

Али ми ниједно ни ухом да макнемо!

Онда он пође поребарке на прстима чивилку, а не скида ока са нас; скиде пажљиво онај сребрњак, тури га под ћубе, натуче фес на очи па брзо и целом ногом ступајући изаће напоље.

Али тек што се врата притворише а моја сестра исправи у кревету. За њом се диже и сестра. Као какви дуси!

Мати брзо али пажљиво уста и пође врати-ма.

- Остани код деце! - прошапута мајка, па изаће напоље.

Ја скочих па и сам пођох на врата. Сенша ме ухватали за руку, али ја се отргох и рекох јој:

- Остани код деце!

Кад изаћох напоље, притрчим плоту, па све поред плота и испод вишаша довучем се до бунара и чучнем иза њега.

Ноћ је била у Бога дивота. Небо се сија, месец се цакли, ваздух свеж, - никаде се ништа не миче. Онда виде бабу како се надвирни над про-зор од момачке собе, па опет оде даље. Стаде најзад под кров од амбара, па извади пиштоль.

Али у исти час, не знам откуд, створи се моја мајка уз њега.

Пренерази се човек. Упро поглед у њу, па блеји.

- Митре, брате, господару мој шта си то на-умио?

Мој отац уздрхта. Стоји као свећа, шупљим погледом гледа у моју мајку, а глас му као разбијено звono:

- Иди, Марице, остави ме... ја сам пропао!

- Како си пропао, господару, Бог с тобом!

Што говориш тако?

- Све сам дао! - рече он, па рашири руке.

- Па ако си, брате, ти си и стекао!

Мој отац уступкну један корак, па блене у моју матер.

- Ама све! - рече он, - све, све!

- Ако ће! - рече моја мати.

- И коња! - рече он.

- Кљусину! - рече моја мати.

- И ливаду!

- Пустолину!

Он се примаче мојој мајци. Гледа је у очи, чисто прожиже. Али она као један Божји свештац.

- И кућу! - рече он, па разрогачи очи.

- Ако ће! - рече моја мати, - да си ти жив и здрав!

- Марице!

- Митре!

- Шта ти то велиш, Марице?

- Велим: да Бог поживи тебе и ону нашу де-чицу. Није нас хранила никућа, ниливада, него ти, хранитељу наш! Нећемо ми бити ниједно гладни, док си ти међу нама.

Мој отац као да се мало занесе, па се наслони лактом на раме материно.

- Марице! - поче он, - зар ти?... Загрђну се, па покри очи рукавом и ућута.

Мајка га ухвата за руку:

- Кад смо се ми узели, нисмо имали ништа, осим оне поњаве, једне тепсије и два три корита, а данас, хвала Богу, пуну кућа!

Ја видим како испод бабиног рукава кану кап, и блесну спрам месечине.

- Па зар си заборавио на чардак пун шипарке?

- Пун је! - каже отац гласом меканим као свила, а рукав превуче преко очију и спусти руку.

- Па шта ради она моја ниска дуката? Шта ће онај лежећи новац? Узми га у трговину!

- Уложићемо у жито!

- Па зар смо ми престарели људи? Здрави смо, хвала Богу, а здрава су нам децица. Моли-ћемо се Богу, па радити.

- Као поштени људи!

- Ниси ти неки туњез као што има људи. Не дам ја самих твојих руку за сва капитал Пара-носов, па да је још онолики!

- Па ћемо опет стећи кућу.

- Извешћемо нашу дечицу на пут, - каже мати.

- Па ме неће мртвог клети... Од кад их ни-сам видео!

- Ходи, да их видиш! рече мати, па га као не-кодете поведе под руку. али ја у три корака већ у соби. Само што пришантах мојој сестри: „ле-зи!“ па најукох јорган на главу.

Управо њих двоје ступају преко прага, а на цркви грунуше звона на јутрење. Громко се разлеже кроз тику ноћ, и потреса се душа хри-шћанска. И као талас сухо грање, тако њихов звук односи болju и печал, кида узе таштине, а скрушенa душа разговара се с небом...

- Сине! устани да идемо у цркву!...

Лаза Лазаревић

О САМОУБИСТВУ

Самоубиство је уништење јединог живота од Бога даног човеку. Неки су називали самоубиство „неопростиви грех“, „грех против Духа Светога“, јер је то грех после којег нема покајања. Нема сумње, да тај грех нарушава Божију заповест „не убиј“.

Према мишљењу психолога, узрок самоубиства је неподносиво осећање кривице или бесмислености живота које најпре води у очајање, а затим у самоуништење.

Самоубиство је резултат унизија (мрзовоље), а то је страст која извире из са-мљубља (филавтија). Само онај ко себе претерано воли може да себе и претерано мрзи, чак до самобиства.

Малодушност је губљење наде у Бога и та безнадежност дозвољава ћаволу да убаци опаке мисли и слике у срце човека. Онвара човека говорећи му да нема никакве вредности, да га нико не воли и не сажаљева, да за њега нема среће у будућности. Ђаво ужива у нашој самозаљубљености и у нашем самосажаљењу.

Заљубљеност у овогемаљски живот и ниска уживања, животарење без Бога дају ћаволу велику моћ над човеком. Зато није ни чудо да савремени начин живота наводи на самоубиство. На жалост, увек је било таквих људи који би дигли руку на себе, било због неувраћене љубави, због неостварене амбиције, због болести или понижења, или чак због црних мислида је сав овај свет зао. Бог није дозволио да се на овај начин предамо у руке ћаволу, пошто нам је дао средства и моћ да упознамо Његову Истину и да будемо спасени. У Старом завету цар Саул се убио. Зато је Бог дозволио да Саулови непријатељи одсеку му главу и његово мртво тело оскрнаве.

Међутим, у ретким случајевима изгледа да је самоубиство оправдиво. Тако, на пример, Свети оци нису осудили оне девојке које су се утопиле у реци бранећи своју чистоту од силеција... Памти се такође да су неке девојке, за време најезде дивљих варвара, убијале себе да не би пале у руке освајача. Али те девојке су се убили понесене снагом своје вере у Бога,

што није случај за већину самоубица. Ови се српавају у смрт јер немају вере у Бога. Зато они лако и падају у очајање које одводи у самоубиство.

Такав пораз, уколико нам је познато, значи вечно погибију.

Самоубиство, као и сваки грех, јесте покушај да се забораве и превиде смрт и пакао. То је главна порука Светих отаца пустиняка свима вернима. Ако бисмо озбиљно имали на уму мисао о смрти и божјали се пакла, ми не бисмо вређали Бога, нити чинили оне преступе који Њему нису угодни.

О. Михаило

САМОУБИСТВО

Самоубиство није скраћење муке но продужење.

Пчела, која пребегне из једне кошнице у другу, постаје немила на две стране: немила у кошници из које је побегла, и немила у кошници у коју је добегла.

Самоубиство је покушај бекства из овога царства живота. Но бегунца ниједно царство не прима радо.

Убиство је индиректан атентат на живот, самоубиство је директан атентат на живот. Убиство је израз делимичног презрења живота, самоубиство је израз крајњег и потпуног презирања живота. Убиство је атак на човека као човека, самоубиство је атак на живот као живот.

Убиство је већ само собом једна врста самоубиства, пошто је живот твој и твога суседа један живот. Али убиством ти хоћеш да убијеш део живота, који се може бранити од тебе, док самоубиством ти хоћеш да убијеш део живота, који се од тебе не може бранити. Гле, живот у твоме суседу може се бранити од тебе, но живот у теби савршено је без одбране према теби. А убиство онога што се не брани повлачи собом казне и мучење у свим царствима живота.

СМРТ ЈЕ НЕПРИРОДНА

Смрт није природна него неприродна.

Нити смрт долази од природе, него иде против природе. Сва природа с ужасом виче: ја не познајем смрт, ја не желим смрт, ја се бојим смрти, ја ратујем против смрти.

Смрт је уљез у природи.

Сва природа се костреши на тога уљеза и стрепи од њега. Јер он је као лопов у туђој нњиви, који не само да једе и краде плодове ноуз то и ломи, крши, сече и чупа из корена. И што већа пустош то за њега већа наслада.

И кад сто философија кажу: смрт је природна!, сва природа уздрхти од негодовања и викне: не, смрт није моја! Она је уљез.

Глас природе није софистика.

Протест природе против смрти надживљује сва усиљена оправдања смрти.

Иако ишта васиона изражава једном непомукеном хармонијом, и без иједног изузетка у васцељом хору гласова, то је протест против смрти.

Када, дакле, смрт није природна, када је она неприродна и противприродна, питање је отворено: откуда смрт уљезе у природу?

Ниједно царство светлости и живота не признаје смрт за своју. Она је морала увјући се потајно у светове светлости, пузећи и гмижући, неосетно и тајанствено, језиво и тајанствено, из неког безданог понора, где је њој било сувише хладно и самотно.

Када је смрт лежала под зубом змије, она је сама себи била мртва. И у свету се тада није знало за добро и зло, постојало је само блаженство; нити се знало за знање и незнанје - постојала је само мудрост; нити се знало за живот и смрт - постојало је само блажено - мудро биће.

Но једним случајем, страшнијим од најстрашнијег сна, уста змије су се отворила, а у устима отворио се и отровни зуб, и смрт је ускочила у прву природу, у природу богочовечанску. Као невидљиви првић када се увуче у кичму, па се исправи па не осећа, тај човек продолжује цветати и веселити се. Па га онда човек осети као пријатан свраћ, па се чеше, смје и говори: то није ништа! Док првић не порасте, и не намножи се, и не исуши кичму, и не направи од човека шупљу трску, која бесмисленосвја тријумфлудија и - смрти.

Који доктор говори лудаку са исушеном кичмом, кад овај пред њим свира као шупља трска тријумфалну химну смрти: иди, и не греши више, и бићеш здрав? Ниједан у сврту, осим ваљда онога, који је раван своме пацијенту.

Зашто онда сладуњави етичари, са сладуњавим етикама, не сликају ћавола на првој страни етике? Зашто говоре грешку: иди, и не греши више? То јест: иди, и не пуштај више првака у кичму!

Ах, како се радује прваки кичми, кад чује овакве светионике! Заиста, радује се радиошћу гладионице, који има таман доволно ручка за себе и зна, да ће га појести без друштва.

БОГОМАЈКА

Пре више од 1.000 година, два подвижника - блажени Андреј и његов ученик Епифаније - видели су у Влахериском храму у Цариграду за време богослужења Пречисту Богородицу, која је осенила сијањем Свога омофора сав народ у храму.

Нико сем де двојице подвижника није се удостојио тога страшног и радосног виђења. У богатој Византији св. Андреј био је убог, мали човек, ретко коме познат. Он је намерно скривао од људи своју духовност и благодатну премудрост тиме што се правио луд (јуродиви). Једино се зна да је био пореклом Словен. Још је младости био је продан у ропство једноме богатом Грку. Овај, увидевши његове велике способности, школовао га је и поставио за свога писара. али, покоривши се унутарњем зову Божјем, Андреј је напустио удобно писарско место и узео на себе крст добротворног исмејавања, крст ових светаца који су намерно хтели да буду луди Христа ради (јуродиви).

Под ритама тога сиромашка скривала се духовна лепота непрестанога поста, добровољног сиромаштва и непрестане молитве. Ето таквога, безумнога у очима људи, изабрала је Царица Небеска за свога сарадника у Влахеренском храму. Богородица није изабрала ни патријарха, ни архијереје или богаташе и племиће, него баш убогог Андреја који је себе унизио више од свих.

Свети Андреј је већ и пре тога био удостојен да види Царство Божје у вечности, али тада још није видео Свету Богородицу. Тада му је било речено да је Она отишла у многонапаћени свет да теши оне који плачу и помаже страдалнике. Сада, пред крај свога живота, он је на бденију видео како Богомати улази у храму кроз западна врата окружене небеским војскама и многим светитељима, коју придржавају рукама св. Јован Крститељ и св. Јован богослов. Она се приближила амвону, тада је св. Андреј запитао свога

ученика Епифанија: „Видиши ли Господу и Царицу свету?“ Епифаније је одговорио: „Видим, оче, и обузима ме трепет!“

Богомајка, преклонивши своја колена, дugo се молила сва у сузама. Завршив Своју молитву на амвону, Она се приближила олтару и овде се поново молила за сав народ. По завршетку молитве Она је скинула са Своје главе блистави омофор и простира га над народом. Оба светитеља видела су ово блистање Славе Божје све док је Богородица остала у храму. После Њеног одласка сијање омофора (покрова) је престало.

Света Православна Црква празнује то велико и радосно откровење велике љубави Богомајке према роду човечанскому виду Њеног покрова над Црквом и над целим светом, јер се Она није молила само у Влахеренском храму пре неких хиљаду година, него се Она моли и сада, свуда и до kraja века. Њен покров не простире се једино над Влахеренским храмом него над целим светом, иако ми грешни нисмо достојни да то и видимо. Као Посредница између неба и земље, Она је Заступница рода људскога за који се Она моли пред Престолом Славе Божије. Она је сва љубав, милосрђе и праштање, Она не суди свету него све сажаљева. Она не тражи суд и правду, него материнску милост. И на Страшном суду Свога Сина Она ће молити Праведнога Судију за опроштај. Она плаче над грешима човечанства и смело се заузима за спасење грешника. И на нашим иконама ми налазимо ту Њену блискост као наше Богомајке, Која дрхти над судбином свију нас, Њене деце. И на камена људска срца, пуна злобе Она излива благослов, на хулу опроштај. И тако ће Она чинити до Страшнога суда, што је утеша човеку који страда да он у своме страдању није сам, јер Пресвета Владичица Богородица матерински сау-чествује у страдању свих.

Протој. Александар К.

СВЕТИ ОЦИ О КРОТОСТИ

„Научите се од Мене, јер сам ја кротак и смирен срцем“ (Мт. 12, 29).

Св. Јефрем Сиријанац сматра врлину кротости за велико богатство. Треба да стекнемо незлобивост и простосрдачност светаца да би и нас Господ признако за своје.

Ко благородно подноси увреде и ударе тај побеђује раздражене људе, каже Јован Златоуст. Брже но што лекар може да излечи човека од грознице, великородни човек ће пре излечити својим благим речима човека обузетог гневом. Св. Димитрије Ростовски је препоручио: „Ако желиш да победиш своје противнике без борбе, без оружја, укротићеш их једино својом кротошћу, својим трпљењем, својом мирноћом и незлобивошћу.“

Има разлике између безгневија једног почетника у духовном животу које извире из његовог дубоког покајања, а друга је ствар непомутивост расположења (отпорност на гнев) код хришћана на високом степену савршенства.

Подржавајмо кротост ангела маколико да смо уверјени, подносимо све смиreno, сетивши се наших грехова и гледајући на награду која нас чека када сртнемо кроткога Господа (ЖМП, бр. 3/82).

Док сам живео у манастиру аве Серида, дође једашут тамо ученик једнога великог старца из предела асконских по некоме послу свога аве. Он је имао заповест од свога старца да се истог дана врати у своју келију. Али у међувремену настаде жестоки пљусак и грмљавина, те оближњи поток набуђа и изли се свом силином. Он хтеде да оде ради речи старчеве, али ми смо га молили да остане јер смо били мишљења да је немогуће да остане жив прелазећи преко набујалог потока који се беше претворио у читаву реку. Али не можамо да га убедимо да остане са нама. Онда рекосмо: хаде да заједно са њим отидемо до реке, па кад је види, вратиће се и сам! Одосмо дакле, са њим, па када стигнемо на реку, он свуче са себе хаљине своје, завеза их у завежљај који стави себи на главу, опаса се својом мантијом и баци се у реку усеред оне страшне бујице. А ми стајасмо на обали, запањени и дршћући од страха да он не умре од хладноће у води. Он међутим настави да плива и одмах се нађе на другој обали, обуче хаљине своје, начини нам оданде метанију и, узевши из далека благослов и молитву од нас, одјури трком. А ми осталосмо, чудећи се снази врлине његове. Јер, док ми са страхом гледасмо ону воду, он је пређе без опасности, због послушности своје.

О ПИЈАНСТВУ

Често многи домаћини наивно мисле да уколико направе богате гозбе за своје пријатеље, да тиме чине неко добро дело, неку „задужбину“. Међутим, такви домаћини распikuје својим разметањем, само навлаче на себе грех. Они су налик на цара Ирода, који је пировао у пијанству и преједању, а пир му се завршио прељубом

и убиством. Цар Ирод је и учинио прељубу са својом снахом, јер се опио. У пијанству је наредио да се одсече глава Јована Претече.

Неки философ је рекао: Лоза рађа три грозда, тј. три чаше вина. Прва је за здравље човека, друга за весеље, а трећа је за пијанство...

Многе су недаће пијанства. Пре свега, вино мути мозак и помрачава ум. Пијаница не зна шта говори и шта ради. Он се не устеже ни од чега, ни од најсрамнијих речи и дела. Пијаница не зна да чува тајну, он се лако распаљује похотом и постаје сличан животињама.

Пијанство је извор јарости, распри и сvaђe. Пијанац је пргав а понекад и крвави убица.

Пијанство подрива здравље, телесно и душевно. Оно наводи на расипање имања до просјачког штапа. Већ је мудри Соломон у Старом завету осудио овај порок, а у Новом завету пише: „Пијанице неће наследити Царство Божје“ (1. Кор. 6, 10). Али све ово досад речено против пијанства не значи да ми хулимо на вино, које је Бог дао човеку за здравље и весеље. Св. Јован Златоуст је рекао: вино је добро, али не и пијанство.

Ми нисмо ни против угошћавања сродника и пријатеља, које се врши из пунога срца и братске љубави. Ако нема расипања, онда такво угошћавање није забрањено, није грешно. Грех би био само у преједању и пијанчењу.

У Еванђељу се препоручује да на Задушнице спремимо гозбу за сироте и убоге, треба да однесемо понуде онима у тамници, слепима и хромима. За такву гозбу Христос је обећао стоструку награду на небу, у Небеском Јерусалиму где ће Господ позвати на вечну гозбу све оне који су се покајали и држали Његове заповести.

А. ПОПСТОЈАНОВ

О ПИЈАНСТВУ

Као ватре треба се бојати ове страсти, од које је много људи погинуло. Пијаница убија и душу и тело: од пија сва његова унутрашњост изгори и он умре пре времена, и због тога је он исто што и самоубица, па се као такав лишава хришћанског посмртног молитвеног чина и затрпава се у земљу као неразумна животиња. Он убија и своју породицу, трошећи на пије имовину. А душа његова баца се у пакао огњени, где ће бити плач и шкргут зуба, вечни црв и најгушћа тата. Пијанство рађа све погубне страсти; сви преступи већином се врше у пијаном стању; срце пијанице - станиште је демона. Који жеље да се избаве од ове погубне страсти, треба усрдном молбом да прибегавају Господу - Лекару душа и тела, и у свима не-вољама да просе Његову помоћ, да чешће похађају богослужење у храму и чине милостију сиромашној браћи.

НЕЧИСТОТА ДУШЕ

И најгнуснија нечистоћа тела је ситница према нечистоти упрљање душе. Нешто воде и нешто сапуна и сва нечистоћа тела бива смивена: и блато и смрад, и ваши и гад. Али нечистоћа душе не може се смити никаквим средством, докле се душа не обнови.

Нечист патос се пере, но не мора увек да се замењује новим, да би био чист. Али нечист ваздух у соби не може се ничим опрати, ничим очистити - он се мора изгнati из собе и заменити свежим ваздухом. Тако је и са душом. Упрљана душа мора се обновити, препородити, да би постала чиста.

Кад има прозор на соби, лако је нечист ваздух истерати и свежим га заменити. Но како ће се нечист ваздух очистити у просторијама без прозора, и без врата.

Чија душа има прозор према Богу, лако ће се освежити, очистити, обновити, препородити. Но како ће се очистити нечиста душа у онога, ко нема никаква отвора према Богу, као извору душевне свежине и подмлађивања?

ИСПОВЕСТ

Исповест је захтев Цркве, да човек покаже своју скривену сенку.

Исповест је захтев Цркве, да човек покаже ране своје душе, које прикрива привидним здрављем.

Исповест је захтев Цркве, да човек открије слабост своју, коју прикрива маском моћи.

Исповест је захтев Цркве, да човек отвори отран гној душе своје, који он вештачки замазује спољашњим мирисима.

Исповест је захтев Цркве, да човек који игра улогу прекрасног витеза, покаже себи као грбоњу, какав се он интимно и показује себи самом.

Нико не иде лекару, да му се похвали својим здрављем, но да му покаже труло место на своме здрављу. Исто тако, нико не иде исповеднику, да му се похвали својом праведношћу, но да му саопшти неку опасну пукотину на својој праведности.

Када човек прелази праг лекарев, он оставља сву охолост пред вратима лекаревим, да би је поново узео собом при повратку међу људе. Кад човек полази на исповест, он мора оставити сву охолост пред вратима цркве. Благо њему, ако је ту и заборави при повратку међу људе. Дај Боже, да при изласку промени штап, и да место охолости узме смиреност за поштапачу животу.

О СРЕБРОЉУБЉУ

Сребролубље је ненасита жеља богатства и смртни грех, слично осуђивању и другим великим гресима, јер сребролупцу новац замењује Бога. Сребролубац се не нада у Бога него у новце своје; а кад их губи, пада у душегубну тугу; а неки чак лишавају себе и живота; док неки из ненасите жеђи за новцем убијају друге, да би се користили њиховом имовином. Најстрашнији пример нам пружа Јуда, који је продао свога Учитеља и Господа за сребренике, а потом се обесио. Треба у самом почетку искорењивати ову злу страст, у противном, она ће, кад ојача, да погуби человека. Свети апостол Павле у својој посланици Тимотеју говори о сребролубљу следеће: Кад имамо храну и одећу, овим да будемо задовољни. А који хоће да се обогате, упадају у напасти и замке, и у многе луде и шкодљиве жеље, које потапају человека у пропаст и погибао. Јер је корен свију зала сребролубље, које неки желећи заблудише од вере, и на себе навукоше муке велике. А ти, о човече Божји, бежи од овога (6, 8-11). И апостол Јаков говори: Ходите ви, богати сад, плачите и ридајте због ваших љутих невоља које иду на вас. Богатство ваше иструну, и хаљине вапле поједоше мольци. Злато вапле и сребро зарђа, и рђа њихова биће све- дочанство против вас, и изешће тела ваша као огањ, које стекосте у последње даде (5,1-3). Није узалуд рекао свети апостол Павле да је сребролубље корен свих зала, јер оно доводи људе до отпадања од вере. Јер сребролубац има једну бригу, једну ненаситу жељу - да увећа своје богатство. Сребролубац нема празника. Он ако је и дошао у храм Божји, само о томе мисли, како би замишљено или започето дело успешније завршио, израчунава колико ће од њега имати користи, и тако је он само телом у храму, док се душа његова наслажива сребролубљем, подражавајући Јуди издајнику. Наступа време поста, време духовног припремања за исповест и свето причешће - сребролубац и у те свете дане мисли само о својој материјалној користи, а не о спасењу душе.

Други има велико богатство, али се топи од жеље да га удвоји; и тако, помрачен страшну ненаситог сребролубља, бива његовом играчком до гроба и тамо ће имати удела са онима који су уместо Богу клањали се златном телету.

И Господ је рекао да је тешко богатоме њи у Царство небеско (Мат. 19,23). Наследници овог Царства биће само они богаташи, који богатство своје деле са сиромасима, а немилостиви неће бити од Бога помиловани. Проповедник покајања, свети Јован Крститељ, говорио је онима који су му долазили: Ко има две хаљине, да да

једну ономе који нема (Лука 3,11): Ето како је о милостињи учио Претеча Господњи. Други, који имају велико богатство, мало шта одвајају и дају сиромасима; они ће малу награду и примити од Бога, по речима у Еванђељу: каквом мером мерите, и вама ће се мерити (Матеј 7,2). Ко оскудно сеје, оскудно ће пожњети (II Коринћ. 9,6). А ако има мало, па и од тога одваја и дели, таква жртва прима се за велику, што се види из примера оне еванђелске удовице, која је у прквену касу приложила свега две паре, док су други прилагали много веће суме у сребру и злату, али је Господ њен прилог оценио као већи од прилога богаташа, који су давали од свога сувишка, а она је дала све што је имала.

О ПОСЛУШНОСТИ

Властима се треба покоравати, а родитеље по заповести Господњој поштовати: Поштуј оца свога и матер своју, да ти добро буде и да дуго поживиш на земљи (II Мојсејева 20,12) Таквом човеку Бог помаже у свему. Још је речено у Светом писму: Благослов очев утврђује домове деце, а клетва материна руши их до темеља (Премудрости Исуса сина Сирахова 3,9).

Родитељи су дужни да подједнако воле своју децу и да их васпитавају у страху Божјем, јер ће за њих дати одговор Богу. Треба поштовати и духовне очеве, слушати их и испуњавати њихове душекорисне поуке, и уопште према свима старијима и равнима себи имати уважење, и са свима одржавати мир и љубав, имајући на уму речи цара и пророка Давида: Ка-ко је лепо и красно, кад браћа живе заједно (Псал. 133,1). Где су мир и љубав, ту је и благодат Божја, а где нема љубави и слоге, тамо нема ни благодати Божје.

ЗАЛУДНЕ СЛУГЕ

Предаји забораву што брже своје добре трудове и заслуге.

Срамота је да те пчела и мрав претекну у томе. Сматрај, као пчела и мрав, сваки нови труд као први труд, и сваку нову заслугу, као прву заслугу.

Истицање својих трудова и препричавање својих заслуга доноси за плод: злу вољу, раздор и свађу међу људима. И најзад, неизбежно осећање ненаграђености и очајање.

Да ли си икад видео очајна мрава или очајну пчелу?

Заиста, срамота је за човека, да мрав и пчела боље од њега испуњавају славну заповест Христову: када свршите све што вам је заповеђено говорите: *ми смо залудне слуге, јер учинисмо штото смо били дужни ученици* (Лука 7,10).

ЈЕДНО ЧУДО

Догодило се једно мало чудо. Пун камион људи био је вођен на стрељање. Међу њима је био и један свештеник који је мирно седео и смешио се. „Што се Ви смејете?“ упитао га је један од осуђеника. „Јесте ли полудели?“ - „Не, ја само гледам лепоту Божијега света и моје се срце радује“. „А, знате ли куда ми вас возимо?“ „То ја одлично знам, али још ћемо видети да ли ћемо стићи куда сте намерили. То само Бог зна.“ „Шта има везе с тиме Бог! За пола сата има да сте мртви са метком у лобањи па м колико се ти молио Богу“. Али свештеник је седео усправно и наставио да се смеши, говорећи: „Можда, ако вам Он то дозволи, али ако не дозволи, никада ви не ћете стићи тамо...“

Тек што је он то рекао, пукла је гума. Осуђеници су чак прснули у смех. Имали су и зашто. Гума је замењена и пут је настављен. Један од спроводника се церекао: „Ето, Бог вам није помогао“. Али је свештеник одговорио: „Ипак је све у рукама Божјим“. Одједном и друга је гума пукла. Заповедник страже, шкргућући зубима наредио је да се оправи точак. И опет се кренуло напред. Сви су ћутали, само је свештеник гледао у небо и смешио се. „Шта сад, оче? Можда зовеш анђеле у помоћ?“ - Он је одговорио: „Анђели нису мени потчињени, али Бог може да нам пошаље помоћ“, и почео је наглас. Оченаш. Тек што је он изговорио „Амин“, а камион опет стаде. Командир страже пребледивши у лицу извуче свој револвер и повика на шофер: „Сместа оправи мотор, иначе ћу те стрељати“. Шофер престрашен подвуче се под камион и мотор је прорадио. Заповедник страже окренуо се према осуђеницима стиснутих вилица и процедио: „Ако се још нешто деси, ја не одговарам за себе!“ Осуђеници су сви престрашени гледали у свештеника који се још увек смешио као невино дете. Одједном камион је скренуо у јарак и накренуо се на једну страну. Командир страже, блед као крпа, исколачених очију и цептећи од беса, скочио је са камиона. То се десило већ далеко од града, тако да су осуђеници мислили да ће он почети са стрељањем. Али он је рекао стражарима: „Оставите оружје у камиону и вратите се у град.“ Стражари су били зачуђени, али по дисциплини извршили су наређење и отишли. Командир се окренуо свештенику и рекао му: „Опрости ми, оче свети!“ Сви осуђеници били су ослобођени, а командир је нестао некуда са свештеником. После их нико нигде није видео. (Оп. лајф, бр. 4/1970).

ВЕЛИКИ ОСЛОБОДИТЕЉ

Има три вида ослободитељске улоге св. Павла.

Први вид се односи на проблем страха и несигурности. Као данашњи човек, тако и савременик св. апостола Павла имао је исто осећање да слепе силе, неумитна судбина и „консталације звезда“ царују над његовим животом. Свети Павле у својим посланицима Колошанима и Ефесцима назива те демонске силе именом „господства“, „власти“, „господари таме“, „духови злобе под небом“. Свети Павле одлично зна да су те зле силе део стварности и да оне могу да проуздрокују у човеку неописиво стање страха. Али он, истовремено, зна ко може човека да ослободи од страшовања и наглашава да је „над свим поглаварствима и властима и силама и над сваким именом што се може назвати“ - Бог који је постао човек: Исус Христос. Он је победник над било којом силом „небеском и земаљском и подземном“...

Дивно је то што Апостол не ослобађа од страха само голим тврђењем да је Христова моћјача од било које силе, него нам он открива радосну и благу истину да Христова моћ није у сили наметања него у љубави, она је израз свемоћне љубави Бога према човеку.

Други проблем у којем Апостол Павле наступа као духовни ослободитељ, то је проблем идентитета - имена и личности савременог човека. Човек наше епохе много пати јер се осећа безимен и безличан у огромној маси безимених, безличних. Он се осећа као биће без идентитета, без имена, без личне самобитности, без суштинског постојања. Он је упао у мрежу хладних статистичких података.

Та појава није нова. Слично стање је било у римском царству када је живео св. Павле. Он је проповедао масама своје епохе о јединичности (монадичности) и неприкосновеностисваког човека. Он са-страдава са сваким човеком, уважава сваког човека као будућег цара у небеском

царству Христовом. По светом Павлу, Црква није скуп безимених људи, него заједница браће од којих сваки има јединствено име и непоновиво лице. Сваки од њих има бескрајну вредност, јер је за свакога лично Христос умро. Свети Павле види да само у Цркви човек може да стекне име и постане личност.

Против безнадежне безимености у људској гомили свети Павле налази лек у томе да сваки верник може само да упозна Бога, него да је он већ познат Богу и да нас је Бог волео као уникате још претварања света.

Трећи проблем се односи на проблем намерне самоће модерног човека. Савремени социологи и психолози установили су тенденцију издавања и затварања у себе. Сваки тежи да буде искључив центар живота и зато је егоцентричан, заљубљен у себе. Отуда долази да је тако проширења равнодушност према ужој заједници, према своме граду или народу, па и према целоме свету. У том погледу опет је св. Павле узвишио ослободитељ. Он проповеда против сваког друштвеног или верског издавања, јер иако је спасење ствар сваке поједине личности, хришћанство има у виду једно многочлано тело, један велики сабор, једну космичку заједницу - а то је Црква.

Свети Павле је био толико несебичан у својој љубави према свом јеврејском народу да је био спреман да се вечно одвоји од Христа Бога и да он сам иде у вечни пакао, само ако би сви Јевреји могли бити спасени том жртвом. То је очевидни доказ да је св. Павле био против индивидуалистичког схватања спасења. Он жели заједницу са свима, живот са свима. И зато је св. Павле духовни ослободитељ за људе свих времена. Ослободитељ од националног или личног егоизма. Како јуче, тако и данас.

Еу. Димитрије

Дјечија страна

ЖИТИЈА СВЕТИХ ЗА ДЕЦУ МЕДВЕД И КАЛУЂЕРЧИЋ

Једном Турци похараше неко село и покушише све што су нашли - чак и људе. Везаше их једне за друге иза својих коња и поведоше као робље.

Међу сељанима беше једна жена која се упут породи на неком ђубришту, на коме и остале бебе, јер се Турцима, који су испред ње јахали, много журило.

Идућега дана, случајно прође туда један калуђер, и угледавши бебу на ђубришту сагну се и узе је у наручје. Са њим је била и једна коза која подоји бебу.

Потом се калуђер упути ка свом манастиру, а за њим и коза. Са бебом у наручју упути се калуђер у архондарики. Око њега се окупише монаси, износећи своје мишљење о томе шта им са бебом ваља чинити. Неки су били да је задрже, а други су се томе противили. На крају одлучише да је један старац понесе у своју келијицу, да се о њој брине и за њу даноноћно моли. Бебу, дечкића, су одмах крстили да би се у Христа обукао. Додадоше му име Ђубривко - Коприс, како не би заборавио ђубриво које га је очувало у животу својом топлотом.

Дете је расло захваљујући старчевим молитвама и пажњи, храњено млеком козе која се сваки дан одвајала од свога стада и пењала горе, ка манастиру, да би је помузли.

Кад је Ђубривко - Коприс проходао, трчкара је за старацем, као што трче пилићи за квочком. Старац је имао обичај да се понекад зауставља и да прича птицама, бубицама, па чак и зверима. Ђубривко - Коприс би, по старчевом одласку, настављао разговор са њима. Није одвајао дивље и питоме животиње. Све их је држao за своју малу браћу. Све.

Једног дана у њихову башту ушао је један медвед. Ђубривко - Коприс га примети, али се не сагну да узме камен или прут да га отера.

Није ни старац звао да га заједно отерају. Тек кад је овај почeo да једе зелену салату, он поче лагано, лагано да му се приближава. Стигавши сасвим близу њега, подиже се на врхове прстију и повуче га за ухо.

„Еј, да ти нешто кажем“, рече му, „како смеш да једеш наше зелене салате? Зар смо их заједно посадили?“

Медвед сагну своју дебелу главурду, те тромо и споро изађе из баштице.

Следећега јутра, кад је Ђубривко - Коприс јашући на магарчићу ишао по дрва, опет је срео медведа.

„Добар дан!“ Рече му.

Медвед је ћутао.

„Шта, ти се на мене љутиш због оног јуче?“ Сажаљиво ће калуђерчић. „Није ти то добро! Зар ниси чуо да није добро љутити се? Старац ми стално говори: Ђубривко - Коприс! Имај то на уму! Не љути се! Јер тако грешиш! Велики грех је љутња! Ниси никада то чуо? Нико ти то није рекао?“

Медвед приђе. Очи му засјаше. Пролазећи после магарчића, одједном га угрize за бутињу... Боже мој! Њааа! Дрекну несрећна животиња. Коза колко га је болело! Почекешила медведа... Какви ударци!

Али, медвед их није осетио, јер је његова кожа дебела и неосетљива на ударце. Ђубривко - Коприс је био пао с магарца када га је медвед угризао и опружио се поземљи колико је дугачак. Срећом, није се угривао.

„Видиш, шта си урадио?“ Обрати се медведу који га је гледао као да се ништа није десило. „Видиш?“

Устао је, скинуо кошуљу и њоме повезао повређену ногу животиње. Али магарчић више није био способан за ношење терета. Од јуда је изгубио много крви и храмао је. Ђубривко - Коприс узе скupљена дрва и натовари на медведа.

„Шта си ти мислио? Ја да их носим?“

Потом и сам узјаха медведа и рече му: „Напред! Идемо! Пут знаш! Или га, можда знаш само када идеш по зелену салату?“

Иза њих је храмљући ишао магарчић.

Када га калуђери видеше како, јашући на дивљој животињи, улази у манастир, прекрстише се. „Исусе Христе!“

Његов старац паде на колена. Да иду заједно, као пријатељи, дивља и питома животиња! Нечувено!

„Хвала Ти, хвала Ти, Боже мој“ понављајо је „Захваљујем Твојој благодати која ме је удостојила да видим такво чудо!“

Молимо Мају Кокић, Неду Божић, Гордану Ђуку, Ивану Шоју... да се јаве редакцији „Дабар“ ради сарадње на телефон (071) 868-416 оцу Момиру Васиљевићу или на телефон (073) 612-603 оцу Јовану.

Редакција

Пустите дјецу нека долазе мени, и не браните им

Дјечија страна

АКО СТАНЕ БРАТ УЗ БРАТА

Чијав живој ћложисмо се
браћо мила, мили роде
из слоге се сунце рађа
сунце мира и слободе.

Ми њознаши свуд смо били
по храбрости и ђамећи
ал' надуђо причало се:
„Неслогом су сви уклеши“.

О, народе мој ћремили
сјисни зубе, кајши свима:
„Србин јесиће свадљив био
ал' све своћа краја има“.

Ако сішане браћу уз браћа
један другом сјисну руке
све невоље ће неситати
расплинући се наше муке.

Сложно, браћо, сестре драže
Бођу јјесму заживајмо
Србин јујеш славе креће
да ћрадимо и да знамо.

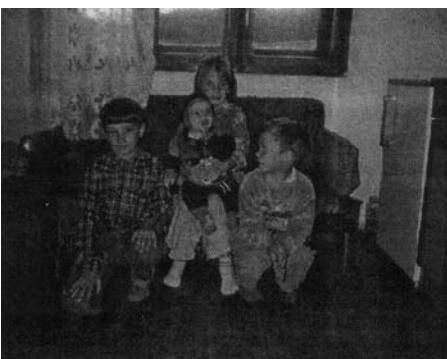
Покојајмо зависић, злобу
и све што нас назад вуче
ђеџа ова нека мозу
да нарасију и науче.

Српско царство - некад сјајно
из њега нек се вине
зарађ нашећ бөљећ супра
и будућност ојацбине.

Ако сішане браћу уз браћа
шад ће добро биши све.
Истини нек буде оно:
„Сви за једног један за све.“

И што једна јјесма каже:

И мајке ће у даљини
својој ђеци ћоворићи:
„Желиће ли срећни биши
на Србе се узледајиће
сријском слогом заблисијајиће.“

Послушајте Срби мили
ште савјеће душе ваше
и неће вас ударићи
ниши љаше низ субаше.

И ко сунце што се јави
јослије дуће, штамне ноћи
наша срећа јослије слоге
сигурно ће оћећи доћи.

Недељка ПЕРИШИЋ
Добрун

СВЕТИ САВА

Још у доба Немањића
шада свакој славног бића
родио се Свети Сава
најмудрија српска ћлава.

Док је Расјико мали био
о свему је он мислио:
Како Србе јросвештији
другима се освештији.

Манастире даривао
српску земљу јрославио
и ћа зажио Срби воле
за њега се Богу моле.

И када је све усјио
народ ћа је јрославио
дуби име Свети Сава
и ћа највећа ћачка слава!

Мирјана Пековић
Бијело Поље

ШКОЛСКА СЛАВА

У школама нашим
ко из ведроја мира
химну Светији Саве
сад учићељ свира.

Наша ћачка срца
ћрејуна су среће
јер нас Светији Сава
у живој ћокреће.

Учио нас слози
срећи и љубави
ија се зажио Сава
у школама слави.

Учићељ нас учи
што је школска слава
кроз вјекове славиће се
српска слава Светији Сава!

Тамара Пејтрић
Бијело Поље

јер је таквих Царство Божије.

Дјечија страна

НАДА

Иде и трећа ратна година. И она полако проплази, измиче, и на крају проћи ће и она, и доћи ће нека нова или надам се не као ова. Надам се да те нове године не ће бити мрачне и крваве, надам се да ће то бити године слободе, слободних мисли, речи, отворених очију,...

Живећемо ми сретно у Републици Српској, славићемо ми и радоћемо се свим нашим празницима. У њој смо прославили овај Божић, овај Стефандан - дан државности наше отаџбине, испратили смо стару и дочекали нову Српску годину. И дочекаћемо их још, овде на земљи наших очева, земљи чији је дан недавно био, дан Св. Стефана, првог мученика за веру - 9. јануара. Зар нема у томе неког Божјег провиђења, неке симболике?! Стефан је чврсто бранио свој став и своју веру у Христа и Небеско Царство. Он није сагнну главу пред другим злим и јачим људима. Они су га мучили до смрти, али то није био његов пораз, била је то његова победа, победа правде и истине. Тако и ми нисмо хтели бити робље кривоверника, нисмо желели да други газе наше обичаје и иконе. Устали смо и одлучно рекли „Не“ свему томе, жртвовали смо се ми, жртвовали за слободу и Републику Српску и зато ћемо ми однети победу. Помозимо нашој земљи, будимо сви као један, чувајмо њене реке, планине, њена поља. Останимо и сад кад је најтеже уз њу, будимо ту кад се гине и бори за оно што се зове слобода једног народа. Више од пола века мрак је био у нашим очима, ми нисмо смели славити наше празнике, није било Божића, Нове године, Ваксра или крсне славе. Сад имамо све то и зато чувајмо то благо вредније од свега. Чувајмо нашу земљу, помозимо јој да буде што јача, лепша и боља. Ми се боримо за себе и своју слободу и своју веру. Не дозволимо никад да Божићна свећа утрне, да се казаљке на сату умртво поклопе, не дозволимо. Јер нема леп-ших, ни чистијих празника од наших. Нема те среће, тог весеља и радости од радости једног слободног народа - Српског народа.

Чувајмо нашу земљу и наше светиње.

Неда Божић, VIII₃

ДЕДА И БАБА

Посебно место у религиозном васпитању у породици припада баби и деди. Унук који долази на свет представља за њих нову младост, детинство живот у животу. По много чему они су блиски унук, на почетку, у настајању, и баба и деда, на крају животног пута, у нестајању, толико су блиски да се стари подетиње и најбоље схватају дете и његове жеље. А обострана, искрена и дубока љубав која их везује, чини да дете без резерве прихвата све, а деда и баба пружају све. Међу њиховим жељама и остварењима нема препрека. Видео сам прадеду који, после тешког дневног рада на њиви, трчи са унуком. („Ко ће пре!“). Нисам стигао да питам, а чуо се одговор: „Како да му одбијем?!“. А посебно место деде у дому и поштовање које му сви укућани указују, место слично библијском Авраму - још више учвршићује уверење детета на известан ред у друштву.

А бака? Питајте многе одрасле особе о детинству, нарочито оне женскога пола, више ће вам причати о баки и доживљајима с њом, него о родитељима. Јер родитељи су више везани радним обавезама (и у селу и у граду), па је с децом најчешће бака. Дете расте поред ње и многошта понесе у живот, а да и не осети. А кад се љуба почну да оживљавају, нехотице се чују бакине приче које је тако слатко причала поред кревета да се и у сну настављале и чуле, чују се њени савети и прекори да буде први и најбољи, осећају се њена настојања да се у свему задовоље жеље и дете, касније у животу, и нехотице понављају речи уз своје намере и поступке: „Шта би рекла бака?“ „Да ли би то бака дозволила?“ и ради баш оно што би њу задовољило, јер „како да јој ту жељу не испуни?“

Ако ико, бака прва поведе дете у цркву, на молитву, прва га подигне да целива икону, прва му стави у руке свећу да припали. Чуо сам једну девојчицу, од 4 - 5 година, која је, водећи своју другарицу за руку, казала: „Идем код мое баке да јој припалим свећу. Казала ми је да ћу је ту увек наћи и да ће ме баш тада гледати.“ Гледајући је како најозбиљније пали свећу умрлој баки помислио сам: „Боже мој, да ли си имао икада топлију и чистију молитву од ове?“

ЖИВОТ БЕЗ БОГА

Живот без Бога је живот без циља. То је безтежинско стање где је човек као јединка сам пред собом збуњен. Част, морал и све што човека чини вредним се губи или тотално ишчезава што омогућава да се тим људима манипулише. Тим манипулисањем ишло се дотле да су атеисти, како су их политички звали из нашег народа онемогућили и уништавали највише а посебно духовне вредности нашег народа. На жалост, имамо и таквих случајева где се не може извршити ревитализација њихове душе јер су њихове душе затроване бесконачним каријеризмом и материјализмом па се у таквим случајевима мора радикално деловати. То су биле жеље наших вековних непријатеља. Међутим, у томе се није стигло далеко. Многи црквени празници које смо тек недавно „открили“, били су заборављени или не и дефинитивно. Дубоко укорењени у дух и традицију народа засенили су својом лепотом сав најмноги страхи. Ти новонастали „богови“ претеривали су из људијовог нашег поднебља сваку помисао на традицију, духовност, везу с прошлопићу. Кад је најзад на крају или већ на самом почетку наступило време „Истеравања Бога“, многим истеривачима се учинило да су баш они открили прави начин да наше душе очисте и успоставе неке нове законе међу људима како у жељи давања тако још више у потреби узимања. Мада је растанак с веома био болан и уз велику толерантност можда схватљив, присилно напуштање

Пустите дјецу нека долазе мени, и ље браните им

Дјечија страна

традиције условило је губитак идентитета. Време прошло и време садашње покушава се помирити неразумним расплетом - ратом. Традиционалне празнике, нови нараштаји који су се постепено враћа-ли цркви, али не и Богу, користили су као ал-иби за нова окупљања и прославе. Тако је једну генерацију која је била принуђена да се „одрекне себе“, сменила нова која је то учинила спонтано. Као у сусрет традицији данас се неки основни појмови и сазнања о вери уче у школама. Прошли и наступајући празници требало би да потврде да ли нас је историја нечemu научила или ћемо морати да је доживимо у свој њеној страхоти. Дакле, још једном се потврдило старо правило да свака претераност - „Промаши свој циљ“.

Бука Гордана

ДА ЛИ ЈЕ ТЕШКО ИЗВРШИТИ ЗАПОВЕСТ ГОСПОДЊУ: „ЉУБИТЕ НЕПРИЈАТЕЉЕ СВОЈЕ“

Свака заповест Христова изгледа тешка ономе ко ни једном не покуша да је изврши. Господ је на пример рекао: чините добро онима који вас мрзе, а ти се чудиш говорећи: „зар је то могуће? и зар та заповест није противна природи човечијој?“ То питање никада ти не би поставио, да си бар једном у животу покушао да учиниш неко добро човеку који те мрзи. А да си покушао, видео би, да је она заповест Господња могућа за извршење и да одговара бољој природи људској. Прича нам је један наш сељак: између мене, вели, и мог компијије била узрасла мржња као трње, па никако да се ни погледамо као људи. Једне зимске

ноћи читao ми је мој синчић Нови Завет, па прочита и оне речи Спаситељеве: чините добро онима који вас мрзе. Доста! викнух детету. Целу ту ноћ нисам могао заспати све мислећи и премишаљајући, како бих ја могао испунити ту заповест Божију? И где би се мени могла дати прилика, да ја учиним неко добро моме компији?

Но где је добра намера и у пустинији се нађе вечера. Једнога дана чујем ја кукњаву у компилику. Распитам и сазнам, да је пореска власт одузела сву стоку моме компији и отерала судници да прода за дужни порез. Као муња прође ми мисао кроз срце: ево сад ти се даје прилика! Одмах одем судници, платим порез за човека који ме највише мрзи у свету, а стоку му вратим кући. Кад је он то сазнао, видели га моји како замишљен шета око своје куће. У мрак викне он мене по имену, и ја се одазовем и приђем плоту.

Што си ме викао? Упитам. Он брзине у плач и ридање. И ни једну реч није ми могао проговорити само је плакао. Од тада ми живимо у већој љубави него рођена браћа.

Ето како су слатки и дивни плодови од извршења заповести Господње.

Нека је слава милосрђу Божијем!

НЕЋЕМО НЕСТАТИ, СПАСА НАМ ИМА

Већ дуго времена тешки облаци надвише се над мојим народом, над народом који ратује. Али Српски војник, ратник одвајкада издржаће све патње и невоље и зато ја чврсто верујем да нећемо нестатијер за нас спаса има.

Целу историју Српског народа попут уклете змије прати рат, невоља, патња. Прати је рат који носи са собом крв, мржњу и милионе жртава. У његовом страшном вртлогу своју смрт нађоше и многа невина деца чије су се малене ручице чврсто држале и у последњем часу живота, а тек по која суза издајица откривалаје шта се у детинојдуши збива. Јер и деца се боре, не дају своје најмилије, своју отаџбину, мајку. Иако зајијене у црно мајке српкиње су велике попут планине заогрнуте јесењом маглом. Жале оне синове своје, јунаке, који за родну груду положише оно најдрагоценје што имаше. Жале оне али постојано живе. Јер Српски војник је тврдорах и мој народ је неуништив и бесмртан јер после смрти једног јунака остаје још један ратник на белом коњу чија су копита огањ живи јер он је осветник брата свог. Стога мислим да уз помоћ Божију и уз наше соколове на граници нећемо нестати и да нам спаса има.

Маја Кокић

јер је таквих Царство Божије.

ЦРКВА И САВРЕМЕНИ СВЕТ

Чувени руски теолог Хомјаков је рекао још у прошлом веку: „Ни Бог, ни Богочовек Христос, ни Његова Црква нису, у суштини, ауторитет, јер је ауторитет нешто спољашње, споља неметну-то... Они су, у ствари, унутарњи живот хришћанина уколико он живи универзалним животом љубави и јединства, који сачињавају црквени живот!“ Богочовечанско тело, Црква, је место где се грешници чисте од својих грехова и постају чланови Тела Христовог кроз свету тајну причешћа. Изнад свих зидова који деле човечанство на разне класе и расе, Црква је знак и великога братства и јединства свих људи од почетка до краја света. Она једињава све, вернике и невернике, јер је Бог пристао да се оваплоти, умре и васкрсне из љубави према целоме свету. Црква је, исто тако, и дар Светога Духа, који својим огњем и светлошћу обнавља и животвори свако створење. Света Тројица својом благадању може да претвори ледено срце у срце које памти љубављу према свима. Онај човек и оно друштво које не прихвати Христа мора да тражи замену за Њега. То су увек утопије које нуде вештачки рај. Христос је, међутим рекао: „Без мене не можете чинити ништа“. Ништа добро, наравно.

У овом веку потресних револуција, где једошлодо очајничких сукоба између народа и друштвених класа, сваки насиљник тражи оправдање за проливање крви. Хришћани који виде зрно добра у социјализму треба да знају да је то зрно узето из житнице хришћанства, а кукољ је од ћавола. Хришћани, значи, треба да покажу савременим људима да је корен свакога зла грех и да је најтежа борба на свету не борба између класа него борба између људи и демона, који наводе на грех. Св. Павле нас је упозорио да смо сви под грехом (Рим. 3, 9). Данас, нажалост, ретко се

говори о греху, а то само олакшава рад демона да разбуктају страсти и умноже грех... Љаволи се највише радују кад људи не верују да они постоје. Онда они неометано вршљају.

Треба се борити против неправде, али бестрасно и скромно. Без личне користи. Међутим, хришћански писац треба да преобрази слепу побуну наших савременика у побуну против својих личних недостатака и против робовања демонима. Потребан нам је честит, непорочан човек као праведни Јов, који уме да поднесе, невин, све нападе озлојећеног Сатане. Запажено је да је класична руска књижевност 19. века испуњена вапајем Јова. Није случајно што се у Православној Цркви, у току прве седмице Великог поста чита из Књиге Јова... Достојевски, као дете од 9 година, слушајући то читање, плакао је над страдањем праведнога Јова. И руски философи 20. века, Никола Берђајев и Лав Шестов, одболовали су старозаветни крст који је носио Јов, али Јов не виче у празно небо као грчки трагичари и као савремени егзистенцијалисти који верују у ништавило, он призива Некога који може да га чује, и када оптужује Бога он се ипак Богу обраћа као врховном Осмислиtelju људскога страдања. Праведни Јов је добио одговор на своје питање „зашто праведник страда?“ од Праведника, Богочовека Христа који је добровољно страдао, невин, за све грешнике света. Својом жртвом на Крсту Христос је осмислио страдање праведних и својим Васкрсењем ослободио их од гриже савести и пакла. Требало би да се молимо да нам Бог подигне макар једног великог хришћанског писца који би умео, после Достојевског, да претвори најпре атеизам у антитеизам, а затим антитеизам да претвори у веру праведнога Јова. Ово је један од највећих задатака савремених мисионара на пољу културе. (СОП, бр. 23).

ПЛЕСМА МОЈОЈ КРАЈИНИ

Крајина је моја друža мајти
Ја док живим о њој ћу њевати
Зато молим ја Крајину своју
Да ојросиши једну грешку моју
Што нијесам ја у њојзи био
За слободу њену се борио.

Ал' сам зато мила моја мајти
Цијело вријеме овде боравио
И за швоју млађу сесију
Ја сам се борио.

Борио се и стварао
Твоју друžu слику
а што јесиће младу
СРПСКУ РЕПУБЛИКУ

Цијело вријеме ратовао
И нишића ми није жао
ЗА СРПСКУ РЕПУБЛИКУ
Кад би живоји дао.

Ја душмане ћазим
И њихову земљу мрску
Ја најволим Крајину
И РЕПУБЛИКУ СРПСКУ.

Срби борбом и у слози
А Бог ће им срећу дати
КРАЈИНА И СРПСКА РЕПУБЛИКА
Србијом ће се звани.

Боримо се за слободу
А и Бог ће да нас брани
Ову јесму најисао је
МАРКО ЂЕСПОР - МАЈО звани.

Причао је ава Данило како неки кнез у Вавилону имаћаше ћавоиману кнег. Њен пак отац је био добар пријатељ са једним монахом који му рече: -Нико није у стању да исцјели твоју кнег изузев отшелника које је познајем. Но ако их замолиш, неће то хтјети да учине из смирења. Овако да урадиш: кад дођу на пијацу направите се као да хоћете да купите сасуде. Па кад дођу да приме новаца рећи ћемо им да се помоле и вјерујем да ће је исцјелити. Кад изађоше на пијацу нађоше једног ученика стараца како сједи и продаје своје сасуде. И узеше га заједно са котарицама, да узме тобож новац за њих. А кад уђе монах у кућу, дође ћавоимана девојка и опали му шамар. Он пак, окрену и други образ, по заповести Господњој. А ћаво измучен, завика говорећи: -О, ох, насиљем ме заповјест Исусова изгони! И оног момента се дјевојка ослободи. Када дођоше старци испричаше им шта се догодило, а они прославише Бога и рекоше: -Савсвим је природно, да гордост ћавола пада од смирења заповјести Христових.

НАЈВЕЋЕ БЛАГО

Овај свет препун је многоbroјних и разноврсних добара: већих и мањих, скупљих и јевтињијих, пролазних и трајних. И човек самим доласком на овај свет постављен је у положај да између ових добара бира оно што му се највише допада. У својој незајасијо и себичној жељи сваки би хтео да себи приграби сва добра, не остављајући ништа другима. Али како то, срећом, није могуће, не преостаје нам друго него на пронађемо и изаберемо оно што нам се чини да је највеће и најдрагоценје.

Али при овом избору људи се много међусобно разликују.

Тако, сиромах ће рећи да је највеће благо богатство, болестан - здравље, сужањ у тамници - слобода, самртник на постели - вечни живот. И тако даље.

Ако би се усвојило мишљење првога, онда би следовао закључак да су богаташи - најсрећнији људи. Али ако бисмо их о томе запитали, већина њих, ако не и сви, рекли би да су они робови свога богатства, а роб не може бити срећан. Они заиста нису срећни са својим богатством, и не треба им завидети. При одласку из овог света они су несрећнији од оних који ништа немају, јер их богатство, у које су се највише уздали, напушта и прелази у руке другога. Они се тада осете као човек који се целог свога живота држао за труо пањ над провалијом, а пањ се изненада откинуо и они лете у амбис, коме се дно не види.

Ако би мишљење болесника било тачно, онда би сваки здрав човек морао бити срећан. Али колико њих себе заиста сматра срећним и задовољним? Не чује ли се често међу њима јадиковка: „Која ми вајда од голог здравља, кад немам хлеба и друго за живот потребно!“

И слободу, за којом сужњи жуде, многи слободни људи не сматрају за највеће благо, из истих разлога као ови претходни.

Међутим, и богатство и здравље и слобода јесу добра, али не и највећа.

Највеће добро у свом свету јесте душа човекова и њен вечни живот.

До овог сазнања долази сваки човек, али тек на крају свога земаљског живота, у часу растанка са овим светом и преласка у онај загробни, о коме многи дотле није мислио, нити можда, у његово постојање веровао. Тек у оном часу, кад се пред човеком отвори завеса,

која је дотле од његових очију скривала онај духовни свет, он увиди своју заблуду да се живот не завршава смрћу, увиди ништавило овогземаљских добара, око чијег се стицања људи у овом животу толико грабе, глаже и отимају по сваку цену. Тек онда долази до сазнања да сва овогземаљска блага, како је већ рекао свети апостол Павле, заиста не вреде више од трица и блата (Филип, 3,8), и да се свак узалуд патио око њиховог стицања. Онда је сваки богаташ готов да се одрекне све своје имовине, само да би продужио овогземаљски живот. Онда увиђа тачност Господњих речи: „Каква је корист човеку ако сав свет задобије, а души својој науди? Или какав ће откуп дати човек за душу своју“ (Мат. 16, 26)?

Али он није више господар од своје имовине нити са њом више може да располаже: она га је напустила и оставила. Сва нада у имовину у тренутку се расплинула и ишчезла, а њено место заузело је очајање и страх од неизвесне области новог живота у коју прелази. Тек онда богаташ сазнаје да телесна смрт не представља крај човековог постојања, како је дотле мислио и веровао, већ капију новог, њему непознатог живота. Бесмртност, о којој дотле није мислио нити у њу веровао, сад стоји пред њиме као сушта стварност. А шта га чека у њој? Каква ће она за њега бити?

Од ових питања њега спонада страх и ужас, што се врло често одражава и на цртама лица његова, које у том тренутку верно одражавају сав ужас престрашене душе.

*

Већ је близу две хиљаде година отако је Господ објавио и отако Црква Његова проповеда да је душа човекова највеће благо на овом свету, а још има људи, нажалост хришћана, који овом највећем благу претпостављају пролазна и трулежна овогземаљска добра: богатство, славу, телесна ужињавања.

Да би људима уштедео оно последње и најгоре разочарење, Господ преко Цркве опомиње и упозорава људе да се не варају, да човек није исто што и остало бића на земљи; он је биће двојаке природе и припада двама световима: телом својим припада овом, пролазном свету, а душом - оном духовном, вечном. Велика вредност човекове душе у томе је што она од Бога и што је вечна, бесмртна. Наравно, и тело учествује у бесмртности душе.

Као биће које истовремено припада двама световима, човек на земљи, са бесмртном ду-

шом, која је слика Божја, јавља се као мали бог (Псал. 82,6).

Њему је Творац поверио земљу да управља њоме „да користи и унапређује њена добра, али пред коначном одговорношћу пред својим Творцем, коме је дужан положити рачун при напуштању овог света и преласку у онај други.

Зато сваки човек треба да буде свестан две ствари: прво, да су сва земаљска добра Божја својина, дата људима привремено да њиме користе себе и своје ближње и, друго, да ће о своме управљању овим добрима морати поднети рачун њиховом Власнику.

То јасно излази из Спаситељеве приче о талантима (Мат. 25, 24 - 30), под којима се првенствено подразумевају духовни дарови Божји људима, али у ширем смислу и сва добра дата од Бога људима на коришћење у овом животу.

Овогземаљска добра, као привремена и трулежна, у упоређењу са вечним добрима, немају за човекову душу никакву вредност, али се она дају људима да их мудром употребом претворе у вечна. То бива кад добијена добра не сматрају за своју искључиву својину већ као позајмицу Божју, па ову делу са потребитима и тиме враћају Богу Његов дар. Уствари они тиме са Божјим даровима Бога задужују, како читамо у Вечној књизи: „Господу позајмљује ко даје сиромаху, а наградиће га Господ за његово добро дело“ (Приче Солом, 19,17).

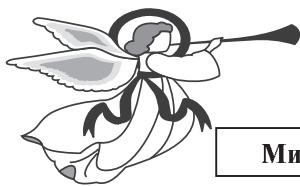
На тај начин, у светlostи Вечне књиге, живот човеков на земљи приказује се као трговина, добра или лоша. Ко добијена од Бога добра мудро искористи, њега ће Господар приликом полагања рачуна јавно похвалити: „Добро, слуго добри и верни, у малом си ми био веран, над многим ћу те поставити. Уђи у радост Господа свога“ (Мат. 25, 21). А ко добијена добра не пусти у саобраћај него их из себичности и тврдичлукава закона у себе, и на тај начин умртви капитал Господара свога, биће од Њега јавно укорен и осуђен: „...неваљалог слугу баците у крајњу таму: онде ће бити плач и шкргут зуба“ (Мат. 25, 30, 41 - 46).

На мудро искоришћавање овогземаљских добара и претварање ових у вечна добра упућује Господ људе овим речима: „Иштите најпре царства Божјега и правде Његове, а све друго додаће вам се“ (Мат. 6, 33).

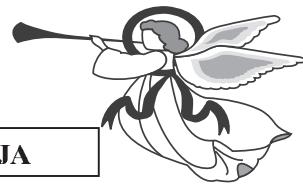
Тако је душа наша највеће благо у овом свету, а Царство Божје у оном.

Протојереј
Ж.М.МАРИНКОВИЋ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

БОРИЧКА ПАРОХИЈА

1. **Горан (Ристивоја) Бојат**
рођен 09.01.1966.
Борике
йоћинуо 21.09.1992.
Лазе код Жеће

7. **Радован (Милоша) Косорић**
рођен 19.11.1956.
Бехећи
йоћинуо 25.10.1992.
Бабљак

13. **Славко Марјановић**
рођен 17.05.1937.
Бабљак
йоћинуо 17.05.1994.
Бабљак

2. **Добро (Мила) Бојат**
рођен 25.08.1954.
Стара Гора
йоћинуо 16.11.1992.
Стара Гора

8. **Саво (Риста) Лошић**
рођен 30.10.1965.
Осово
йоћинуо 19.06.1992.
Рођашица

14. **Лазар (Благоја) Недић**
рођен 14.12.1932.
Бранковићи
йоћинуо 25.08.1992.
Пешурићи

3. **Анђелко (Риста) Бојат**
рођен 1935.
Жупановићи
умро 12.02.1992.
Жујановићи

9. **Милорад (Милиће) Лошић**
рођен 1951.
Осово
йоћинуо 19.06.1992.
Рођашица

15. **Гојко (Милорада) Оловић**
рођен 09.01.1960.
Сјеверско
йоћинуо 28.07.1992.
Сјеверско

4. **Драган (Рајка) Вучак**
рођен 07.07.1964.
Перчин
йоћинуо 26.05.1992.
Перчин

10. **Горан (Добра) Лугоња**
рођен 12.07.1964.
Сјемећ
йоћинуо 12.04.1993.
Скелани

16. **Новак (Марка) Прелин**
рођен 18.11.1967.
Жупановићи
йоћинуо 27.06.1992.
Сјемећ

5. **Стојан Вељовић**
рођен 1928.
Рудица
йоћинуо 27.07.1994.
Мислово

11. **Митар (Радивоја) Лугоња**
рођен 01.08.1945.
Осово
йоћинуо 12.04.1993.
Бољдашићи

17. **Драган (Владимира) Поповић**
рођен 09.04.1969.
Борике
йоћинуо 05.10.1992.
Старчићи

6. **Владан (Витомира) Крсмановић**
рођен 13.04.1972.
Пешурићи
йоћинуо 23.10.1992.
Старчићи

12. **Милан (Мила) Марјановић**
рођен 1956.
Бабљак
йоћинуо 19.06.1992.
Рођашица

18. **Душко (Рада) Пајин**
рођен 10.01.1960.
Мислово
йоћинуо 27.06.1992.
Сјемећ

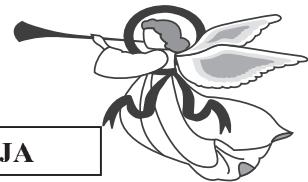
ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

БОРИЧКА ПАРОХИЈА

19. **Мирослав (Микаила) Петровић**
рођен 18.03.1964.
Агаровићи
убојину 18.03.1994.
Ст. Гора

20. **Илија (Манојла) Павловић**
рођен 01.06.1958.
Штавањ
убојину 09.07.1992.
Штавањ

21. **Момир (Мила) Павловић**
рођен 21.12.1965.
Штавањ
убојину 09.07.1992.
Штавањ

22. **Слободан (Ђубба) Рацковић**
рођен 02.03. 1942.
Обади
убојину 21.09.1992.
Лазе

23. **Средоје (Војина) Радоћић**
рођен 1960.
Жупановићи
убојину 15.03. 1993.
Кула

24. **Милан (Ристана) Ристановић**
рођен 12.04.1953.
Штавањ
убојину 09.07.1992.
Штавањ

25. **Радослав (Славка) Трифковић**
рођен 01.08.1963.
Блажујевићи
убојину 07.04.1994.
Горажде

26. **Драгољуб (Пера) Тошић**
рођен 12.01.1954.
Раздоље
убојину 05.11.1995.
Жујановићи

27. **Томислав (Манојла) Ђебић**
рођен 20.06.1956.
Милковићи
убојину 22.09.1992.
Дуб

28. **Предраг (Владимира) Џида**
рођен 24.11.1971.
Борике
убојину 21.09.1992.
Лазе

29. **Новак (Петка) Шаренац**
рођен 15.11.1940.
Сјеверско
убојину 04.05.1993.
Жеја

30. **Ненад (Ђорђана) Стојановић**
рођен 18.09.1969.
Борике
убојину 21.09.1992.
Лазе

31. **Богосав (Николе) Вељовић**
рођен 20.02.1929.
Мислово
убојину 07.07.1992.
Мислово

32. **Деливоје (Богосава) Вељовић**
рођен 11.01.1959.
Мислово
убојину 23.10.1992.
Старчићи

33. **Бранко (Ранка) Балчаковић**
рођен 03.09.1950.
Блажујевићи
убојину 06.05.1992.
Блажујевићи

34. **Стево (Угљеша) Радета**
рођен 08.05.1968.
Ливно (добровољац)
убојину 08.11.1992.
у најаду на Сјемећ

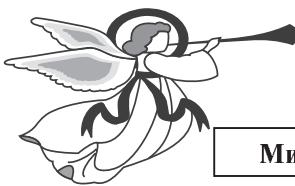

35. **Којић (Славко) Миланко**
рођен 22.05.1952.
Соколац
убојину
на Соколу

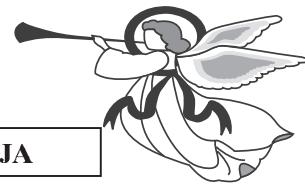

36. **Небојша (Велимира) Каностревац**
рођ. 1961. Феризовићи
убојину 27.10.1992.
Старчићи

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

БОРИЧКА ПАРОХИЈА

37. **Драга (Милан) Ђерић**
рођена 11.09.1967. Борике
погинула 06.07.1992. Рогатица

46. **Милад (Мила) Јовићић**
рођен 10.11.1950. Продола
погинуо 27.10.1992. Рогатица

55. **Драгомир (Милоша) Бојат**
рођен 02.02.1965. Ст. Гора
погинуо 05.01.1993. Ст. Гора

38. **Радомир (Риста) Стојановић**
рођен 17.04.1961. Борике
погинуо 1993. Грабавица

47. **Арсо (Витка) Миличевић**
рођен 1940. Блажујевићи
погинуо 07.05.1992. Блажујевићи

39. **Јован (Бранка) Вељовић**
рођен 15.01.1961. Мислово
погинуо 05.10.1992. Лазе

48. **Добрислав (Дојчиле) Миличевић**
рођен 18.09.1960. Блажујевићи
погинуо 19.06.1992. Рогатица

1. **Петар (Слободана) Пејовић**
рођен 1972. Горажде
погинуо 16.05.1994.
Олово

40. **Раде (Пера) Драгичевић**
рођен 09.07.1951. Мислово
погинуо 19.10.1992. Лазе

49. **Ненад (Витка) Миличевић**
рођен 23.01.1963. Блажујевићи
погинуо 19.06.1992. Рогатица

2. **Миље (Милорада) Лаковић**
рођен 1954. Бучје - Горажде
погинуо 22.05.1992.
Обрак - Горажде

41. **Новак (Милована) Ђурићић**
рођен 17.04.1957. Татиница
погинуо 07.07.1992. Татиница

50. **Миодраг (Радомира) Рацковић**
рођен 10.05.1961. Обади
погинуо 24.05.1961. Обади

3. **Петко (Риста) Нешковић**
рођен 1954. Булози
погинуо 21.09.1994.
Оглечева - Чајниче

42. **Божо (Неђа) Ђерић**
рођен 1950. Годомиље
погинуо 20.02.1993. Обреновац

51. **Радован (Милоша) Рајак**
рођен 1935. Пешурићи
погинуо 23.10.1992. Пешурићи

4. **Момир (Видоја) Марковић**
рођен 1947. Јелах - Горажде
погинуо 02.06.1995.
„Каменолом“ Усјићирача

43. **Драгомир (Љуба) Елете**
рођен 1951. Милковићи
погинуо 25.08.1992. Пешурићи

52. **Војко (Љубана) Ђебић**
рођен 21.03.1955. Милковићи
погинуо 08.10.1992. Сјемећ

5. **Славко (Рада) Вукадин**
рођен 1956. Горажде
погинуо 16.06.1995. Сјенокос

44. **Владимир (Данила) Зечевић**
рођен 1937. Бранковићи
погинуо 10.08.1992. Бранковићи

53. **Драгомир (Драга) Обреновић**
рођен 1956.
умро 07.11.1992. Соколац

6. **Недељко Нешковић**
рођен 1963. Горажде
погинуо 16.06.1995.
Сјенокос

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

ГОРАЖДАНСКА ПАРОХИЈА

7. Ранко (Сава)
Андрћ
рођен 1947.
погинуо 1992.
Крива Драга -
Горажде

13. Јован (Бошко)
Чарапић
рођен 20.01.1943.
Горажде
погинуо 20.07.1993.
Горажде

19. Радан (Стојко)
Пљеваљчић
рођен 1960. Горажде
погинуо 1994.
Врановина -
Горажде

8. Зора (Митра)
Даниловић
рођена 1939.
погинула 1994.
Горажде

14. Сретен (Славко)
Савић
рођен 15.02.1967.
Кисељак
погинуо 09.07.1994.
Нештини

20. Зоран (Милош)
Машић
рођен 19.07.1969.
Горажде
погинуо 27.08.1992.
Месићи - Рогатица

9. Милорад
(Момчило) Крезовић
рођен 15.12.1940.
Горажде
погинуо 14.09.1992.
Вишевиће - Горажде

15. Томо (Јово)
Лаковић
рођен 1939.
Горажде
погинуо 28.05.1993.
Зутићи

21. Бранко (Остоја)
Мајдов
рођен 20.07.1950.
Горажде
погинуо 14.07.1992.
Обарак - Горажде

10. Видоје (Алкесе)
Радовановић
рођен 16.04.1956.
Какањ
погинуо 22.12.1992.
Илијаш

16. Стојан (Пера)
Мутлак
рођен 08.03.1963.
Горажде
погинуо 13.06.1992.
Троврх

22. Александар
(Лазар) Матовић
рођен 18.10.1967.
Сарајево
погинуо 12.04.1993.
Скелани

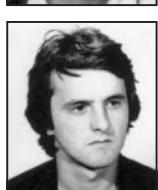
11. Добро (Љубисав)
Станишић
рођен 12.08.1939.
Рогатица
погинуо 19.04.1994.
Јелашика коса

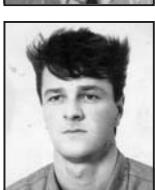
17. Јадранко
(Мирко) Ковачевић
рођен 20.02.1961.
Горажде
погинуо 27.06.1992.
Површиња - ГЖ

23. Радојка (Рајка)
Дроца
рођена 11.09.1949.
Вражалице
пог. 06.09.1992.
Вражалице

12. Мирољуб
(Тодор) Давидовић
рођен 02.07.1956.
Горажде
погинуо 11.08.1992.
Месићи

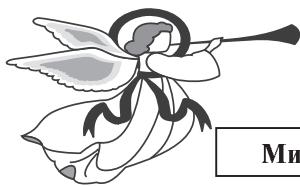
18. Радомир
(Бошко) Букарац
рођен 27.06.1964.
Илијаш
погинуо 03.05.1992.
Жеровоја - Илијаш

24. Милан (Љубо)
Шекарић
рођен 22.10.1954.
Сарајево
погинуо 17.06.1992.
Гламоч - Горажде

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

ГОРАЖДАНСКА ПАРОХИЈА

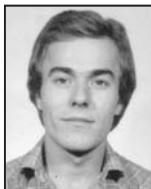
25. **Момир (Видоје) Марковић**
рођен 15.06.1947.
Горажде
йоћинуо 02.06.1995.
Гајеви - Горажде

31. **Млађен (Данило) Дроћа**
рођен 06.05.1950.
Горажде
йоћинуо 13.08.1995.
Дрвар

37. **Миле (Вула) Дракула**
рођен 13.02.1951.
Горажде
йоћинуо 14.09.1992.
Вишевиће - Горажде

26. **Саво (Момира) Керановић**
рођен 24.11.1955.
Мрачај - Бугојно
йоћинуо 01.09.1992.
Чекрчићи

32. **Зоран (Десимир) Беговић**
рођен 31.05.1971.
Горажде
йоћинуо 16.06.1995.
Сјенокос

38. **Ристо (Средоја) Андрић**
рођен 08.08.1963.
Горажде
йоћинуо 15.08.1992.
Ошићро

27. **Миодраг (Живана) Петровић**
рођен 05.07.1949.
Подомора - Горажде
йоћинуо 01.06.1992.
Гавран Стјена

33. **Будимир (Рада) Тодоровић**
рођен 17.06.1955.
Горажде
несуђао 23.08.1992.
Троврх

39. **Бојан (Остоја) Радовић**
рођен 02.12.1966.
Горажде
йоћинуо 27.06.1992.
М. Вујовића - ГЖ

28. **Радиша (Радислав) Митровић**
рођен 17.09.1958.
Горажде
йоћинуо 12.06.1992.
Зорлаци - Горажде

34. **Драгослав (Милоша) Ђоковић**
рођен 08.08.1962.
Горажде
йоћинуо 13.06.1992.
Троврх

40. **Сретен (Јаков) Радовић**
рођен 17.05.1958.
Коњевићи
йоћинуо 13.06.1993.
Градина - Горажде

29. **Предраг (Баћо) Стојановић**
рођен 03.08.1967.
Горажде
йоћинуо 13.06.1992.
Рођаћица

35. **Станко (Марко) Марковић**
рођен 09.08.1950.
Вареш
йоћинуо 04.09.1992.
Жаља - Вареи

41. **Радомир (Мића) Стојановић**
рођен 06.06.1939.
Ђаковићи
йоћинуо 07.01.1995.
Сјенокос

30. **Биљана (Милорад) Раковић**
рођена 03.10.1962.
Горажде
йоћинула 27.08.1992.
Кукавиће

36. **Жарко (Милош) Вуковић**
рођен 08.11.1961.
Горажде
йоћинуо 19.06.1992.
Добриња - Сарајево

42. **Драгољуб (Алекса) Јасица**
рођен 26.10.1936.
Сарајево
йоћинуо 13.01.1995.
Касиндо - Сарајево

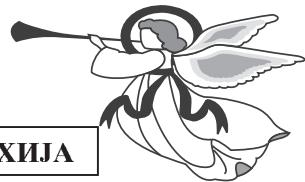
ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

ГОРАЖДАНСКА ПАРОХИЈА

43. **Мирослав (Средоје) Видаковић**
рођен 18.11.1972.
Фоча
погинуо 16.06.1995.
Сјенокос - Горажде

44. **Ненад (Јована) Вукасовић**
рођен 10.02.1962.
Сарајево
погинуо 03.07.1995.
Подлужови-Илијаш

45. **Миленко (Сава) Вукадин**
рођен 11.01.1950.
Горажде
погинуо 15.05.1993.
Паљика - Рогатица

46. **Ранко(Милована) Гавриловић**
рођен 01.01.1957.
Горажде
нестао 20.08.1992.
Јабучко седло

47. **Момчило (Ми-ливоје) Комленовић**
рођен 16.08.1967.
Горажде
погинуо 16.06.1995.
Сјенокос

48. **Момир (Остоја) Кокошар**
рођен 04.10.1952.
Горажде
погинуо 20.07.1995.
Жеја

49. **Новица (Ристо) Јагодић**
рођен 02.04.1940.
Горажде
погинуо 27.08.1992.
Кукавице - Рогатица

50. **Владан (Момира) Марковић**
рођен 12.09.1970.
Горажде
погинуо 23.07.1992.
Гнила - Месићи

51. **Неђо (Остоја) Гладанац**
рођен 1922.
Црни Врх
погинуо 26.06.1992.
Месићи

52. **Бранко (Арко) Ђоковић**
рођен 13.06.1962.
Горажде
погинуо 14.07.1992.
Обарак - Горажде

53. **Урош (Николе) Ђоковић**
рођен 09.06.1966.
Горажде
погинуо 01.06.1992.
Биљин - Горажде

54. **Мирољуб (Недељко) Бурашиновић**
рођен 03.06.1959.
Сарајево
нестао 08.06.1992.
Жуч

55. **Жељко (Властимира) Станишић**
рођен 1956. Горажде
умро од последица рањавања
15.06.1992.

56. **Здравко (Пера) Матовић**
рођен 1951. Горажде
погинуо 27.08.1992.
Горњи Месићи

57. **Дражен (Николе) Ренек**
рођен 1972. Горажде
погинуо 27.08.1992.
Горњи Месићи

58. **Миросав (Данила) Штавњак**
рођен 1941. Горажде
погинуо 27.08.1992. Кукавице

59. **Миленко (Сава) Вукадин**
рођен 1950. Горажде
погинуо 15.03.1993. Клисуре

60. **Миломир (Мијата) Пљевљанић**
рођен 1951. Колибе - Горажде
погинуо 16.06.1993.
Градина - Горажде

61. **Зоран (Милоша) Машин**
рођен 1966. Горажде
погинуо 27.08.1992. Месићи

62. **Добро (Љубисава) Станишић**
/мајор ВРС/
рођен 1939. Врбалице
погинуо 19.04.1994.
Радићи - Горажде

63. **Никола (Добра) Станишић**
рођен 1971. Горажде
погинуо 03.07.1992. Горажде

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПРИЧА БОРЦА

Рат је стварност нашег времена и свијета. То је наш Патријарх Павле рекао не-још на почетку овог рата. Рат је почeo још на небу. Архангел Михаило је забацио Сатану и његове следбенике као отпаднике од Бога. Дакле, постоји један рат Сатана против Бога. Ратови су наговјештавани пророштвом Христовим у Новом Завјету: „Чујете ратове и гласове о њима. Немојте се уплашити јер то још није крај.“

Код нас, на овој Балканској ватрометини заиста нема периода без рата. Било објављеног или необјављеног, јавног или тајног, директног физичког или још горе духовног односно психолошког рата.

Овај рат (1992-1995) најгорије од свих могућих ратова. Њега су започеле исте Сатанске силе које су започињале и остале ратове. А нама Србима је остало да се увијек бранимо и боримо против зла. Многи се питају тек сада: да ли је било могуће избjeћи рат? Ја бих одмах одговорио: Не! Овај рат није било могуће избjeћи јер да он није сада почeo, почeo би за десет, педесет или стотину година ако хоћете. А ево зашто није било могуће избjeћи овај рат. Прво, у овом рату смо се борили против истог непријатеља против кога су се борили и наши дједови и прадједови и остали преци од Косова па на овамо. Дру-

го, тај непријатељ, са којима смо живјели заједно у једном дјелу наше историје увијек нам је радио о глави и забадао нож у леђа кад смо се најмање надали. Збогтога су готово све наше генерације биле осуђене да се боре против тог непријатеља. Ми не поричемо да је ово био и наш рат, и да смо га водили, али смо несумњиво водили одбрамбени рат. Рат је зло када је освајачко нападачки, рат је нужда и невоља, драма и невоља када је одбрамбени. Ипак,

ради оне пале браће који су се јуначки борили за правду Божију - Крст Часни и Слободу златну рећи ћу да је ово био само јуначки рат што се Републике Српске тиче. То нас свију опомиње да без жртве, без истинске самојртвеноности нема никоме напретка. Народи и људи који нису спремни на жртву губе своје људско достојанство и осуђени су да нестану. Ми смо у овом рату часно се бори

ли и изборили за нашу српску државу. Одолијевши нападима наших вијековних непријатеља и њиховим страним помагачима. Они који су нас издали из страха или из интереса образ су свој ојрнили пред Богом и народом. Сви они ће се помињати по злу као и Вук Бранковић и сви други који су у пресудним тренуцима издали свој народ и слично Јуди продали душу за тридесет сребрника. Велико распеће и страдање нам и даље пријети али не смијемо клонути духом, јер овај рат још увијек није сасвим завршен. Наши душпмани чекају опет прву прилику да нас нападну. Остаје нам као нада и утјеха велика истина да Бога има и вјечног памћења, и знамо да ће на Страшном и свеоштим суду засијати правда и истина Божија.

Вардиишће, маја Г. Г. 1997.
Павле Јовићић

ПАСТИР

Када је свети Јерма чуо од Ангела-Пастира дванаест заповести за духовни живот човека он је рекао Ангелу: „Дивна су та правила, али постоји ли такав човек који би могао да их изврши у пракси“ На то му је Ангео одговорио: „Прими та правила у простоти срца, без размишљања и нећеш наилазити на тешкоће да их оствариш. Али чим почнеш у своме уму да измишљаш питања и потпитања доћи ће кришом ћаво и разводнић твоју одлучност и срце твоје постаће слабо и неспособно да напредује у добру... Ко увек има Бога у срцу свом њему је лако да испуни све заповести Божје.“

На то је свети Јерма приметио: „Зар уопште постоји човек који не моли од Бога помоћ да би испунио Његове заповести? Али ћаво је моћан... Он искушава слуге Божје и држи их у својој власти“. „Не није тако - одговорио је Ангео, - ћаво нема никакве власти над слугама Божјим. Они који верују у Бога из дубине срца, њих ћаво може да искушава али не може да влада над њима. Бори се мужевно против њега и он ће побеђи од тебе“.

Свети Јерма је упитао Ангела: „Да ли ми који немамо на Земљи већнога града али морамо да поседујемо неко имење, шта да радимо с тим имењем?“. „Дели вишкове сиротима. Њихове руке јесу вечне банке и што њима даш уложи си за најбољу камату... Али уздржавај се од многих брига и прокомерних послова, јер обузет сујетом и трчањем заборавићеш Бога и богоугодна дела. Старај се, пре свега, да испуниш заповести Божије... Када постиши, моли се више него обично и избегавај сваку неправду и зле жеље. А суму новца коју си трошио на исхрану, сада за време поста, раздели удовици, сирочету или пројаку“.

Има отпадника који су се удаљили од Бога и толико су дреки да Га јавно хуле и изливajuју своју злобу на служитеље Његове. Такви обично умиру духом и тешко да се икада покажу, мада се и њима даје прилика да умилостиве Бога и да им Он оправсти.

Постоје и лицемери који сеју око себе штетно учење. И они треба да се пожуре с појањањем, пре него што се врата не затворе.

Постоје и такви људи који греше више из малодушића него намерно, и за такве људе покајање није тешко. Али и они треба да се пожуре, јер и мали грех, ако се укорени, тешко је очистити.

Они који верују у простоти срца и ревнују о врлинама, а живе у миру са свима, увек су спремни да свакоме чине добро, то су истинска чеда Божја. Бог, видећи њихову простоту и дечију душу, благосиља их и помаже им у сваком послу“.

То су биле поуке које је Ангел-Пастир дао светом Јерми, које је овај и записао ради назидања будућих поколења.

„Ж. М. П.“

У ИЗДАЊУ МАНАСТИРА ТРЕСИЈЕ ИЗАШЛА ЈЕ КЊИГА СТАРАЦ САМПСОН

Мило моје дете,

Све више и више желим да ти покажем себе, да би видела и осетила да сам твој духовник. Ипак, ти ме још увек мало познајеш. Али, упознаћеш ме. Није случајно то што су ме затворили као веома верног ученика Светог Теофана Затворника.

Жеља ми је да у твој броји ставим што више богатства која нико не може укради, нити до њега доћи. Моја је жеља да ти то пружим,

предам, да би била богата несагледивим, огромним богатством.

Већ си узнемирила због страшног дана када ћеш изаћи пред Господа, због ужаса митарства, због одговора које ћеш морати да даш за све што је било у твом животу. Али ово ти кажем да запамтиш:

Бој се само да будеш несабрана, расејана, разна, узнемирина, неозбиљна.

Бој се ретког причешћивања (обавезно бар осам пута годишње).

Бој се непримења за исповест и не задовољавај се заједничком исповешћу, која је неправилна и није света тајна.

Бој се да не останеш без онога што је најдражја деласност живота, што је радост и потреба - без молитве.

Бој се тога да се молиш механичким читањем уместо умом и срцем.

Бој се да не занемариш свакодневно записивање укора савести; имај потребу за тим као што имаш потребу да умиваши лице, переш руке, да се чешљаш.

Бој се да се жалиши људима на здравље, на недаће, на оно што се десило на послу, и да не пренебрегаваш оно што су рекли свети оци и угодници Божији и оно што ти је наредио твој духовник. Ни о коме никада ништа лоше не говори, не говори зло, не осуђуј, не суди.

Бој се да не изгубиш радосну мисао да је живот без веочности апсурд, лаж, обмана, глупост; да случајно не поверијеш да је Христос мит, бајка, творевина нечије маште, већ да знаш да је Он једини смисао живота.

Према томе, Богомати је жива, види нас и чује и дата нам је као заступница. А хиљаде угодника Божијих су наши живи помоћници.

Бог ти је дао духовника који ти је показао и говорио, и још увек ти говори и показује како да чуваш своју савест, како да пазиш на њу како да записујеш укоре савести и све износиш пред њега, чак и све оно што је срамно и непријатно говорити, јер је глупо то прећутати.

Заволи да читаши Свемилостиву како би се она усадила у твоје срце и ум. То ће бити бич против зла и страсти. То ће бити озарење ума. Говори само овако: *Свемилостива Владичица моја Пресвета Госпођо, Свепречиста Ђево, Блаженост Марко, Мајко Божија, не гњуши се мене, не одбачи ме, не осићави ме, Госпођо.*

Тако величаше и поштовање Мајке Божије ће смирити срце, изменити га, неће му дати да буде лакомислено. Текст молитве изговарај правилно не мењајући ништа, јер је освећена величим подвизима преподобног Серафима Саровског.

Молитва треба да буде пажљива, спора, умилна и покајна. Треба да донесе помиловање и смирење срца иљубав као венац добродеја. Моли се без журбe, истрајно. Испуњавање обреда без праве молитве која се врши умом, пажњом, разумевањем, покајањем, без спознавања својих рана, грешака, преступа и страсти, је пут празног живота, пут световни, неспаситељни.

Монашки живот у делима, речима помислима мора се водити без учешћа чула и осећаја. Ако није тако он неће бити монашки а камо-ли анђeosки.

ИЗ ХРОНИКЕ ПРОШЛОСТИ

СТРАДАЊЕ ЦРКВЕ У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ ЗА ВРИЈЕМЕ ТУРСКЕ УПРАВЕ

Пријема
Маријана Бузанчић
Сарајево

Посланик бос. херцеговачких Срба при патријаршиској скupштини у Цариграду, велики родољуб ГАВРО ВУЧКОВИЋ, написао је у својој брошури „Ропство у слободи или огледало правде у Босни“ 2 свеска (Нови Сад, Срп. народна задржана штампарница 1872) у свом одговору владици Дионисију сљедиће: „Не зnam право казати, који је владика у истом Сарајеву био затворен због неког дуга, да ли Амвросије или Венијамин? Од њих двојице зnam да је један. И Јосиф, владика херцеговачких клеаоча је у Травнику на губилишту да га посјеку. Агатангел, зворнички митрополит био је неправедно претпостављен из своје епархије. Овај је заиста био поштен човјек и добар архијереј. Камо среће да се све грчке владике угледају на Агатангела.“

Сад ћу да споменем још неке свештене лица, која су страдала и мученичку смрт настали, а то су све сами Срби из Босне били. Ако и нијесу били митроносци, ипак су били поштени и часни свештеници.

Неофит, калуђер у Гомијоници (манастиру у Бањиој Луци) је мучен и објешен. Поп Филип Зорић, објешен је код Кулен-Вакуфа. Објесио га је Мехмед, бишчански паша.

Поп Јосиф из Тешња био је посјечен у Травнику и у најужаснијим мукама је умро. Затим, Порфије, поп Дамјан, поп Стеван, сва тројица су била убијена и у јаму (у угру) више Бања Луке бачена.

Овоје права истина, а ако Дионисије не вјерује нека иде, па нека распита и ја сам увјерен да ће се нездадољан и уђећен вратити кући.

Ја питам Дионисија где су ова сљедећа лица:

Поп Дико из Бјелине, поп Димитрије из Бјелине, поп Перо из Бјелине; поп Павле из Посавине, поп Аћим из Посавине, прото Сте-

ван из Посавине; поп Јовићић из Крајине, поп Џвијо Зорић из Крајине, синђел Т. Кристо из Крајине, поп С. Качавенда из Крајине, Гаврил Качавенда из Крајине, поп Перо Кецман из Крајине, поп Дико Кецман из Крајине, игуман Дионисије Вучковић из Крајине, прото Василије Башић из Крајине; поп Стеван Карапановић, поп Турађ Карапановић из Крајине, Пахомије, игуман манастира Свете Тројице из Таслиће (Пљевља), поп Илија Поповић из Лопижа (Сјеница), архимандрит Серафим Перовић из манастира Житомислића у Херцеговини. Леонтије Радуловић из Мостара био је служитељ мостарске цркве и народа.

Ова су мураћа и пријатељи сви готово познати. Ако они и нијесу били босанске фењерије, били су поштени, ваљани и честити народни људи.

Страдали су разним мукама; неки су у синцирима ишли пјешке у Цариград, неки су окованi у букачије на заточење послати, а неки морадоше своју миру отаџбину оставити због тешког зулума својих непријатеља и у бјекству спаса тражити.

Гавро Вучковић пита владику Дионисија (Љубомира Босанчића) где су отац Теофило професор сарајевских школа и отац Филарет Петровић, учитељ и приповједник сарајевских школа, а затим напомиње: „Ово су до сада била све свештена лица, која су исто тако страдала од владике и Турака, као свештена лица. Њих непрестано прећеरавају из својих сједишта и по тамницама мученички умиру. Не зна се и не може се знати прави број тих мученика, јер је тако велики да их не може човјек све знати. Та-кva убојства у Босни и Херцеговини скоро сваки дан бивају, тако да човјек није сигуран својом главом, и не може бити да ће код куће смркнути и ујутро осванути.“

Овај одломак из књиге Гавре Вучковића је са разлогом јер се националне жртве заборављају и што је његова књига данас књижевни паритет.

ЖЕЉКОВ ГОЛУБ ГРИВАШ

„У Србији се исто-
рија не учи из књига,
већ као занат.

Нигде као у тој зе-
мљи нема толико до-
брих ћака, и диплома
које нема ко да подиг-
не...“

На виткој јели ис-
пред куће Драгослава
Јевђовића у селу Кр-
вавци код Ужица гне-
зди се голуб гриваш,
који надлеће руже и баштански сточић у дво-
ришту.

За сточићем седи баба Емилија, треби
руже, пакује колаче у тањир, спрема се за
гробље. Деда Драгослав пали цигару са већ
догореле и свраћа пролазнике на ракију, да
их почасти, а има и рашта, јер његов унук
Жељко Сарван је посмртно одликован Ме-
даљом за храброст.

Жељко Сарван је рођен 1973. године и
био ко сви други дечаци, синови и унуци, а
онда је дошао рат... Рат га је затекао у Са-
рајеву, где је учио средњу војну школу, хтео је да буде официр. Као и многи мла-
дићи оставио је књиге и отишао кући, да
се јави деди и мајци, да им саопшти своју
одлуку, која гласи: рат се практично изу-
чава. Хтео је да иде у Вуковар, и отишао
би да није било мајчиних суза које су га
вратиле у Сарајево. Неколико дана је ли-
стасао књиге, покушавао да у њима нађе об-
јашњења и одговоре, пошто их није на-
шао отишао је у Вишеград и пријавио се у
добрovoљце. Деди је поручио: Деда ја сам
на Дрини, овде се брани Србија. Ја сам
стигао, ти кад стигнем шајде. Било је то
првог јуна 1992. године. У то време момци
из Крвавца су ишли на игранке, певали
покрај гробља, живели и задиркивали
смрт. Голуб гриваш је правио своје гне-
здо, а тамо на Дрини...

За Жељка Сарвана је почињала нова
„школска година“ у којој није било предава-
ња и испитивања, све је било практично. На
крају првог тромесечја Жељко Сарван је у
Власину уместо одговора на питање, шта је
то слобода, положио свој живот. Крајем про-

шлог месеца јула, мајор Миленко Јевђевић,
командант Вишеградског гарнизона, је у Кр-
вавцима деди Драгославу Јевђовићу уручио
Жељково посмртно одликовање Медаљу за
заслуге за народ, којом га је одликовала Реп-
ублика Српска. Деди и баби су се очи испу-
ниле сузама, туга и понос су текле њиховим
лицима. А са умрлице на вратима куће све је
посматрала Жељкова мајка Миломирка која
је у јануару 1993. године трагично напустила
овај свет. Она није могла да гледа како снег
прекрива гроб њеног сина јединца и на огла-
сним таблама у Ужичком крају освију нове
умрлице. Деда Драгослав и његова супруга
Емилија нису могли ништа да учине осим да

јадикују, рат им је узео једну ћерку и једног
унука. Сада верују да су те смрти донеле ма-
кар мало среће неким синовима и мајкама са
оне и ове стране Дрине.

Дани поново противу, ћинђува се Дри-
на, певају момци око Вишеграда и у Кр-
вавцима легу се голубови у свим српским
земљама. А уместо свега на зиду Жељко-
ве собе стоји његово одликовање, Меда-
ља заслуга за народ, урамљена његовом
младошћу и обасјана пламеном мајке.
Они што испијају ракију у част Жељка
Сарвана, кажу: наш Жељко. Слава му!

Слободан Ристићовић

НЕКРОЛОГ

ОЛИВЕРА ВЕСНИЋ

рођена је у Чајетини 18. марта 1941. године
од оца Ратка Секулића и мајке Олге.

Имала је живот испуњен смерношћу. Уме-
ла је да воли и да своју љубав подели са дру-
гима. Праштала је и гасила мржњу још ве-
ћом љубављу. Њен живот био је пропраћен
тихом алијаком вером у Бога. И у најтежим
тренуцима њен осмјех је уносио мир и спо-
којество, а сама је носила своје тешко бреме
никога не оптерећујући.

Упокојила се 10. јула после краће болести у
Ужицу у својој 56-ој години.

Бог душу да јој прости.

Хаџи Милоши
ВИДАКОВИЋ

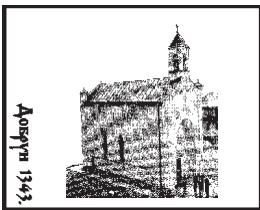
ПРИЛОЖНИЦИ ЛИСТА „ДАБАР“

Мира Васиљевић
из Чајнича
50ДЕМ

Бранислава Бранисављевић
из Београда
100 Дин

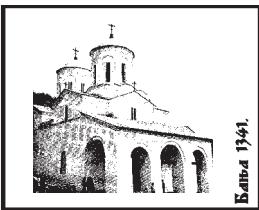
Црква у Блацама
Прелово
100ДЕМ

Хвала

ДИВОВИШКИ И НФОРМАТОР

Број 7

ПОСЈЕТА ПАТРИЈАРХА СРПСКОГ Г. ПАВЛА РУДОМ

ПОЗДРАВНИ ГОВОР О. САВА

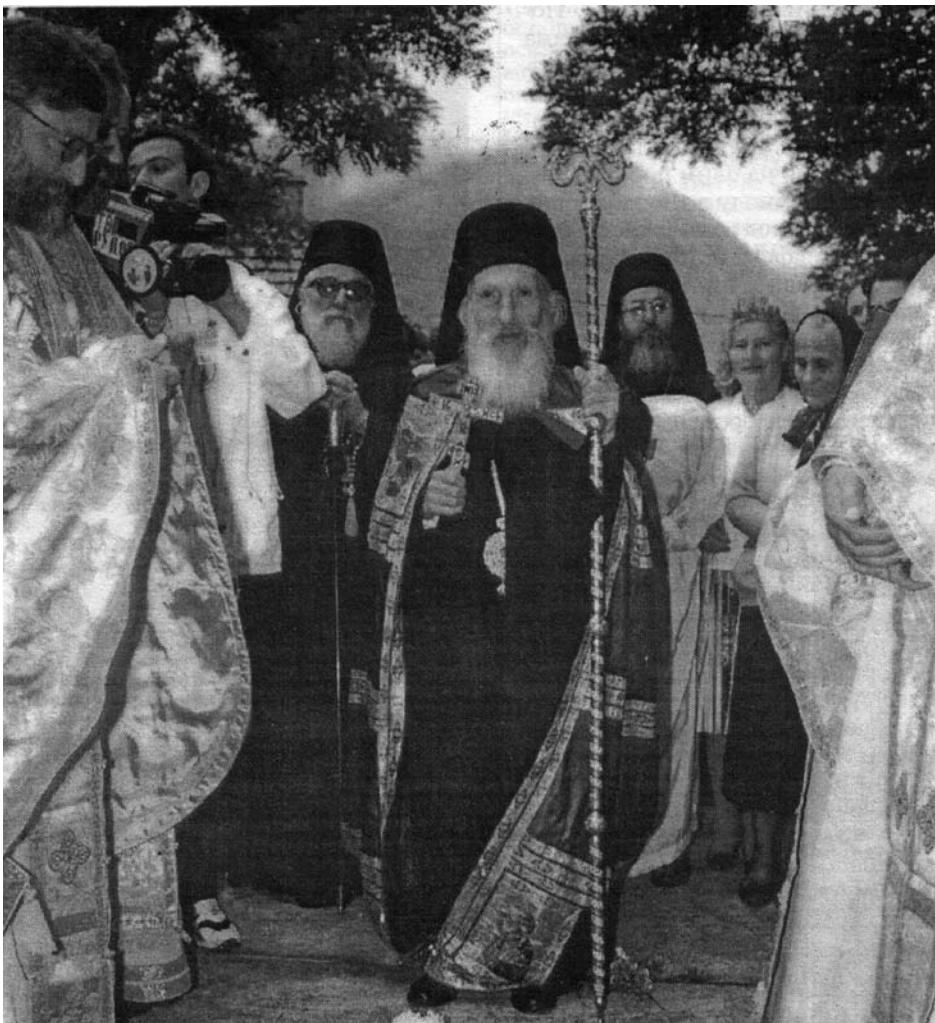
ВАША СВЕТОСТИ

Дозволите ми да Вас овог радосног јутра у име Црквене општине, у име благочестивог и христољубивог народа руђанског краја, у име свештенства и лично, поздравим и зажелим

Вам добродошлицу и пријатан боравак међу нама.

Велика је част и радост сваког до маћина да о својој Крсној слави има узвишене и угледне госте. Ми данас Ваши Светости почаствованы смо Вашом Високом посјетом. Ви нам до лазите у име Господње, долазите нам као духовни предводитељ цјелокуп-

Бачка Паланка 1341

ног рода Српског, духовни отац да обиђе дјецу своју. Свима нама Ваша Светости који и најмање пратимо живот и стање у Српском народу и Цркви, добро су познати напори Ваше светости на бризи и очувању Српске душе, части и образа нашег народа пред Богом и светом. И у овим за наш народ тешким и смутним временима Ваше Молитве, Ваши вапаји, Ваши савети и поуке пристајали су као мелем на живу рану и уливали наду и охрабрење на боље и сретније дане.

Ваша Светости народ овог краја одувек је живео у веома скромним материјалним могућностима. Положај, пасивност, а и свима нама несхватљива запостављеност оставили су овај крај материјално неразвијеним, али је народ својим самопрегорним трудом и радом опстао и живио на овим просторима. У духовном смислу по Божијем промислу овај народ имао је срећу да се духовно напаја на источницима вјере и светосавља: Милешеви, Бањи, Св. Тројици, Доброну и Чајничу. Духовни зраци ових светиња обасјавали су облагорођавали душу овог народа, па је он увијек у свакој прилици, времену и невремену остао Боголубив и човеколубив. Чувао је своју веру, у њој налазио циљ и смисао живота, да опстоји и сачува Српско име и духовне корјене.

Ваша данашња посјета Ваша Светости за све нас је духовно и морално охрабрење да наставимо ићи путем својих часних предака. Она је улијевање уља у кандила наше вјере да истрајемо у напорима свакодневног живота, па Вас синовски молимо да нас благословите својим светим благословом, а ми Вам Ваша духовна дјеца, желимо крепку старост, добро здравље, да нам још много љета управљате духовним бродом Српског народа, на општу радост и задовољство цјелокупног рода Српског.

Долгодијствујте Ваша Светости на многа љета.

Рудо у прошлој 1996. години низом значајних културних, духовних, музичких и спортских манифестација прославило је стогодишњи јубилеј свог постојања. У октобру мјесецу 1896. године под разбјеђелим мутним вавловима Лима нестало је стара касаба Рудо. Становништво из непосредне опасности склонило се на околне брежуљке, а потом се раселило по околним већим мјестима. Највише се иселило у Нову Варош и Санџак.

Аустроугарска земаљска влада одлучила је у Сарајеву да се на брежуљцима са десне стране Лима подигне ново насеље Рудо. У ту сврху влада је послала свог високог чиновника који је изградио и први урбанистички план. Овом елементарном катастрофом дошло је до пројемена и на духовном административном плану.

тог одбора био је учитељ Манојло Илић. Црква је грађена искључиво добровољним прилозима скupљаним по читавој околини. Немари цркве били су врсни мајстори из Далматије, дрвени дио иконостаса израдио је Драгомир Стикић из Штрабаца, а иконе су рађене у познатој радионици „Ивковић“ у Новом Саду. Црква је довршена 1912. године и на Петровдан освећена од стране Митрополита дабробосанског Г. Евгенија Летиће. Од тада па до данашњег дана вољом Божијом служи Богу и Српском роду. У смутним и ратним временима никада није била оштећивана, а увијек је бригом народа и свештеника брижно одржавана. У последњих десетак година црква је генерално споља и изнутра реновирана са набавком новог инвентара и црквених утвара.

До тада је Рудо са својом црквом брвнаром подпадала под управу Захумско-херцеговачке епархије, а од поплаве припало је Дабробосанској митрополији. Црква Св. пророка Илије саграђена је само десетак година пре поплаве и била је снабдјевена инвентаром и црквеним утварима дар земаљске владе и барона Николајевића. У поплави је тешко оштећена, тако да се у њој није могло више служити.

Наставајањем новог насеља на десној обали Лима показала се потреба за подизањем нове цркве. Високи преставник Земаљске владе додјелио је православним око два хектара државне земље за изградњу цркве и црквене куће. Црквена кућа изграђена је око 1905. године о трошку Земаљске владе, као и у многим другим мјестима у Босни. Српски народ после Берлинског конгреса и Невесињског устанка национално и духовно пробуђен почeo је да врши припреме за подизање цркве. Припреме су трајале све до 1908. године када је формиран одбор за подизање цркве на челу са тадашњим свештеником Данијлом Шиљком. Предсједник

Поводом стогодишњег јубилеја Одбор за прославу састављен од политичких, црквених, привредних и културних радника на својј конститутивној сједници доније одлуку да за централни дан прославе Петровдан поред надлежног архијереја позове Његову Светост патријарха српског Г. Павла. Одређена је делегација састављена од преставника Општине и свештеника да заједно са Г. Митрополитом појети Патријарха и уручи му позив. Патријарх зајуби за Рудо и његов велики допринос духовном животу у Српској цркви, позив је прихватио, али због изненадних обавеза до реализације појетце није дошло, већ је појета одложена за следећу годину. Хвала Господу Богу и неисказаном самопрегору Његове Светости на општу радост цјелокупног краја, свештениства и народа. Његова Светост удостојио нас је и почастовао својом високом појетом. Ма да је појета била сјенком политичких и економских невоља, ипак је изазвала велику радост народа читавог руђанског краја и шире околине, а медијски је пропраћена и објављена у цјелокупном Српском народу.

Сама свечаност протекла је по ојачени многим у скромним али достојанственим границима. Већ од раних јутарњих сати народ из ближе и даље околине почео је да пристиже да би дочекали и полуљубили Крст и десницу свог Патријарха. Док се народ окупљао вршеће су последње припреме за дочек, делегација састављена од Општинског руководства, пароха Ј. Јуријанског парохије протојереја - ставорфора Новице Јањића, преставника привредног, политичког и културног живота Рудог, пошли су до Бродара да ту дочекају Његову Светост, Г. Митрополита, преставнике руководства Републике Српске и остale госте, да им пожеле добро дошлину и донарате до цркве где ће се одржати свечаност. На самом мосту преко Дрине предсједник општине г. Вајслав Топаловић поздравио је Његову Светост и све присутне и подсјетио их да се налазе на мјесту где су се водиле крваве огорчене борбе за спас Српског народа и замолио његову Светост да својим благословом благослови територију Општине Рудо у чијој се непосредној близини налазе. Колона са тридесетак аутомобила наставила је пут према Рудом, крећући се кањоном Лима кроз тунел и веома интересантне пејзаже. За то време звона са црквеног звоника непрестано су објављивала долазак високих гостију, а народ заједно са обученим у свечаним одеждама свештенством у шапалиру радосно и весело очекује драге госте. После десетак минута вожње свечана колона аутомобила пристаје пред капијом Црквене порте. Патријарховом аутомобилу прилази старешина храма протојереј Саво Брадоњић, пожелевши му добродошлину, предао Крст, а потом одржао поздравни говор изразивши своју радост, радост присутног свештениства и целокупног народа овог краја, што у својој средини можемо поздравити Патријарха српског, духовног оца, молитеља пред Богом, чувара за душу, част и образ рада нашег.

Свечана литијска поворка састављена од дјепе са стихарима и чиракцима, црквеним бар-

јацима, свештенством и монаштвом, Патријархом обученим у свечану манџију у пратњи Његовог Високопреосвештенства митрополита Г. Николаја, епископа далматинског Г. Лонгинија кренула је према храму. Народ се тискао и сви су жељели да пођуће десницу свог духовног путеводитеља. У храму је обављено облачење архијереја, а потом иста поворка се упутила према специјално направљеном подијуму за богослужење да би сви присутни могли видети и пратити ток богослужења. Богослужење које је служио Његова Светост, митрополит Г. Николај, епископ далматински Лонгин, днао је свештеник, два ђакона одвијао се тико, молитвено и свечано. Благољепију богослужења доприњели су хор Српског џевачког друштва „Слога“ из Старе цркве у Сарајеву којима је ово после свих оних страхота доживљених у току рата било право духовно ваканснуће.

У току св. Литургије Његова Светост уручио је одлуковање Светог архијерејског синода СПЦ напрсне Крстове, на предлог Његовог Високопреосвештенства митрополита дабробосанског Г. Николаја двојици протојереја: Милораду Новаковићу пароху рогатичком и Саву Брадоњићу - пароху Груђанске парохије.

На крају св. Литургије обављена је тројкратна литија око св. храма са читањем св. Јеванђеља, а потом је Његова Светост са својим домаћинима, преставницима Републике и Општине пререзао Крсни колач и честитao Крсну славу Црквеној општини, Општини Рудо, станици Српске демократске странке и свим присутним. Његово Високопреосвештенство митрополит Г. Николај у својству домаћина бијарим речима обратио се Његовој Светости, општинском и државном руководству и

присутном народу захвалио се и заблагодарио Његовој Светости на труду и указању части, на молитвама и бризи за Српски народ и замолио га да овај присутни народ поучи и благослови, како народ - тако и руководство Републике Српске и Општине. Његова Светост на Њему својствен начин својим очинским гласом и саветом обратио се присутним изразио радост што је међу нама и замолио да истрајемо на путу Божијем, да чувамо поруке св. Саве и својих предака и да се на том путу никог не бојимо се Бога. Потом се присутним обратио предсједник владе Републике Српске г. Гојко Кличковић честито ово духовно славље, позвао народ на слогу с надом да ће се новонастала ситуација створена уставном кризом ускоро превazići.

После физички заморног, али за душу окрепљујућег дана Његова Светост, Г. Митрополит, преставници владе, свештенство и остале гости пошли су код свештеника на освежење, а затим у хотел за трпезу љубави, коју су заједнички припремили скупштина општине, Црквена општина, привредни субјекти и коло српских сестара. У току ручка Његовој Светости уручена је икона св. ап. Петра и Павла у дуборезу рад проф. Душка Зуровца. Убрзо Његова Светост у пратњи свог главног домаћина Његовог Високопреосвештенства г. Николаја напустио је Рудо видно задовољан што је и овај дан проведен у славу Божију, у славу св. апостола, а на духовну корист свога рода.

О Петровдану 1997. године

Протојереј-ставрофор
Саво Брадоњић

ОСВЕЂЕН ХРАМ СВЕТЕ ТРОЈИЦЕ У БЛАЦАМА

Ако погледамо у духовну разгледницу Вишеграда, која треба да изађе из штампе, видећемо душу и огледало народа који живи на овим просторима. У средини разгледнице доминира средњовековни манастир у Добруну који је захваљујућим мудро одлуци Господина Митрополита Николаја обновљен и васпостављен. Он полако или сигурно постаје духовно стециште и од овогемаљског живота одмаралиште за многе вишеграђане па и даље.

Около на разгледници стоје четири медаљона, мала али тако значајна храма, који сведоче не о себи него о онима који су их градили и чували. Светиња на Мегдану у вишеграду сведочио нашим прајевима за време окупације под Аустроугарима. Нитада није било лако, али је Србин постојан и онда када се чини да од њега нема баш ништа. Остало три храма на разгледници сведоче о нама и ако Бог да они ће остати и причати нашим поколењима каквимо ми били и шта смо радили у своје време. Вардиште, Вишеградска Бања и Блаце су израз бунта и договоравање искре на фитилу кадионом који је по допуштењу Господа могао бити угашен.

Није се десило најгоре, Србин је 1989. године застао, погледао иза себе, пред собом и у себе и коначно се нашао после пе-

десетогодишњег лутања по земљи недијији. Лутање га јесте осакатило, очињи вид је ослабио, ум бистри се помутио, слух малаксао, душа оронула у греху и незнанју... Црни Дејтонски потписи су плод и највиши скок горе описаног Србина.

30. септембра 1989. год. када су Господин Стево Божић и почивши хачи Миладин Андрић закопали темеље нове светиње у Блацима нисмо сви били у строју, зато смо се окупили сви (наравно без наших јунака који животе положише за веру и отаџбину) на дан освећења. Рат је био препрека да блачанска богомоља не буде освећена пуних пет година.

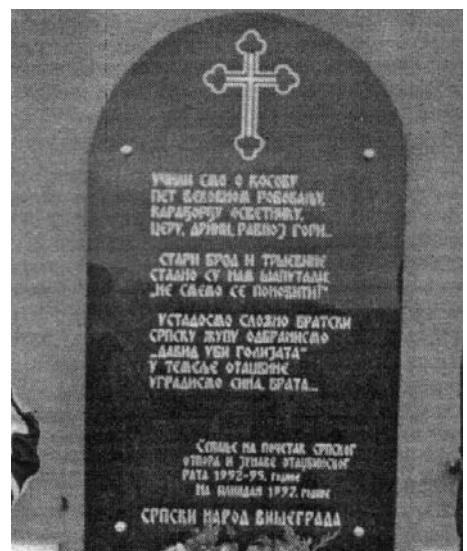
Илиндан и недеља по Илиндану (3. август 1997. г.) су дани за памћење и историјски тренутак за подручје вишеградске Жупе. Жупа је плодна, лепа, пространа али се у њој ништа није одавно збивало што би требало забележити за поколења. Пре рата брујали су камиони пуни обловине из Бабине Горе, за собом остављали пустоши и прашину, а рат који је доносио нешто сузе и чемерни живот.

На Илиндан после подне окупило се мноштво народа, ратне сирочади и високих гостију да се сетимо оних дана када смо крипомишили Заовине донети ћебању за одбрану вере и имена, јер неприја-

тель се толико осилио да другог излаза није било. Неко нам је дао примедбу зашто такав скуп код цркве, а ми смо му имали неколико одговора на ово питање. То чинимо јер смо код ове светиње на Покров 1990. год. јавно рекли непријатељу ми ћемо бранити своје, на то нас и вера свето-савска обавезује. У то време нико се није смео огласити тако јасно и недвосмислено као Срби овога краја вођени вождом Радованом Карадићем и првацима српског покрета званог СДС.

Ова светиња и ово место нас обавезује да не заборавимо Стари Брод на Дрини који се види ако се поглед упери на јужну страну од блачанске богомоље. На том месту страдало је неколико хиљада недужних Срба бежећи испред каме усташа муслимана и других. Ово место нам је светије од Тршевина иако и њих нисмо на тај дан заборавили и ту су недужни, заведени и побијени Срби из наше мајке Србије.

На крају циљ нам је да се Срби окупљају око светиње ма који честити повод био. То су остаци прошлог система да око цркве може бити скуп само ако је у питању верско. Зашто се не помолити Богу за душе свих родољуба пострадалих у прошлом и овом нашем рату, или скupiti се овде и донети одлуку о устанку за одбрану српства. Тај дан високо се винула српска тробојка на јарболу стављајући печат по-

беде над непријатељем и на овим просторијама питоме Жупе, и објавила препород и нова прегнућа за обнову. Имали смо част да нам тога дана буду гости из Владе РС са г. Гојком Кличковићем и г. Алексом Бухом.

На јужној страни храма постављена је спомен плоча која је тога дана откривења а симболички присујено онолико свећа и стављено цветова колико је погинуло српских јунака у овом рату из овога краја.

За ову прилику наша власт се побринула да прошири пут који води према цркви јер се планира ако Бог да да се овде окупљамо сваке године у недељу по Илиндану, послужимо свету Литургију и сетимо се свих оних који су пали за слободу и веру српску. Права прилика да се види вредност мештана Блаца да ли су широкоругди и запиње ли један метар полуобрадивог земљишта за срца њихова. Бићу слободан и пресудити: млађи су широкогрудији од старијих својих очева. Могли су стари овај испит зрелости положити и са већом оцениом, али ваљда је то у склопу са народном изреком: „Све што се човек више приближи гробу он осећа да му више треба“ заборављајући да је то „два са два“.

Вредно је напоменути да је за потребе народног весеља доведена трофазна струја са прикључцима где се без икаквих проблема може прикључити шест и више одвода за шатре и друга постројења. Целу ову организацију око пута, уређења простора као и припрема за послуживање гостију оба дана успешно је водио Господин Стево Ковачевић, родом из Жупе, угледни привредник и економиста предузећа „Терпентин“. Киша која је пајала тога дана није омела бројне мештанске, вишеграђане и госте са стране да обележимо и освежимо сећање када је Србин са овога краја устао против непријатељског омаложавања и понижења. Храбри борци Жупе показали су да су били у праву кад су одлучно устали и витешки поразили надмоћнијег непријатеља.

Сутрадан у недељу и то рано по киши и блату стизали су аутобуси пуни искрених верника и деце светосавске да учествују у молитви светог освећења. Његово Високопреосвештенство Митрополит Николај је дочекан уз бројне високе госте и мноштво народа. Владика је са побожношћу донео свете мошти светог цара Лазара и са мноштвом свештеника извршио чин освећења а у наставку и свету Литургију. Киша, блато и слабо озвучење молитвеног чина је нервирало све присутне, али

то није спречило да онај који се зна молитви Господу не преда искрено молитве Богу. У току свете Литургије Владика је одликовао протонамесника Рајка Ћвјетковића рукоположивши га у чин протојереја. Ово високо одликовање припада само старим и икусним свештеницима, али свако правило кажу има и изузетака.

У своје време тока богослужења именован је и кум блачанске светиње Господин Душан Војновић. За дивно чудо колика је вера и љубав тога човека према овој светињи. Он је још 1990. год. од брата Игњата купио ливаду површине 3.541 м² (к.ч.2825 КО Клашник) и подарио је цркви. Сада на тој ливади виори се српска застава на високом јарболу. Коју ће радост Дуле осетити кад дође и види све ово јер он на дан освећења није могао доћи. Овај човек преживео је бродоломостаје жив међу малобројнимадок се брод потопио. Бог га сачувао баш за овај дан. У славу Божију и част кума посветиће се једна недеља где ћемо приготвите дочек кума, послужити свету Литургију, отворити плочу на храму о именовању кума и поделити грамате признања које је Митрополит Николај на дан освећења донео. Интересантно је да се десило слично томе када је било освећење звона које је даривала дивна Госпођа Петрија Божић из Блаца и она тада није могла да дође из Швајцарске, њуј је заступао брат Стево Божић иначе

председник одбора за градњу храма. На дан освећења кума Душана заступао је његобрат Игњатије Иго Војновић из Блаца.

После молитвеног чина гости и многи други пришли су за трпезу љубави која је уговорњена за тај дан.

Остаје да се захвалимо Богу на дару, благочестивом народу српском, гостима из РС Србије и иностранства, хору из Чачка, свештенству и свима који тај дан одредише и поклонише га нама за радост и успомену. Захваљујемо се куму Душану Војновићу на дару кумовском у висини од 6.000 ДМ и 500 марака послатих на крст часни. Такође благодаримо свим приложницима који дариваше храму од којих средстава ћемо ако Бог да сазидати зграду за народ поред цркве.

Благодаримо свим предузећима, и установама из Вишеграда са СО Вишеград на челу, и свим људима који су дали део свог рада и напорада ова два дана буду у служби Богу а за корист роду српскоге.

Остао је договор на снази да се ако Бог да поред осталих саборних дана (други Васкрс, Друге Тројице и Покров) окупимо сваке године у НЕДЕЉУ ПО ИЛИНДАНУ поводом пољтве Господу и спомена српским јунацима овде поред храма СВЕТЕ ТРОЈИЦЕ у Блацама. Од ове године „Тршевине“ су у Блацама.

ГРАМАТЕ ПРИЗНАЊА ДОБИЛИ СУ:

1. Црквени одбор за изградњу храма у Блацама за плодотворан рад и успешно завршење храма те узвишење престављање сеоских првака свога времена.

2. **СТЕВО БОЖИЋ** из Блаца за показану љубав, несебичан рад и мудро руковођење као председник одбора за изградњу храма у Блацама.

3. **РАДА ВОЈНОВИЋ** из Блаца за показану љубав и дарове приложене храму. 4. почивши **СЛАВКО ВОЈНОВИЋ** из Блаца који је за живота дао велики допринос у личном раду, високом прилогу, секретару одбора за изградњу

5. почивши **ЛУКА ЂОРИЋ** из Вишеграда за несебичан рад као потпредседник одбора за изградњу и даривање земљишта са братом и сетрима цркви.

6. почивши **СТАНИМИР ПЕЦИКОЗА** из Вишеграда за несебичну помоћ и дар за изградњу храма.

7. **ПЕТРИЈА БОЖИЋ** из Блаца за приложене и даривано звено за храм и друге дарове цркви.

8. **КРСТА БОЖИЋ** из Блаца, куму темеља светиње за показану љубав и високе прилоге храму.

9. **САВО БОЖИЋ** из Вишеграда за несебичну помоћ народу српском, војсци у току рата и високе прилоге за храм свети.

10. **ДУШКО БОЖИЋ** из Блаца за велики допринос у превозу разног материјала за храм, довод воде и даривања чесме храму и друге помоћи за храм и организацију.

11. **СТЕВО КОВАЧЕВИЋ** из Вишеграда за показану љубав и труд око проширивања пута за храм, уређење простора и организовање припреме за свечаност освећења храма у својству председника одбора за прославу и освећење.

12. **ДУШАН ВОЈНОВИЋ** из Блаца привремено запослен у Швајцарској за показану узвишену љубав и достојанство КУМА ЦРКВЕ У БЛАЦАМА те даривања земље за проширење црквене порте.

ВОЈСКА

Видовдан - Крсна слава Војске Републике Српске на Романијском Косову

Притиснута многим проблемима и сучочена са многим опасностима, на светог Амоса и Вида, Република Српска је засијала Православном свјетлошћу. Центар те свјетlostи која је многима ван наше државе ударада право у очи био је Соколац као домаћин централних свечаности одржаних поводом Видовдана, државног празника и крсне славе Војске Републике Српске.

молитвеном сјећању на све погинуле српске витезове од Косова па до наших дана. По завршеној парадији која је чинодејствовао већи број свештеника, служена је света Архијерејска Литургија којом је најжалствовао Његово Високопреосвећенство Митрополит Николај, а у току литургије одликован је правом ношења Надпредсног крста протојереј- мајор Војислав Чаркић. Потом је посјећено војничко гробље на коме је извршен помен и преливени су гробови српских витезова

Духовни и културни садржај, коме су претходиле спортске манифестије, отпочео је 27.јуна када је у вечерњим часовима одржана свечана академија у организацији ќенералштаба Војске Републике Српске. Учешће су узели поред познатих драмских умјетника Горице Поповић и Небојше Ђирића и хор „Србадија“ из Бијељине. Академија је завршена изложбом сликара у Хотелу „Романија“.

На Видовдан 28.јуна, крсну славу и честитог кнеза Лазара у цркви Романијске Лазарице јутрење часове провели смо у

који највише дадоше у последњем таџбинском рату.

У поподневним часовима одржана је велика свежаност на соколачком фудбалском стадиону. По завршеној свечаној смотри коју је извршио Ђенерал Мајор Пере Чолић, читању похвала и одликовања војника и старешина В.Р.С., приступило се ломљењу крсног колача. Призор који никога од гостију, а било је од 4 до 5 хиљада није могао оставити равнодушним. Митрополит Николај и командант

5. корпуса Ђенералмајор Драган Јосиповић окружени стотинама младих српских војника, снагом и гаранцијом Српске Државе, ломе славски колач. Спој духовности, младости, љепоте и војничке одлучности да се брани и одбаци света српска земља.

У даљем културном програму војнике и госте својим песмама поздравила је естрадна уметница Оливера Катарина. Вечерње часове у порти Романијске

зарице обележили су 5. пјеснички Видовдански сусрети и сабор омладине који је трајао до касно у ноћ.

Духовном академијом одржаном трећег дана прославе у порти Романијске Лазарице на отвореној бини, завршene су свечаности поводом Видовдана. Служена је Архијереска Литургија у храму соколачком по чијем завршетку звуци звона и свечана литија, најавили су почетак Духовне академије која Романијском Косо-

ву даје посебан печат у вријеме Видовданских свечаности. Академију је отворио и присутне поздравио старјешина Романијске Лазарицеprotoјереј Милорад Љубинац, а после тога су посјетиоци могли да чују надахнуто казивање Његовог Високопреосвештенства Господина Николаја, који је говорио о снази косовских митова и легенди, нагласивши да сваком човјеку дођу на ум најбоље мисли, али сваки човјек није у стању да схвати њихову објективну вредност, тако да нико није могао да уђе у проблематику Косова и његове вриједности. Доживети Косово значи изразити кнез-Лазарево мушки срце, али то није лако. Било је то време у коме је побеђена смрт, иста као је, између осталог Митрополит Николај.

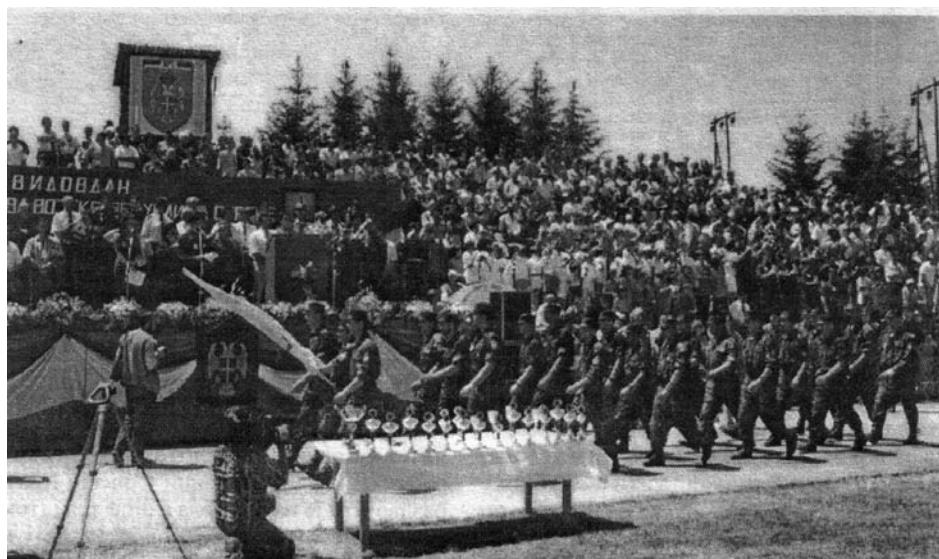
Надахнуто су говорили председник Народне скупштине РС др. Драган Калинић и заменик Ђенералштаба ВРС Ђенерал-мајор Винко Пандуревић чијем казивању је доминирао значај Видовдана и ратова које је за слободу водио српски народ.

Даљи програм Духовне академије тешко је у културно уметничком тону, учествовали су београдски уметници, омладински хор Жичке епархије, соколачки глумци и гуслари.

И ове године војсковође и војници, Богу прinesоше бескрвну жртву, мислима подигнутим ка Њему - Творцу и Извору бесмртног живота, и светитељу свом животом свједоку Истине да је човјек бесмртно биће. Помолиш се Богу за душе упокојених војника и војсковођа, сјетиш се тешких ратних дана и заблагодариш Господу што и овај Видовдан прослављају у миру.

Романијско Косово, Романијска Лазарица - Красница, како је често пјесници називаше, народ Романије и Гласинца заједно са својим духовним и политичким вођама послали Видовданску поруку - да нико и никада не разједињује уједињено Српство.

Александар Љубинац

СМОТРА „ДОБРУНСКОГ ОДРЕДА“ У МАНАСТИРУ

У оквиру обиљежавања годишњице, у манастиру Добруну извршена је смотра Добрунског одреда. Била је то прилика да се поново састану стари војници - браћа, јунаци и помоле Богу за изгинулу браћу, прислуже свијећу, подсећете на тешке ратне дане. Било је дирљиво видјети строј са празним мјестима погинулих војника. Химну коју је отпјевао дјечији хор из Вишеграда био је прави мелем за све оно што нас је задесило и задешава у ова смутна времена. Ипак, посебан утисак оставио је говор председника општине Александра Савића, ког у ћелини доносимо.

ГОВОР ПРЕДСЕДНИКА СО-е АЛЕКСАНДРА САВИЋА НА ОБЕЛЕЖАВАЊУ ГОДИШЊИЦЕ ДОБРУНСКОГ ОДРЕДА

Часни оци, поштовани домаћини, браћо и сестре;

Данас славимо један заиста леп јубилеј, петогодишњицу формирања добрунских одреда српске територијалне одбране.

Формирање ових одреда је био одговор Српске демократске странке и народа овог краја на мусимански изазов и сталне провокације. Неко је морао стати на пут кабадаџијама и харакчијама који више нису презали ни од чега и који су отворено пошли да нас истерају и униште.

Експлозија у добрунском тунелу била је експлозија уперена против читавог Српског народа и покушај прекида главне српске комуникације Вишеград - Ужице. Ово је био и задњи покушај острашћених поборника Странке демократске акције да раздвоји један народ заувек. На њихову жалост ово је остао само покушај, а мусиманска нада да ће неколико кубика камена затрпати српске стазе и путеве остала је само нада.

Срби са десне стране Дрине и Рзава су одговорили свом жестином и први ослободили своје подручје и натерали непријатеља у безглаво бекство. Лоше подсећање и искуство из претходног рата их је научило обазривошћу и спретношћу да они изненаде а да не буду изненађени.

Прва српска пушка у овом отаџбинском рату пукла је са брда Виша, а за њом су запуцале осветнице са Тасића косе, са Главиће, Мезалина, Мегдана, Вучина, Јагодинске косе, Паноса, Шиповица, Омара чиме је народ овог краја одговорио непријатељу и ставио тачку на вековно угњетавање и српске неслоге.

То су били дани праве српске еуфорије, елана за слободом где се јавила нека натчове-чанска снага која је све држала у заносу, којије потрајао до коначне победе и слободе. Међутим, рат је, тих априлских дана тек почео. Ускоро су пале и прве жртве које су за наш народ биле тешке али упозоравајуће да се у рату гине, да се треба боље чувати и да ће војевање дуже потрајати. Тако је и било, рат је дugo трајао и узео је неколико десетине бораца добрун-

рекао у истим опанцима. Мислили смо да су Срби пребољели ове ране, које подсећају на поделе, на добре и лоште, поштене и непоштене, подобне и неподобне. Једна безочна борба за власт неколицине страначких лидера вратила нас је уназад и ставила нас код међународне заједнице у жижу интресовања као народ који своје проблеме не може сам решити и коме „треба помоћ“. А како му помоћи да реши своје проблеме него наметнутом силом и оружјем, са упереним цевима променити оно што народ не жели променити а подобне Србе којих ето опетима поставити на положај а одрећи се свега онога што смо четири године крварили.

Јесмо ли кадри, или боље рећи јесмо ли спремни да издржимо и ову битку, и сам нас свет тестира. Њихова размишљања су била - државу сте добили знате ли је чувати - видећемо. А, Ви добро знате да је заузете положаје увек било теже сачувати него нове ослобађати.

ских одреда. Са ових простора било је добрих и храбрих бораца чија ће се имена вечно спомињати и која ће ући у уџбенике да се о њима забори и говори у наредним генерацијама. Ако успијемо очувати успомену на њих успећемо одржати Републику Српску, над којом су се данас надвили прни облаци који прете да је потопе.

Историјском усуду српских подела није имуна ни ова генерација. Оно чега смо се највише бојали стигло нас је, што би наш народ

Дилеме нема - Република Српска је у опасности и њен већ добијени дејтонски суверенитет. Спремају нам нешто слично оном што се дододило у Републици Српској Крајини, раздвојити је на два дела а онда плаштом демократије омогућити повратак дојучера-шњем непријатељу у нашу државу, чиме би Република Српска изгубила суверенитет и истопила се у мусиманско-хрватској федерацији. Свесни смо само тога да - човек док нешто не изгуби не

ДОБРУНУ

зна шта је до тада имао и колика је његова вредност.

Да ли смо народ који увек понавља разред да би нешто научио. Зар нас историја, заиста, не може ништа научити? Уколико пре схватимо да само јединствени нешто значимо утолико пре ћемо бити државоторни и слободни. То не говорим без разлога и са пропагирањем Српске демократске странке, чији сам члан, а и већина вас је, а била је и 1990 и 1992, године, већ из разлога што је према најновијим подацима за општинске изборе у Вишеграду пријављено више од 8.000 муслимана. Можете ли замислити шта би значиле наше поделе а добро знате да ће они, као и увек бити јединствени и своје поверење дати Алијиној страни.

А да ли смо као странка или боље рећи покрет испунила сва ваша очекивања и да ли су ова очекивања реална у првој послератној години као и у ситуацији када смо ускраћени било какве међународне помоћи као и помоћи матице која је у незавидној ситуацији. Сада се испоставило да је највећа помоћ организовање доласка прогнаних Срба из Српског Сарајева, Коњица, Горажда, Крајине, Средње Босне са којима ова општина једино може бити српска и у Републици Српској. Али, свакако, да према овим људима и њиховим породицама имамо велику обавезу да их сместимо, запослимо и решимо сва њихова статусна питања.

Још треба много порадити да би сви били задовољни, да би се вратило поверење и воља да може и треба бити боље. Свакако да је егзистенција породице најважнија за свакога домаћина и да то условљава задовољство и незадовољство код грађана.

А овог пута и на предстојим изборима морамо водити рачуна како остати у својој кући и под заједничким кровом једне куће која се зове Република Српска. Ако су јој темељи наша гробља а зидови наша тела, не дозволимо да јој кроз без напег питања скида и даје га на зајам. Држимо се једни уз друге као и пресудне 90. и 92. и остаће нам кућа читава.

Поштовани домаћини у име Скупштине општине и у своје лично име честитам вам дан оснивања добрунских одреда са жељом да их дуго година славите са вашим ново придошлим комшијама у миру и слободи и желим вам сваку личну и породичну срећу. Живели!

БЛАГОДАТНИ ОГАЊ

Чуо сам разне приче о јединственом доживљају, паљењу свећа на Христовом гробу, на Велику суботу. И ево, вечерас нешто пре 19,00 сати налазим се на улазу у цркву Христовог гроба. Стотине људи, православних ходочасника, из целог света налази се у цркви. Једва некако успевам да се пробијем унутар цркве. Тамо маса људи. Пошто је време Ускршијег поста велики број од њих има код себе нешто од воћа или поврћа, воде или сок... по неко сточицу, ћебе или топлију гардеробу, поучен искуством да овде треба провести ноћ и следећи дан до после подне... Са вером и љубављу и ја кроочих у унутрашњост цркве Христовог гроба, носећи фото апарат о рамену а камеру у руци. Без воде хране или топле гардеробе али не и без Бога у срцу. Ноћ, стотине људи око мене разних раса, окупљени под једним кровом са једним заједничким циљем: „Да буду ту када се чудо буде догађало“. Стојим сам у маси. Тешко да могу да пронађем место где бих сео. Моја photo опрема постаје ми тешка. Не могу више да стојим. Покушавам да шетам, пробијајући се кроз масу људи од којих неки седе, причају, дремају. Неки грицају воће или се освежавају водом. Жедан сам. Како човек брзо ожедни на оваквом месту. Глад ми много не смета, више недељним постом припремио сам и очистио свој организам од разних токсина којима смо свакодневно изложени. Не размишљам о глади, али жедан сам. Покушавам да стигнем до излаза из цркве. Оједном испред мене кордон израелских милицијаца. Питам их да ли могу да прошетам. А они ми одговарају: „Можеш али у једном правцу!“ На прслуку, на мојим грудима носим Српску тробојку. Жедан од милиционера ме погледа и пита „одакле си ти?“ И он ми рече пролази!

Поноћ је већ давно прошла. И ево ја сам успео да изађем напоље и дођем до једне прдавнице где купих флашпу воде. Отворим, попијем мало да утолим жеђ, али ништа се не догађа - и даље сам жедан. Пожурим назад у цркву, схвативши да тамо морам утолити своју жеђ. Жеђ душе за Божјом љубави. Враћајући се назад све више схватам да разлог моје жеђи заиста није у води.

Долазим до врата и милиција ме зауставља, неће да ме пусте да уђем. Бура у мојим мислима. Све се догађа у делићу секунде. Руковођен ниским страстима, побеђен жеђу у потрази за водом, напустио сам ово свето место, не схватајући да вода не може утолити жеђ. Жеђ морам утолити - угасити унутра у цркви. Казна, покажање и награда... Одједном чујем глас израелског милиционара, каже свом колеги „Пусти њега. Он је Србин!“ - Олакшање.

Поново сам унутра. 03,15 сата после поноћи. Стојим унутра и чекам. Љутим. Љутање, мада се чини беззначајно веома је важно. (каже Митрополит Антоније Блум) Ми никада нећemo моћи да се молимо стварно и од срца уколико не научимо да ћутимо и да се радујемо чуду Његовог присуства. Или да будемо лицем у лице са Њим - иако га не видимо...

Данас је Велики дан. Дан када се дочекује силазак Светога Духа на земљу. Дан Његовог присуства, овде у цркви Христовог гроба. Дух Свети је живот душе. Господ је зато и дошао да још овде, на земљи, подари живот души - Духа Светога, каже Макарије Велики. Као што је тело живо док у њему борави душа, тко је и душа жива, док у њој борави Свети Дух. И као што се душа пројављује кроз поступке тела, тако се и Дух Свети пројављује кроз поступке душе: доброту, веру, кротост, уздржавање. Тако нас учи Симеон Нови Богослов. Или како рече Ава Исаја: Душа постаје станиште Духа Светога, кад чини дела Духа, кад држи заповести Христове. У овом и оваквом размишљању дочекао сам зору. Но дуго је до подне. А до тада да искористим прилику и да покушам да вам дочарам шта се то данас догађа овде у Јерусалиму на Христовом гробу.

Синоћ, на Велики Петак, Улаз у Христов гроб запечаћен је воском. После службе, нико више нема право прилаза гробу. Сви смо ту, око њега, бар ми који смо имали среће, да будемо у самој близини. Ником на свету, ово што ће се данас догодити овде, не полази за руком осим православном јерусалимском Патријарху. Ранијих година неверници су претресали Православног Патријарха покушавајући упорно да пронађу чиме он то пали свеће или

каквим се триковима служи. Но пошто им то није пошло за руком, јер овде нема трикова ни преваре, они су од тога одустали.

Ево ме овде, међу верницима, православцима, из читавог света. Ту су и православни Копти из Египта који повицима Дие Дие - Боже, Боже, Боже - моле Бога за благодет...

Подне је. Почиње служба у цркви Христовог гроба. Долази Јерусалимски православни патријарх Диодорос. Све се утиша. Све свете тајне у цркви врше се силом Духа Светога. Патријарх се креће око Христовог гроба кроз шпалире претходни дан постављене. Прави три круга. Под куполом цркве хиљаде људи. Напољу стотине хиљада људи. Цркви се не може прићи ни на неколико километара. У самој цркви, готово је немогуће померити се с места на коме се налазите.

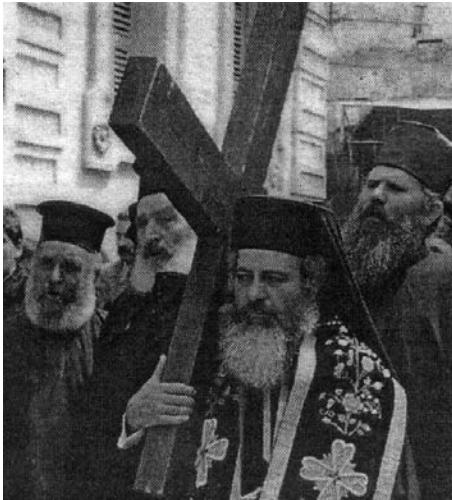
Сад се сећам да су ми неки из моје ходочасничке групе који нису могли да се пробију до цркве рекли да је напољу било облачно. Неки од њих бацили су поглед у небо и приметили да се небо изнад цркве „отворило“ у облику крста и видели су слово Е - што се може протумачити као Емануил - с нама је Бог. Други пак, који су стајали испред огромних екрана на улицама јер је вршен директан ТВ пренос видели су какоје кроз куполу цркве „сукнула“ пламена муша...

Ја сам био у цркви у непосредној близини Христовог гроба. После трећег круга Јерусалимски Патријарх зауставља се на улазу у Христов гроб. Тада се гроб претходне ноћи запечаћен воском отвара. У дубине се указује плоча на којој је налазило тело Христово. Православни јерусалимски патријарх само у једној од монашких одора улази унутра са свећама у рукама. Он у својој руци држи састављене 33 беле свеће, које симболично представљају 33 Христове године. Приближава се плочи на којој је скоро пре две хиљаде година лежало вакерло тело Господа Исуса Христа. Ја стојим са десне стране Христовог гроба у једној руци држим свеће у другој камеру. Уста су ми полуотворена а поглед усмерен у правцу свода куполе. За то време Јерусалимски Патријарх се моли над плочом Христовог гроба.

Одједном, ни из чега, под куполом почиње да сева, светлост сјајнија од хиљаду сунца по-

чиње да бљешти и попут муња пара простор под куполом, одбијајући се од зидова пролазећи кроз наша тела и истовремено одбијајући се од нас.

На почетку овог завршеног чина сва кандила у цркви била су угашена. ПРИМИТЕ ДУХ СВЕТИ! Чујем како бубњи мојим капиларима. Уморан после непроспаване ноћи и напорних ходочасничких дана стојим гледам, осећам. ЧУДО ДЕШАВА СЕ ЧУДО? Нека Божанствена енергија спира умор и све нечишће са мога тела. Осећам да сам озрачен, радостан, срећан. У неком од тих тренутака Дух Свети пали свеће у рукама Јерусалимског Патријарха, готово истовремено свеће се пале и у руци неког од праведника под сводом куполе. Кандила која су била угашена пале се сама од себе. Гледам и не могу се ишчудити снази и сили и љубави Господње.

Јерусалимски Патријарх износи свеће пред нас. Свеће запаљене Духом Светим. Једни од других, од руке до руке, од срца до срца, палимо свеће. Са места на коме стојим пружа се величанствен поглед. Хиљаде упаљених свећа. Пламен стиже и до мене. И моје свеће су упаљене. Један Грк са Кипра повуче ме за рукав и рече Брате Србине „протрљај“ се пламеном да видиш како не пеће. Имао сам малу ходочасничку браду, поставих свеће испод своје браде и букиња од 33 свеће, пламен дужине око 30 сантиметара обухвати моје лице. Моје лице гори, НЕ, оно је у пламену, али не гори. Нисам ни

поспан, ни пијан, ни хипнотисан. Потпуно сам свестан. Држим свеће испод своје браде као да желим да упалим, да осетим бол, као да не веђујем у чудо које мисе догађа. Али то се догађа мени данас овде на Велику Суботу, врло стварно и врло живо. И нема бола, овај пламен не пеће. Ово је Благодатни Огар. Да то је истина, осећам присуство ЖИВОТА БОГА. ЛИЦЕМ У ЛИЦЕ СА ЊИМ. РАДОСТИ МОЈА ОЗРАЧИ МЕ СВЕТЛОШЋУ ТВОЈОМ!

У том тренутку, најрадоснијем у мом досадашњем животу. Тренутку који се ни са чим не може упоредити, ни са каквим спектаклом слетом или доживљајем овација на највећим спортским надметањима, отварам уста и из свега грла вичем, а тешко да могу чути свој глас: Боже спаси Моју Србију!

Ово се може дододати само овде у Јерусалиму на Христовом гробу. И само на Велику Суботу. И само православним Хришћанима, па и мени као једном од њих. За оне неверне: своје свеће донео сам у Јерусалим из Витлејема. И по свом повратку կући извадио једну свећу из свежња и запалио на гробу своје Тетке. Наднео сам руку и принео шаку пламену, те једне свеће, морао сам одмах да је повучем назад да се не бих опекао. Пеће, још како. али у Јерусалиму, на Христовом гробу, на Велику Суботу, нема бола, и тај пламен не пеће, јер то је Благодатни Огањ повезан са силаском Светог Духа на земљу. Као што светла и прозрачна тела, кад на њих падне зрак светлости, сама постају светла и одбијају од себе нови зрак, тако и духовно душе, будући озарене Духом Светим, саме постају духовне, и на друге изливају благодат. Отуда знање будућности, разумевање тајана, знање скривенога, раздавање дарова, небески живот, заједничко стајање са анђелима, весеље без краја, пребивање у Богу, уподобљење Богу и крајњи жељени циљ - обожење - каже Василије Велики.

Тако угасих своју жеђ. Како онда тако и данас. Нека Бог благослови све људе добре воље и отвори им очи да почну да мисле својом главом, на путу повратка Богу и себи. Мале су и скромне речи да опишу оно што се заиста дододило.

Уз Божју помоћ писа и потписа од свих последњи

Хаџи Милош Видаковић

СВЕТА ЛИДИЈА - СРПСКА МАЈКА

ПРИЧА О ГРЧОМ МАНАСТИРУ КОЈИ НАМ МНОГО ПОМАЖЕ У НЕВОЉИ

У Северној Грчкој ауто путем од Рендине ка познатом летовалишту Аспровалта, на њеном излазу уз само море, доминира својом величином и лепотом манастир Света Лидија.

Прва хришћанка Европе је Света Лидија коју је апостол Павле крстио у Филипима, данашња Кавала у Грчкој. Мисионарски рад Свете Лидије и њене породице повод је за оснивање једног таквог сестринства пре педесет година. У међувремену, поред старог конака подигнут је нови крајем осамдесетих година. Он је модеран, укупан у брдо и има више спратова. Изнад, на врху гребена постављен је бели метални крст висок 25 метара који светли у ноћи и пружа јединствен духовни доживљај.

Манастир је женски, а сестринство броји око 90 монахиња. За разлику од других манастира овде монахиње нису одевене у тамне калуђерске хаљине. Њихов рад је пре свега мисионарски и педагошки па и само дотицање спољног света. Преко целе године овде бораве деца из целе Грчке у сменама по дадесет дана. Уче веронуку, националну историју и лепо понашање. Рад монахиња са децом је у групама. Заједничко је окупљање свакога јутра у цркви и на постројавању уз химну при подизању државне заставе. У трпезарији се после обедовања чује дечија врискка и песма која се по правилу завршава народном игром. Манастир себе издржава издавачком делатношћу. У приземљу конака је модерна штампарија са три офсет машине. Слог и припрема штампе су компјутерски. Тридесетак монахиња је овде стално присутно. Поред чистоће просторија где се ради папиром и бојама импресионира њихова ревност и духовни мир. Манастир Хиландар поводом прославе своје 800-годишњице одштампаје у овом манастиру библиотеку, серију пригодних књига.

Захваљујући сарадњи Хиландара са овим манастиром, пре свега његовим игуманом Теофилом у задњих неколико година овде је по два месеца провело у ученију и љубави према Христу 6000 српке деце бесплатно. 380 рођеника из Републике Српске и Републике Српске Крајине примљено је у овим топлим зидовима на физички и духовни опоравак. Да би им олакшали прилаз мору, манастир је 1993. год. сагради подвожњак, бетонски пролаз испод ауто пута за прилаз инвалидским колицима. Незаборавни су утицији Срба који су боравили овде. Летња позорница је сваке вечери пуна малишана који сами приређују позоришне представе. Наша деца из РС изводила су на овим даскама

кари манастира сама припрема и пеће у просеку 700 хлебова дневно кумовала је ратном сирочету из Вишеграда.

Све је то документовано у месечном часопису **ЛИДИЈА** који манастир штампа и продаје по симболичној цени. Лист је богато илустрован, тираж је 40 000 и на мењен је свим узрастима, превенствено деци и омладини. Садр-жај ревије је хришћански и поучан је. Отац Теофил описао је о недавном боравку и помоћи коју су упутили народу РС.

Уз радост и љубав према српском роду. Оставили су вас, продали су вас, бомбардовали су вас, и отворили много гробова у које су ставили децу православне цркве. Није вас оставио Бог и Свети Сава који је први испред Срба пред лицем Божијим. Ми доводимо децу из свих православних земаља да се зближе, упознају под једном капом небеском. Само тако везани вером једни уз друге опстаћемо у овим безбожним временима“.

Недеља је, и летња капела је пуна верника на јутарњој служби. Отац Теофил описао је о Хришћанској вери, трпљењу и одрицању. Помиње један мали народ великог срца над којим се надвија тама Новог светског поретка. Испод икона пластице свеће и Грци остављају добровољни прилог уз ратну сирочад Републике Српске. У уређеном парку иза, бели се меморијални крст подигнут 1990. г. Унутра је свежа боја на зидовима. Иконописац овога храма је фреско сликар из Београда Драган Јашовић. У књиговезници манастира пакује се управо одштампана хиладарска књига „Монашка заједница Свете Горе“ док је припрема за нову монографију о Хиландару већ готова. Аспровалта је пушта шарену туристичку картицу који весело чаврљају по продавницама и ресторанима не слутећи да се одмах ту иза њихових леђа налази истинска оаза хришћанске тишине и место које ће многим Србима остати као неизбрисива слика детињства.

Саша Савовић

причу о Светом Сави и српским љунацима. Научили су грчки језик и дописују се са својим другарима. Манастир Свете Лидија је у своја недра примио децу Русије, Бугарске, Румуније, Молдавије, Чернобиља...

Период Брозове идеологије оставио је дубок траг на просторима бивше Југославије. Многи нису били крштени па је тај свечани и незаборавни чин обављен овде потапањем целог тела у море. Свако је имао свог кума Грка, што они сматрају великим чашћу и догађајем. Окупило се много мештана и средстава јавног информисања. Сестра Јелена која ради у пе-

СУСРЕТ С БОГОМ

Зоран Грегуревић, заменик уредника РАДИО - НИКШИЋА прича свој сусрет с Богом.

- Пре овог посла 23 године сам боравио у Добоју, радио и живео са женом и двојицом својих синова. У време избијања рата на просторима бивше БиХ остало сам са својим народом и делио ратну муку са Озренцима. Прије рата сам као већина Срба нажалост био човек који није много одлазио у цркву. Одмах на почетку рата имао сам прилику да добијем дрвени крст из Хиландара који сам носио око врата.

17. августа 1992. године са групом официра и колегом новинарем из „Гвардијана“ испред Светличе код Добоја ушли смо у муслиманску територију са дозволом уз пратњу Алијиних официра у комбију, било нас је 10. Навели су нас на противтенковску мину, две смо прошли, трећу смо нагазили предњим левим точком. Том приликом три путника су погинула, возачу је откинута нога, муслимански официр је остало без очију, ми остали смо доживели контузије и повреде: комби се буквально отворио. Поред крста око врата у цепу сам носио тамјан испод Острога и иконицу Светог Василија Остршког.

Убијећен сам да ми је то спасило живот, јер двојица људи до мене су смртно страдали, ја сам био између. Врло брзо сам се опоравио и оздравио. Истим путем је прошао и мој старији син Угљеша који је крштен у Острогу. Након мог рањавања он је са 17 година дошао добровољно на Озренско љутотрениште. Провео је годину дана у рову, нашао се у сличној ситуацији на потпуно истом месту где сам ја рањен. Био је у окружењу, јавили су ми да је заробљен, заробили су пет његових другова, он се са једним саборцем није предавао, све време су држали муслимане на одстојању док се нису наше јединице пробиле, деблокирале и ослободиле тај крај. Мој син Угљеша је такође био заштићен крстом и тамјаном који је носио. Од тада моја породица, супруга професор књижевности, син III година медицине и млађи син студент поморске академије и ја, сви смо Срби који дубоко вјерују и свесни смо, да нама без вјере православне, нема опстанка.

Забележио Саша Савовић

ЦРКВА У ТРНОВУ

СРПСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВЕНА ОПШТИНА ТРНОВО

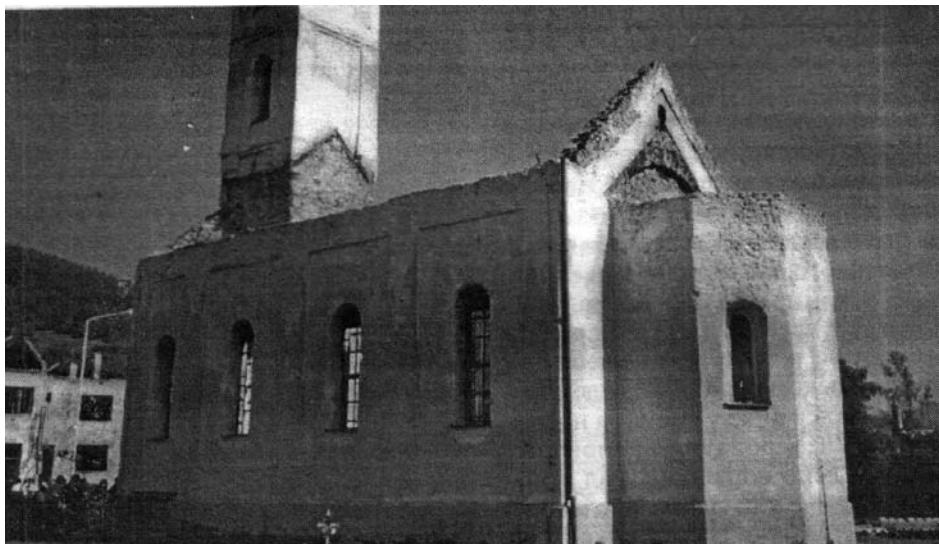
Драга браћо,

Обавештавамо Вас, да смо ми, парохијани многострадалног места Трнова, уз благослов Његовог Високопреосвећенства Г. Николаја, Митрополита Дабробосанског, одлучили да покријемо и обновимо цркву Светог Ђорђа у Трнову која је на самом почетку 1992. г. спаљена заједно са парохијским домом и главом свештеника трновског оца Недељка Поповића, од стране наших непријатеља.

захваћени, српски простор, као симбол наше зле судбине и знак наше вере, снаге и одлуке да живимо и бранимо своју отаџбину и њене светиње.

Трново је четири пута прелазило из руке у руке „два пута наше, а два пута њихово“, расељени смо, осиромашени, попаљени и оплачкани

- „Малорука, малена и снага“, зато се обраћамо браћи за помоћ да дате колико можете за обнову наше цркве, коју из разумљивих разлога желимо подићи из пепела и завршити што пре.

Слике скупова, сахрана, богослужења и сабора у спаљеној трновској цркви без крова, обишли су свет и дубоко се урезале у памћење свима који су их видели.

Тако уништено Трново, пртерани народ, његова спаљена црква и убиство њеног свештеника, постаде симбол понављања трагичне српске историје на овим просторима.

И ВАСКРСА АКО БОГ ДА!

Овде, где данас стоји српска граница „Не дај Боже ни задуго, ни замало“ обновљена црква биће од великог значаја, не само за Трново, већ и за целокупни, ратом

Захваљујући се од срца свима, у нади да ћемо се и ми брзо опоравити, ојачати, и ако Бог да помогати изградњу српских светиња на другим местима.

Заступништвом и молитвама Светог Великомученика Георгија, Бог нека благослови све оне који на било који начин помогну изградњи овога храма.

Ваш прилог можете слати на име: Српска православна црквена општина Трново - Калиновик или на жиро-рачун бр. 31550-743-677 са назнаком да су средстава за обнову цркве у Трнову.

За одбор парохије Трново

јерей Чедомир Ђуреиновић

СЈЕЋАЊЕ

МИЛАН (Момира)
МИШКОВИЋ

1959 - 1992

СЈЕЋАЊЕ

СВЕТО (Секуле)
БУРЬИЋ

1955 - 1993

СЈЕЋАЊЕ

МИЛОШ (Милана)
ШУКА

1948 - 1992

СЈЕЋАЊЕ

ЗОРАН (Милисава)
СОРАК

1972 - 1995

СЈЕЋАЊЕ

НЕБОЈША (Велимира)
КОНОСТРЕВАЦ

1961 - 1992

СЈЕЋАЊЕ

ГОРАН (Благоја)
ПЕРОВИЋ

1966 - 1992

СЈЕЋАЊЕ

СИНИША (Веља)
НОВАКОВИЋ

1967 - 1992

СЈЕЋАЊЕ

ЗОРАН (Срђана)
НЕРИЋ

1960 - 1995

СЈЕЋАЊЕ

МИЛОМИР
ОБРАДОВИЋ

1948 - 1992

СЈЕЋАЊЕ

ЗОРА
ОБРАДОВИЋ

1955 - 1992

СЈЕЋАЊЕ

ДАНИЈЕЛА
ОБРАДОВИЋ

1973 - 1992

СЈЕЋАЊЕ

ДАРКО
ОБРАДОВИЋ

1986 - 1992

На насловној страници:

Црква Свете Тројице - Блаце (Вишеград)

Фото: Љубе Јакшић

На задњој страни:

Иконослајс Цркве у Блацама

Фото: Љубе Јакшић

НА СЛАВИ

...Суморно кишовито јутро ал' инак свијетло. Сам празнични осјећај некако продире кроз сво то сивило и загрејава рањива срца. Разрушено насеље, после пустоши, са исељеним Сарајлијама као да је живнуло. Чује се граја и благо се оглашава. У журбаним корацима мајке у црнини иду ка манастиру да прислуже свијеће за душе својих синова и ближњих. Све се утапа у сам амбијент који осликава бродолом једног народа који без пораза бива поражен...

...Слава је данас код многих мозих. Тешка срца кренух у неизвјесност, позиви стигли, срце би пошло ал' ноге малаксале. Приближавам се дому старог чика Богје који свечано осмјехнут стоји испред рушевине. „Помаже Бог, срећна ти слава.“ „Бог ти помого, драги оче, и добро ми дошо.“ Улаžeћи у просторију пажњу привуче стара икона на зиду. Кандило прислужено, уплашено ил' радосно трепери и осветљава зидове. Сједох за сто, чељад прићоше руци за благослов, свима честитах крсно име, мало одморих и почех обред. Из сусједне собе улази домаћин но-сећи славски колач са узбуђењем једва изговори „Помоз Бог“ а сузе из очију облише му лице. Брзо се тргну одупирићи се осјећају и проговори „Примате ли ви мене“. Неко упозорење захвата све чија лица

наједном добише озарење. Једино погнут оста стари деда Богольуб. Заврших обред, сједох а кроз најлон, који је служио као кров, падаху капи кише по читавој соби. Кум почве а гости прихватише пјесму и већеље достиже врхунац:

„Домаћине, српски сине
чесћишам ти крсно име
чесћишам ти крсно име
славио ћа дојдине“
Ја пођох, они ме устављаху, оти-
дох ал' дио мене оста са њима.

J.J.G.

Исток је мислио да смо ми Задај, а Задај да смо Исток.

*Неки од нас су по грешно схванили наше месеће у овом сукобу
струја, ја су викали: Ми нисмо ниједна ни друга страна, а неки да
смо искључиво једна или друга!*

*А ми смо, кажем ти Иринеју, судбином предодређени да будемо
Исток на Задају, а Задај на Истоку!*

Свешти Сава Иринеју, 1221.г.

Генерални спонзор: ФИНАНСИЈСКА ПОЛИЦИЈА, Пале

Редакција „Дабар“ најштодије се захваљује

ДАБАР

Билтен излази тромесечно

С БЛАГОСЛОВОМ МИТРОПОЛИТА
ДАБРОБОСАНСКОГ НИКОЛАЈА

Главни и одговорни уредник:
Јеромонах Калистрат (Бобушић)

Технички уредник:
Јеромонах Јован (Гардовић)

Редакција:
протој. Момир Васиљевић
протој. Богдан Станишић
протој. Рајко Цвјетковић
протој. Милосав Видаковић
Миомир Боровић, Мијлан Попић,
Слободанка Арамбашић

Фотографије:
Саша Савовић, Љубе Јакшић

Сарадници:
Жељко Радовић, Теодора Пајић,
Ратко Боловић, Дејан Пузовић,
Младен Видаковић

Уредништво
и администрација:
МАНАСТИР УСПЕЊА
ПРЕСВЕТЕ БОGORОДИЦЕ
Добрун, Република Српска

Адреса редакције:
Манастир Добрун
31243 Мокра Гора

Телефон:
(073) 612-603

Рукописи и фотографије се не враћају

Тираж:
1500 примерака

Штампа:
Штампарија „Мићо Соколовић“
Рогатица

Рачунарска припрема штампе:
Мирослав Радуловић
Виолета и Зоран Глушчевић

Решењем Министарства информација
Републике Српске, број 01-280/96 од
12.07.1996. године, Билтен Манастира
Успења Пресвете Богородице у

Добруну
под називом „Дабар“ је уписан у
Регистар јавних гласила
под редним бројем 152.